

NEUTRA - architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia, Farská č. 1, 949 01 Nitra;
peter.mizia@gmail.com, tel . 037- 6579461

MAŇA

Správa o hodnotení
Územnoplánovacej dokumentácie
(podľa prílohy č. 5 zákona č. 24/2006 z.z.)

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE MAŇA
KONCEPT
TEXTOVÁ ČASŤ

SPRACOVATEĽ :

HLAVNÝ RIEŠITEĽ :

OBSTARÁVATEĽ :

DÁTUM:

NEUTRA – architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia, Farská
č. 1, 949 01 Nitra
Ing. arch. Peter Mizia
Obec Maňa
09/2021

Obsah

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

- I. Základné údaje o obstarávateľovi
  1. Označenie.
  2. Sídlo.
  3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajmi (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii, a miesto na konzultácie.
- II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii
  1. Názov.
  2. Územie (kraj, okres, obec, katastrálne územie).
  3. Dotknuté obce.
  4. Dotknuté orgány.
  5. Schvaľujúci orgán.
  6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice.

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

- I. Údaje o vstupoch
  1. Pôda - záber pôdy celkom, z toho zastavané územie (ha, poľnohospodárska pôda, lesné pozemky, bonita), z toho dočasný a trvalý záber.
  2. Voda, z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), odkanalizovanie.
  3. Suroviny - druh, spôsob získavania.
  4. Energetické zdroje - druh, spotreba.
  5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru.
- II. Údaje o výstupoch
  1. Ovzdušie - hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií.
  2. Voda - celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania.
  3. Odpady - celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi.
  4. Hluk a vibrácie (zdroje, intenzita).
  5. Žiarenie a iné fyzikálne polia (tepelné, magnetické a iné - zdroj a intenzita).
  6. Doplnujúce údaje (napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny).

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia - podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie.

1. Horninové prostredie - inžiniersko - geologické vlastnosti, geodynamické javy (napr. zosuvy, seizmicita, erózia a iné), ložiská nerastných surovín, geomorfologické pomery (napr. sklon, členitosť), stav znečistenia horninového prostredia.
2. Klimatické pomery - zrážky (napr. priemerný ročný úhrn a časový priebeh), teplota (napr. priemerná ročná a časový priebeh), veternosť (napr. smer a sila prevládajúcich vetrov).
3. Ovzdušie - stav znečistenia ovzdušia.
4. Vodné pomery - povrchové vody (napr. vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd.
5. Pôdne pomery - kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd.
6. Fauna, flóra - kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov.
7. Krajina - štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana.
8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov (napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území - Natura 2000, chránené vodohospodárske oblasti, ÚSES (miestny, regionálny, nadregionálny).
9. Obyvateľstvo - demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi).
10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská.
11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie).
12. Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie).
13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov.

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti (predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé) podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Vplyvy na obyvateľstvo - počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy.
2. Vplyvy a horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery.
3. Vplyvy na klimatické pomery.
4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií).
5. Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby).

6. Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia).
  7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.).
  8. Vplyvy na krajinu - štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny.
  9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma (napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území - Natura 2000, národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti, na ÚSES).
  10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská.
  11. Vplyvy na archeologické náleziská
  12. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality.
  13. Iné vplyvy.
  14. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti, vzájomných vzťahov a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi.
- IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie**
  - V. Porovnanie variantov zohľadňujúcich cieľ a geografický rozmer strategického dokumentu vrátane porovnania s nulovým variantom**
    1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.
    2. Porovnanie variantov.
  - VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia**
  - VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení**
  - VIII. Všeobecne záverečné zhrnutie**
  - IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka)**
  - X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie Správy o hodnotení**
  - XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa**

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE:**I. Základné údaje o obstarávateľovi****1. Názov: Obec Maňa****Identifikačné číslo: 00309061**

Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie ÚPD a ÚPP (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii, a miesto na konzultácie.

Oprávnený zástupca obstarávateľa:

Ing. Igor Sádovský. – starosta obce
Obecný úrad Maňa
Námestie M. R. Štefánika 7/1
941 45 Maňa
t. č. starosta obce: 0905 522 839
e-mail: starosta@obecmana.sk

Odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPD a ÚPP:

Ing. arch. Gertrúda Čuboňová, číslo preukazu odbornej spôsobilosti: 036
cubonovag@gmail.com

Spracovateľ a zodpovedný projektant ÚPN obce Maňa:

NEUTRA - Architektonický ateliér
Ing. arch. Peter Mizia
Farská 1
Nitra 949 01
e-mail: peter.mizia@gmail.com
t.č.: 037/657 94 61, 0905 277 234

II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii:

- 1. Názov :** Územný plán obce Maňa – Koncept
- 2. Územie:** Kraj: Nitriansky
Okres: Nové Zámky
Obec: Maňa
Katastrálne územie: k.ú. Veľká Maňa, k.ú. Malá Maňa
- 3. Dotknuté obce:** k.ú. Trávnica, k.ú. Vlkaš, k.ú. Hul, k.ú. Úľany nad Žitavou, k.ú. Mojzesovo, k.ú. Černík, k.ú. Kmeťovo, k.ú. Michal nad Žitavou, k.ú. Žitavce.
- 4. Dotknuté orgány:**
- Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia ochrany prírody, biodiverzity a krajiny, Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava
  - Ministerstvo obrany SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
  - Dopravný úrad, Letisko M. R. Štefánika, 823 05 Bratislava - mestská časť Ružinov
  - Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja, Rázusova 2A, 949 01 Nitra
  - Okresný úrad Nitra:
    - Odbor starostlivosti o životné prostredie, Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra
    - Odbor výstavby a bytovej politiky, J. Vuruma č. 1, 949 01 Nitra
    - Odbor opravných prostriedkov, referát pôdohospodárstva Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra
    - Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Štefánikova tr. 86, 949 01 Nitra
  - Regionálny úrad verejného zdravotníctva Nové Zámky, Slovenská 13, 940 30 Nové Zámky
  - Krajský pamiatkový úrad, Námestie Jána Pavla II. č. 8, 949 01 Nitra
  - Okresný úrad Nové Zámky:
    - Odbor krízového riadenia, Podzámska 25, 940 01 Nové Zámky
    - Odbor starostlivosti o životné prostredie, Podzámska 25, 940 01 Nové Zámky
    - Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Podzámska 25, 940 01 Nové Zámky
  - Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru Nové Zámky, Komárňanská 15, 940 01 Nové Zámky
  - Obec Maňa, Námestie M.R. Štefánika 1, 941 45 Maňa
  - Obec Trávnica, Hlavná 37/65, 941 46 Trávnica
  - Obec Žitavce, Žitavce č. 130, 952 01 Žitavce
  - Obec Michal nad Žitavou, Michal nad Žitavou 160, 941 61 Michal nad Žitavou
  - Obec Kmeťovo, Kmeťovo 77, 941 62 Kmeťovo
  - Obec Mojzesovo, Mojzesovo 494, 941 04 Mojzesovo
  - Obec Úľany nad Žitavou, Hlavná 51, 941 03 Úľany nad Žitavou
  - Obec Černík, Černík 145, 941 05 Černík
  - Obec Hul, Námestie Cyrila Minárika 435/16, 941 44 Hul
  - Obec Vlkaš, Vlkaš č. 157, 941 44 Hul

Dotknutými subjektmi pri spracovaní, prerokovaní a schvaľovaní územnoplánovacej dokumentácie obce sú orgány podľa §140a zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

5. Schvaľujúci orgán: Obecné zastupiteľstvo obce Maňa

6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice:

Koncept riešenia územného plánu obce Maňa rieši katastrálne územie Veľká Maňa a katastrálne územie Malá Maňa. Katastrálne územia nemajú vplyv presahujúci štátne hranice a neležia v tesnom kontakte so štátnymi hranicami SR.

B. ÚDAJE O PRIAMYCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Údaje o vstupoch

1. Pôda - záber pôdy celkom, z toho zastavané územie (poľnohospodárska, nepoľnohospodárska pôda (m²), bonita).

Pôdny fond obce Veľká Maňa (č. k.ú. 836001).

Pôdny fond obce Malá Maňa (č. k.ú. 835994).

K.Ú. VEĽKÁ MAŇA

Celková výmera katastrálneho územia je 1 759,9599 ha, z toho:

- poľnohospodárska pôda predstavuje 1 430,6009 ha - 81,29 %
- nepoľnohospodárska pôda predstavuje 329,3590 ha - 18,71 %

Poľnohospodársky pôdny fond (PPF) má nasledovnú štruktúru:

- celkom rozloha PP	1 430,6009 ha (81,29 %)
z toho : - orná pôda	1 223,4777 ha (69,52 %)
- vinice	53,1870 ha (3,02 %)
- ovocné sady	0 ha (0,00 %)
- trvalé trávnaté porasty	107,2313 ha (6,10 %)
- záhrady	46,7049 ha (2,65 %)
- chmeľnice	0 ha (0,00 %)

Nepoľnohospodársky fond predstavuje rozlohu:

- celkom rozloha NPP	329,3590 ha (18,71 %)
z toho : - lesné pozemky	71,9361 ha (4,09 %)
- vodné plochy	35,3804 ha (2,01 %)
- zastavané plochy	97,4257 ha (5,53 %)
- ostatné plochy	124,6168 ha (7,08 %)

(zdroj: Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky; údaje platné k 10.09.2021)

Z horeuvedeného vyplýva, že najväčšie percentuálne zastúpenie v katastrálnom území má orná pôda a to 69,52%..

K.Ú. MALÁ MAŇA

- Celková výmera katastrálneho územia je 399,3908 ha, z toho:
- poľnohospodárska pôda predstavuje 340,4567 ha - 85,24 %
  - nepoľnohospodárska pôda predstavuje 58,9341 ha - 14,76 %

Poľnohospodársky pôdny fond (PPF) má nasledovnú štruktúru:

- celkom rozloha PP	340,4567 ha (85,24 %)
z toho : - orná pôda	327,1785 ha (81,92 %)
- vinice	0,1848 ha (0,05 %)
- ovocné sady	0 ha (0,00 %)
- trvalé trávnaté porasty	3,4825 ha (0,86 %)
- záhrady	9,6109 ha (2,41 %)
- chmeľnice	0 ha (0,00 %)

Nepoľnohospodársky fond predstavuje rozlohu:

- celkom rozloha NPP	58,9341 ha (14,76 %)
z toho : - lesné pozemky	0 ha (0,00 %)
- vodné plochy	9,9945 ha (2,50 %)
- zastavané plochy	35,1044 ha (8,79 %)
- ostatné plochy	13,8352 ha (3,47 %)

(zdroj: Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky; údaje platné k 10.09.2021)

Z horeuvedeného vyplýva, že najväčšie percentuálne zastúpenie v katastrálnom území má orná pôda a to 81,92 %..

Podľa prílohy č. 9 k vyhláške č. 508/2004 Z.z. (novelizovaná vyhláškou č. 59/2013) sú všetky poľnohospodárske pôdy podľa príslušnosti do BPEJ zaradené do 9 skupín kvality pôdy. Najkvalitnejšie patria do 1. skupiny a najmenej kvalitné do 9. skupiny. Ochrana poľnohospodárskej pôdy pri nepoľnohospodárskom využití je zabezpečená ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek.

V riešenom území sú to nasledovné chránené poľnohospodárske pôdy podľa BPEJ:

1. kvalitná skupina - 0022002, 0019005, 0022012
  2. kvalitná skupina - 0023003, 0136002, 0139002, 0039002, 0037002, 0039005, 0036005, 0020003
  3. kvalitná skupina - 0144002, 0144202, 0146003, 0139202, 0143002, 0041002
  4. kvalitná skupina - 0146203, 0145002, 0143202, 0048002, 0034005, 0019001
  5. kvalitná skupina - 0024004, 0150202, 0027003, 0028004, 0024004, 0152202, 0152402, 0151003, 0138205, 0012003
  6. kvalitná skupina - 0047402, 0047202, 0151213, 0152402, 0147402, 0005001
  7. kvalitná skupina - v území sa nenachádza
  8. kvalitná skupina - 0154673, 0154672
  9. kvalitná skupina - v území sa nenachádza
- (*vid'. výkres č.3*)

Konkrétne, upresnené záberi pôdy budú závisieť od vybranej alternatívvyrozvoja obce a budú predmetom častí návrh.

2. Voda, z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), odkanalizovanie.

Koncept riešenia – zásobovanie vodou

Obec Maňa je zásobovaná pitnou vodou z diaľkového vodovodného potrubia - skupinového vodovodu Gabčíkovo - Nové Zámky- Levice cez vodojem Černík. Z vodojemu Černík /2x4000m3/ je vybudované prírodné vodovodné potrubie DN 250 pre obce Maňa a Vlkaš. Potrubná sieť je vyhotovená z materiálov: AZC, HDPE, PVC, LA, v celkovej dĺžke: 9 456 m sa za žel. traťou rozdeľuje na prírodnú trasu Maňa a trasu Malá Maňa – Vlkaš.

Prevádzkovateľom vodovodnej siete v obci je Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.. Západná časť obce a riešeného územia, spadá do ochranného pásma II. stupňa vodného zdroja Kmeťovo a Maňa.

Pre koncept riešený územným plánom sídelného útvaru je nutné rozšíriť existujúcu vodovodnú sieť o nasledovné :

Veľká Maňa

rozdávacie vodovodné potrubie :

- vodovodný rád „G“ – HDPE D110 – 1055m
- vodovodný rád „G1“ – HDPE D110 – 66m
- vodovodný rád „G2“ – HDPE D110 – 48m
- vodovodný rád „G3“ – HDPE D110 – 308m
- vodovodný rád „G3-1“ – HDPE D110 – 35m
- vodovodný rád „4“ – HDPE D110 – 5,0m
- vodovodný rád „I“ – HDPE D110 – 673m
- vodovodný rád „I-1“ – HDPE D110 – 315m
- vodovodný rád „I-2“ – HDPE D110 – 107m
- vodovodný rád „J“ – HDPE D110 – 1000m
- vodovodný rád „J-1“ – HDPE D110 – 39m
- vodovodný rád „8“ – HDPE D110 – 272m

Celková potrebná dĺžka vodovodného potrubia pre konečný stav riešený územným plánom časti Veľká Maňa, predstavuje 4337,00 m vodovodného potrubia.

Malá Maňa

rozdávacie vodovodné potrubie :

- vodovodný rád „M4“ – HDPE D110 – 779m
- vodovodný rád „M5“ – HDPE D110 – 639m
- vodovodný rád „M5-1“ – HDPE D110 – 62m

Celková potrebná dĺžka vodovodného potrubia pre konečný stav riešený územným plánom časti Malá Maňa, predstavuje 1480,00 m vodovodného potrubia.

Vodovodná sieť je navrhovaná ako okružná sieť v kombinácii s vetvovou sieťou. Na vodovodnej sieti budú osadené vodárenské uzávery a podzemné hydranty.

Tlakové pomery vo vodovodnej sieti sa budú pohybovať cca 0,4 MPa.

Ochranné pásmo vodovodného potrubia v zmysle zákona č.442/2002 o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách je :

- pre potrubie do DN 500 – 1,5m horizontálne na obe strany od okraja potrubia
- pre potrubie nad DN 500 – 2,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia.

Výpočet potreby vody

Výpočet potreby vody pre sídelný útvar Veľká a Malá Maňa je spracovaný v zmysle Vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z.z. zo dňa 14.11.2006.

Návrhový stav riešený územným plánom

Počet obyvateľov : 3540 obyv.

Priemerná špecifická potreba vody pre bytový fond a občianskú a

technickú vybavenosť /Qp/

Bytový fond
3540 obyv..... 145 l/ob/d..... 513 300 l/d.....5,94 l/s

Vybavenosť
3540 obyv..... 25 l/ob/d..... 88 500 l/d.....1,024 l/s

$Q_p = 5,94 + 1,024 = 6,964 \text{ l/s}$

Maximálna denná potreba vody Q_m

$Q_m = 6,964 \times 1,6$

$Q_m = 11,142 \text{ l/s}$

Maximálna hodinová potreba vody Q_h

$Q_h = Q_m \times K_h$

$Q_h = 11,142 \times 1,8$

$Q_h = 20,05 \text{ l/s}$

Zásady technického riešenia verejnej vodovodnej siete predpokladajú:

- 1) Technické riešenie verejnej rozvodnej vodovodnej siete zodpovedá ustanoveniam normy STN EN 805:2001 (75 5403) – Vodárenstvo; Požiadavky na systémy a súčasti vodovodov mimo budov; a STN 75 5401:1988 - Navrhovanie vodovodných potrubí.
- 2) Opis technického riešenia tlakového potrubia
  - potrubie bude navrhované ako tlakové pre tlak do 1MPa, s detailmi technického riešenia podľa normy STN 75 5401 - Navrhovanie vodovodných potrubí

- potrubie je z PVC, profilu DN 100
  - v bežnej trase bude potrubie uložené tak, aby krytie nad potrubím bolo od 1,4 do 1,7m. Na potrubnej trase sú navrhnuté sekčné uzávery, ktoré slúžia pri poruche systému na odstavenie úseku. Zasúvadlá sú ovládané zemnou zasúvadlovou súpravou. Poloha podzemných zasúvadiel je signalizovaná orientačnými tabuľkami podľa OTN 75 5025.
- Trasa potrubia bude križovať rôzne terajšie podzemné a nadzemné vedenia. Styk sa navrhuje podľa ustanovení STN 73 6005 - Priestorová úprava vedení technického vybavenia.
- Pozemné komunikácie štátnych ciest budú križované prevedením tlakového potrubia v otvore pretlačenom pod cestou.

Zásady pripojenia spotrebiteľov na vodovod:

Súčasťou súkromnej vodovodnej prípojky je vždy vodomerná šachta navrhnutá podľa STN 75 5411 – Vodovodné prípojky.

Na vodovodný systém sa môžu napojiť odberné miesta vodovodnými prípojkami podľa STN 75 5411. Odberné miesta, kde sa manipuluje so zdravie škodlivými vodami, musia mať vodovodnú prípojku vybavenú spätnou klapkou so zavzdušením pri strate tlaku vody vo vodovodnom systéme pitnej vody.

Kombinovanie napojenia vlastných vodných zdrojov na ten istý vnútorný vodovod, alebo na vnútroareálový rozvod vody sú zásadne neprípustné. V prípade záujmu odberateľa vody o kombinovanie odberu z vlastného vodného zdroja a z vodovodu podľa toho projektu, je potrebné tlakové prerušenie medzi verejným vodovodom a súkromným vodovodom.

Je potrebné vykonávať kontrolu kvality pitnej vody v zmysle Nariadenia vlády SR číslo 354/2006 Z.z. Kvalita vody bude meraná v rámci obecného vodovodu na základe odsúhlaseného hamonogramu prevádzkovateľa Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Nitre. Kontrola kvality vody sa vykonáva v budove obecného úradu.

Podrobné grafické riešenie navrhovaných vodárenských zariadení je obsahom výkresu č.10.

„V zmysle Zákona MŽP SR č. 442/2002 Z.z. §22, v znení neskorších predpisov, ak má žiadateľ o pripojenie na verejný vodovod požiadavky, ktoré presahujú možnosti dodávky vody existujúcim verejným vodovodom, vlastník verejného vodovodu môže odmietnuť splnenie týchto požiadaviek. Ak to technické podmienky umožňujú, so súhlasom vlastníka verejného vodovodu si žiadateľ o pripojenie na verejný vodovod môže splnenie týchto požiadaviek zabezpečiť vlastnými zariadeniami na vlastné náklady.“

Kanalizácia- koncept riešenia

V k.ú. Veľká Maňa a k.ú. Malá Maňa nie je v súčasnosti vybudovaná žiadna splašková kanalizácia. Pre obec je v súčasnosti vyprojektovaná splašková kanalizácia v stupni pre územné rozhodnutie v investorstve ZsVS, a.s.

Obec Veľká Maňa a Malá Maňa je zaradená v rámci odvedenia a čistenia splaškových odpadových vôd do regiónu Šurany, aglomerácia č.2 ČOV Šurany.

Pre odvedenie splaškových vôd z územia riešeného územným plánom je potrebné vybudovať splaškovú kanalizačnú sieť v dvoch častiach a to:

- pre jestvujúcu zástavbu
- pre navrhovanú zástavbu riešenú územným plánom

Jestvujúca zástavba

Pre jestvujúcu zástavbu je potrebné vybudovať delenú - splaškovú kanalizačnú sieť, s prislúchajúcimi objektmi.

Z dôvodu rovinatého terénu, resp. spádovania okrajových častí obce, sú pre jestvujúcu zástavbu riešené kanalizačné čerpacie stanice, ktoré prostredníctvom výtlačných potrubí prečerpávajú gravitačne privedené splašky z príslušného spádového územia do vyššej úrovne.

Na kanalizačnej sieti navrhujeme v časti:

Veľká Maňa sedem čerpacích staníc ČS-C a ČS-1 až ČS-6. Čerpacia stanica ČS-C prečerpáva splaškové odpadové vody z celej obce (vrátane obcí Malá Maňa a Kmeťovo) výtlačným potrubím „VT-C“ DN200 do kanalizačného zberača „A“ v obci Vlkaš. ČS-2 až ČS-5 prečerpávajú splašky v rámci obce do vyššej úrovne. ČS-1, ČS-3 a ČS-6 prečerpávajú splašky z obce Malá Maňa a Kmeťovo do vyššej úrovne.

Malá Maňa dve čerpacie stanice ČS-1 a ČS-2. Čerpacie stanice ČS-1 a ČS-2 prečerpávajú splašky v rámci obce do vyššej úrovne.

Kanalizačná sieť bude vybavená automatickým systémom riadenia technológie a prevádzky - ASRTP. Prenos dát z čerpacích staníc na velín v ČOV Šurany bude zabezpečený rádiovým prenosom. Z tohto velínu bude umožnené diaľkové ovládanie jednotlivých čerpacích staníc (ČS).

Kanalizačné stoky v obci budú trasované v zelených pásoch pozdĺž krajnic resp.

cestných priekop. V nevyhnutnom prípade v okraji jedného jazdného pruhu komunikácie.

Jedná sa o gravitačné (beztlakové) kanalizačné potrubia DN 300 a výtlačné tlakové potrubia príslušnej dimenzie z PE.

Na kanalizačných stokách budú osadené kanalizačné šachty (sútokové, lomové a kontrolné) v max. vzdialenosti od seba 50,0m.

Križovanie cesty III. triedy Hul – Vráble v intraviláne obce Veľká Maňa je uvažované pri stokách DN300 pretláčaním ocelevej chráničky DN450, pri výtlačných potrubíach pretláčaním ocelových chráničiek profilov DN150 a DN350.

V rámci výstavby dôjde k jednému križovaniu vodného toku Žitava výtlačným potrubím „VT-6“ DN150. Potrubie stoky sa uloží do ocelevej chráničky DN350 pozdĺž existujúceho potrubia na moste.

Ďalej dôjde k jednému križovaniu železničnej dráhy Úľany nad Žitavou – Lúčnica nad Žitavou v intraviláne obce Malá Maňa. Križovanie stokou DN 300 navrhujeme pretláčaním ocelevej chráničky DN 450.

Križovanie obecných komunikácií kanalizačným potrubím je uvažované prekopením.

Kanalizačné prípojky

Slúžia na odkanalizovanie domov ležiacich pozdĺž trasy zberačov a stôk. Pre každú nehnuteľnosť navrhujeme samostatnú kanalizačnú prípojku potrubím z PE resp. PVC DN150 zaústenú do zberača prostredníctvom jednoduchej odbočky DN300/150 a na ňu nadväzujúcej tvarovky – kolena 150/30°, alebo prostredníctvom jednoduchej odbočky, tvarovky a kanalizačnej rúry z PE resp. z PVC DN150. Sklon domovej prípojky má byť po celej dĺžke jednotný (minimálne 2%). Pre drobné prevádzky a pri väčšej potrebe vody sa navrhne profil kanalizačnej prípojky DN 200.

Objekty na stokovej sieti

Veľká Maňa

- ČS-C, ČS-1, ČS-2, ČS-3, ČS-4, ČS-5, ČS-6
- križovanie komunikácie III. triedy
- križovanie rieky Žitava
- kanalizačné šachty

Malá Maňa

- ČS-1, ČS-2
- križovanie dráhy
- kanalizačné šachty

Údaje o projektovaných kapacitáchVeľká Maňa**Navrhované gravitačné kanalizačné zberače a stoky:**

- „A“ - DN 300 - 2 385,0m
- „AA“ - DN 300 - 48,0m
- „AB“ - DN 300 - 976,0m
- „AB-1“ - DN 300 - 509,0m
- „AC“ - DN 300 - 216,0m
- „AD“ - DN 300 - 341,0m
- „AE“ - DN 300 - 822,0m
- „AE-1“ - DN 300 - 415,0m
- „AE-2“ - DN 300 - 262,0m
- „AE-2-1“ - DN 300 - 120,0m
- „AE-2-2“ - DN 300 - 128,0m
- „AF“ - DN 300 - 51,0m
- „AG“ - DN 300 - 111,0m
- „AH“ - DN 300 - 465,0m
- „AI“ - DN 300 - 795,0m
- „AI-1“ - DN 300 - 442,0m
- „AI-2“ - DN 300 - 415,0m
- „AI-3“ - DN 300 - 44,0m
- „AI-4“ - DN 300 - 180,0m
- „AI-5“ - DN 300 - 150,0m
- „AJ“ - DN 300 - 290,0m
- „B“ - DN 300 - 482,0m
- „B-1“ - DN 300 - 74,0m
- „C“ - DN 300 - 595,0m
- „Z“ - DN 300 - 120,0m

Výtlačné potrubia

- „VT-1“ - DN 100 - 101,0m
- „VT-2“ - DN 60 - 216,0m
- „VT-3“ - DN 100 - 326,0m
- „VT-6“ - DN200 - 907,0m
- „VT-C“ - DN200 - 1 851,0m

Potrubia spolu :

DN 300 - 9 631,0m

DN 200 - 2 878,0m
 DN 100 - 427,0m
 DN 80 - 795,0m
 DN 60 - 216,0m
 Celkom 13 947,0m

Malá Maňa**Navrhované gravitačné kanalizačné zberače a stoky:**

„A“ - DN 300 - 1 170,0m
 „AA“ - DN 300 - 151,0m
 „AB“ - DN 300 - 460,0m
 „AC“ - DN 300 - 56,0m
 „B“ - DN 300 - 91,0m

Výtlačné potrubia

„VT-1“ - DN 60 - 1 116,0m
 „VT-2“ - DN 60 - 527,0m
 „VT-3“ - DN 100 - 912,0m

Potrubia spolu :

DN - 300 - 1 928,0m
 DN - 100 - 912,0m
 DN - 60 - 1 643,0m
 Celkom : 4 483,0m

Veľká Maňa a Malá Maňa**Potrubia spolu :**

DN 300 - 11 559,0m
 DN 200 - 2 878,0m
 DN 100 - 1 339,0m
 DN 80 - 795,0m
 DN 60 - 1 859,0m
 Celkom : 18 430,0m

Navrhovaná zástavba riešená ÚP

Pre navrhovanú zástavbu riešenú ÚP je potrebné vyprojektovať a dobudovať nasledovnú kanalizačnú sieť :

Veľká Maňa**Gravitačné stoky**

-„AF“ – PP DN 300 –	55m
-„AD“ – PP DN 300 –	34m
-„D“ – PP DN 300 –	425m
-„AI“ – PP DN 300 –	393m
-„AI-1-1“ – PP DN 300 –	532m
-„AI-1-2“ – PP DN 300 –	319m
-„AE-2-1“ – PP DN 300 –	276m
-„AE-2-1-1“ – PP DN 300 –	151m
-„AE-2-1-2“ – PP DN 300 –	159m
-„E“ – PP DN 300 –	736m

-„E1“ – PP DN 300 – 164m

Celkovo je potrebné vyprojektovať a vybudovať pre navrhovaný stav 3344 m gravitačných kanalizačných stôk.

Kanalizačné výtlaky

-„VTE“ – HDPE D110 – 859m

Čerpacia stanica

-ČSE – osadená na kanalizačnej stoke „E“

Malá Maňa

Gravitačné stoky

-„AD“ – PP DN 300 – 566m

-„C“ – PP DN 300 – 326m

-„C1“ – PP DN 300 – 64m

Celkovo je potrebné vyprojektovať a vybudovať pre navrhovaný stav 956 m gravitačných kanalizačných stôk.

Kanalizačné výtlaky

-„VTC“ – HDPE D90 – 396m

Čerpacia stanica

-ČSE – osadená na kanalizačnej stoke „E“

Ochranné pásmo kanalizačného potrubia v zmysle zákona č.442/2002 o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciach je :

-pre potrubie do DN 500 – 1,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia.

-pre potrubie nad DN 500 – 2,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia.

Celkové množstvo odpadových vôd prijímaného do kanalizačnej siete – výhľad riešený ÚP

Celkové množstvo odpadových vôd prijímaných do kanalizačnej siete je nasledovné:

-počet obyvateľov – súčasnosť - 2112 obyv.

-prírastok v rámci návrhového obdobia riešený ÚP - 1428 obyv./optimistický variant/

Priemerný denný prítok odpadových vôd Q24

Q24 = 513,3 m³/d

Q24 = 21,387 m³/h

Q24 = 5,94 l/s

Maximálny hodinový prítok odpadových vôd Qh

Qh = 64,161 m³/h

Qh = 17,82 l/s

Minimálny hodinový prítok odpadových vôd Qmin

Qmin = 12,832 m³/h

$Q_{min} = 3,56 \text{ l/s}$

Navrhované ciele a zásady riešenia:

1. Vytvoriť územno-technické predpoklady pre realizáciu vodovodu, kanalizácie v obci, vo všetkých rozvojových lokalitách a zaradiť ich medzi verejnoprospešné stavby.
2. Rešpektovať vodárenské zariadenia a ich ochranné pásma.
3. Vytvorenie územno-technických podmienok pre lokalizáciu stavieb, objektov a opatrení protipovodňovej ochrany obce.
4. Vytvoriť územno-technických podmienky pre lokalizáciu stavieb, objektov a opatrení protipovodňovej ochrany obce. Zamedziť výstavbu v území ohrozovanom povodňami. Vlastnú výstavbu situovať nad hladinu Q_{100} - ročnej veľkej vody, mimo zistené inundačné územie.
5. Zachovať retenčnú schopnosť území daždové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe v maximálnej miere zadržať v území.
6. Rozvojové aktivity riešiť v súlade so zákonom č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.
7. Rešpektovať potrubné vedenia a ochranné pásma v zmysle zákona č. 442/2002 Z.z.
8. Rešpektovať a zachovať ochranné pásma vodohospodársky významného vodného toku - rieka Žitava a vodných tokov – Dolinský potok.
V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavenie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí.
Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity – uvedené je súčasťou Smernej i Závaznej časti ÚPN. Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.z). Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary. Pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma.
9. V ÚPD sú rešpektované dostupné vypracované projektové dokumentácie nových zdravotne - vodohospodárskych stavieb (Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.).
10. V rámci rozvoja obce, či už bytového, výrobného, športového alebo rekreačného rešpektovať Zákon o vodách č. 364/2004 Z.z a príslušné platné normy STN 73 6822 „Križovanie a súbehy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“ a pod.
11. V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami.
12. Zabezpečiť ochranu inundačného územia a vytvárať podmienky pre:
  - pre prirodzené meandrovanie vodných tokov;
  - pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia;
  - daždové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe je potrebné v maximálnej miere zadržať v území (zachovať retenčnú schopnosť územia), akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať na závlahu pozemkov, respektíve kontrolované vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky;
  - návrh odvádzania a čistenia odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z.z. a NV SR č.269/2010 Z.z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd;

- komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody;
  - vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu zastavaných území miest a obcí;
  - stavby protipovodňovej ochrany zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby;
  - v rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich;
  - navrhované križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť technicky riešené v zmysle s STN 73 6822;
  - Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasí s organizáciou SVP š.p.;
  - stavby na území s trvalo zvýšenou hladinou podzemných vôd osádzať s úrovňou suterénu min 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.
  - parkovacie plochy, budovať v zmysle platných STN, zabezpečiť nepriepustnou vrstvou odolnou voči pôsobeniu ropných produktov;
  - rešpektovať pásma hygienickej ochrany vodárenských vodných zdrojov a ochranné pásma pobrežných pozemkov;
  - rozšírenie jestvujúcej vodovodnej siete a odkanalizovanie obce riešiť v súlade s Plánom rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií Nitrianskeho kraja.
13. Na vodovodných radoch vybudovať nadzemné hydranty. Podzemné hydranty je možné realizovať len na miestach, ktoré spĺňajú požiadavky podľa vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. § 8 ods. 6.
Z hľadiska ochrany pred požiarmi žiadame zabezpečenie prístupových komunikácií k objektom a zdrojom vody na hasenie požiarov v zmysle predpisov o ochrane pre požiarmi.
14. Zabezpečiť obnovu verejného vodovodu .
15. Realizácia nových ÍBV je možná až po komplexnom doriešení ich zásobovania vodou cez verejný vodovod a odvedenia odpadových vôd do verejnej kanalizácie.
16. Snažiť sa udržať vody z povrchového odtoku na miestach, kde padnú a neodvádzať ich do recipientu, resp. kanalizácie.
17. Doriešiť zabezpečenie vykonania preventívnych opatrení pred povodňami, ako sú opatrenia, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov, zvyšovanie retenčnej schopnosti územia, akumuláciu vody v lokalitách na to vhodných a ktoré chránia od zaplavenia územia vodou z povrchového odtoku, ako aj zaplavenia vodou z vodného toku.
18. Pri umiestňovaní stavieb brať do úvahy inundačné územia, územia ohrozené povodňami (v potenciálnej zóne zaplavenia; lokality, pre ktoré sú vypracované mapy povodňového ohrozenia) a pobrežné pozemky vodných tokov.
19. Rešpektovať ochranné pásma vodárenských zdrojov.
20. Pri schvaľovaní nových investičných zámerov brať do úvahy ich budúci možný vplyv na kvalitu povrchových a podzemných vôd, ako aj ich celkový vplyv na životné prostredie.
21. Monitorovať kvalitu povrchových vôd, eliminovať vypúšťanie odpadových vôd;

Zavlažovanie

Zavlažované územia predstavujú vlastne územia poľnohospodárskej pôdy, na ktorých sú vybudované zavlažovacie systémy (závlahy). Ide najmä o oblasti s nižšou intenzitou zrážok, na

pôdach málo zadržujúcich vodu, umožňujú reguláciu využívania vody v poľnohospodárskej krajine za účelom zvyšovania produkcie v poľnohospodárstve. V závislosti od prírodných podmienok - zdrojov vody v krajine (podzemných i povrchových), zvýšený tlak na využívanie vody môže mať aj negatívne dôsledky ako napr. vodnú eróziu, salinizáciu alebo kontamináciu podzemných vôd splavenými minerálmi hnojivami či pesticídami. Na druhej strane dosahovanie lepších výsledkov v poľnohospodárstve vytvára tlak na využívanie prírodných zdrojov, najmä vody. Pri dostatočných zásobách vody a jeho vysokom potenciáli využiteľnosti, sa samotný tlak na využívanie vody môže pohybovať v intenciách trvalej udržateľnosti.

Hydromeliorácie

Po preverení dostupných mapových podkladov Vám oznamujeme, že vk.ú. Veľká Maňa evidujeme vodnú stavbu „ZP Maňa“ (evid.č. 5207 099) v správe Hydromeliorácie, š.p. Stavba závlahy bola daná do užívania v r. 1967 s celkovou výmerou 86 ha.

Vk.ú. Malá Maňa evidujeme vodnú stavbu „ZP Vlkaš“ (evid.č. 5207 106) v správe Hydromeliorácie, š.p. Stavba závlahy bola daná do užívania v r. 1965 s celkovou výmerou 50 ha.

Zároveň Vás upozorňujeme, že v k.ú. Veľká Maňa je vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom nám neznámeho vlastníka.

prílohu sme Vám zasielame situáciu v M 1 : 23 000 s orientačným vyznačením časti záujmového územia závlah a plôch drenáže.

Závlahovú stavbu a podzemné závlahové potrubie žiadame pri vypracovaní územnoplánovacej dokumentácie, návrhu a realizácii stavieb rešpektovať. S umiestnením stavieb trvalého a dočasného charakteru na závlahovom potrubí a v jeho ochrannom pásme nesúhlasíme.

prípade, že v rozhodovacom procese prevýši záujem vlastníkov parciel o zhodnotenie ich vlastníctva a správny orgán vydá súhlas so zmenou funkčného využitia územia na stavebné účely podľa § 13 zákona č.220/2004 Z.z. a následne rozhodnutie o odňatí parciel podľa § 17 uvedeného zákona, žiadame správny orgán, aby v rozhodnutí zaviazal vlastníka stavebných

pozemkov pred začatím stavebného konania na príslušnú stavbu prekonzultovať návrh projektu stavby so š.p. Hydromeliorácie - Odborom správy a prevádzky HMZ, ktorý na základe predloženej dokumentácie a odborného posúdenia určí stavebníkovi jednu z podmienok stanovených v bodoch a/, b/, c/

a) v prípade, že sa preukáže odborným posúdením možnosť zrušenia časti potrubia bez náhrady novým potrubím (toto preukazuje žiadateľ a následne schvaľuje Hydromeliorácie, š.p.), zaviazat' vlastníka stavebných pozemkov pred začatím stavebného konania majetkovoprávne vysporiadať so správcom vodnej stavby príslušnú časť rúrovej siete (podzemného závlahového potrubia). Postupovať sa bude podľa § 45a ods. 1 a 3 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov v súlade so Smernicou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky k činnosti rezortnej majetkovej komisie a jej postupe pri nakladaní s majetkom štátu. Podmienkou je, že uzatvorenie a odpredaj časti rúrovej siete nesmie mať za následok znefunkčnenie zostávajúcej časti rúrovej siete,

b) v prípade, že sa preukáže odborným posúdením nutnosť preložky časti podzemnej rúrovej siete tak, aby vodná stavba zostala naďalej využiteľná, zaviazat' vlastníka stavebných pozemkov pred začatím stavebných prác zrealizovať preložku potrubia podľa schválenej PD, ktorú predkladá stavebník. Náklady na vykonanie preložky budú hradené v plnej výške stavebníkom. Odovzdanie a prevzatie realizovanej preložky potrubia bude vykonané za účasti zástupcu Hydromeliorácie, š.p. Vybudovaná preložka bude správcovi vodnej stavby odovzdaná bezodplatne po jej kolaudácii,

c) ak nebude možné zrušenie, resp. preložka časti rúrovej siete, zaviazať vlastníka stavebných pozemkov o rešpektovanie jestvujúceho závlahového potrubia vodnej stavby a dodržanie ochranného pásma od osi závlahového potrubia, ktoré bude stanovené správcom vodnej stavby. V ochrannom pásme neumiestňovať stavby trvalého charakteru, ani vysádzať stromy a kríky. Zároveň požadujeme zaviazať vlastníka pozemkov k právu prístupu k vodnej stavbe za účelom vykonávania prevádzkových činností a nevyhnutných opráv (Zákon o vodách č. 364/2004). Všetky inžinierske siete realizovať v zmysle ustanovení STN 73 6961 „Križovanie a súbehy melioračných zariadení s komunikáciami a vedeniami“. V prípade poškodenia majetku štátu, ku ktorému má Hydromeliorácie, š.p. právo hospodárenia, jeho uvedenie do pôvodného stavu na náklady žiadateľa - stavebníka. Majiteľ pozemku si nebude uplatňovať u správcu závlahy náhradu za škody na majetku, spôsobené prípadnou poruchou na závlahovom potrubí a pri jej odstraňovaní,

d) Predložiť projektovú dokumentáciu k stavebnému povoleniu na odsúhlasenie na Hydromeliorácie, š.p. Ďalšie stupne územnoplánovacej dokumentácie vrátane grafických podkladov s vyznačením riešených lokalít zaslať na vyjadrenie podniku Hydromeliorácie, š.p.

Vodné zdroje a ich ochranné pásma

Časť obce sa nachádza v ochrannom pásme II. stupňa VZ –Kmeťovo a Maňa.

3. Suroviny - druh a spôsob získavania

Ochranu a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení ďalších zákonov, zákon č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) a vyhlášky MŽP SR č.51/2008 Z.z., ktorou sa vykonáva geologický zákon a iné právne predpisy.

Chránené ložiskové územie zahŕňa územie, na ktorom by stavby a zariadenia, ktoré nesúvisia s dobývaním výhradného ložiska, mohli znemožniť alebo sťažiť dobývanie výhradného ložiska.

Chránené ložiskové územie a jeho zmeny určuje obvodný banský úrad rozhodnutím po vyjadrení príslušného orgánu ochrany prírody a po dohode s príslušným stavebným úradom podľa osobitného predpisu.

Z hľadiska využívania ložísk nerastov ako aj ich ochrany má zásadný význam rozdelenie ložísk na výhradné ložiská, ktoré tvoria nerastné bohatstvo vo vlastníctve štátu a ložiská nevýhradných nerastov, ktoré sú súčasťou pozemku.

V zmysle uvedenej legislatívy je potrebné na území chrániť všetky výhradné ložiská nerastov, ktoré sú chránené určenými dobývacími priestormi a chránenými ložiskovými územiami.

Ochrana prírodných zdrojov, ložísk nerastných surovín

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra :

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra :

- evidujú upravené skládky (4)
- evidujú ložiská nevyhradeného nerastu (1):
- ložisko nevyhradeného nerastu (4131-Malá Maňa ,tehliarske suroviny, GÚDŠ Bratislava);
- neevidujú svahové deformácie;
- eviduje sa výhradné ložiská DP, 555 - Mojzesovo tehliarske suroviny, organizácia neurčená null;
- eviduje sa výhradné ložisko CHLU, 555- Mojzesovo tehliarske suroviny, organizácia neurčená null;
- neevidujú výhradné ložiská OVL;
- neevidujú navrhované prieskumné územia;
- neevidujú určené prieskumné územia;
- neevidujú staré banské diela;
- radónové riziko - referenčné plochy(8), nízke (2), stredné (6);
- neevidujú prognózu zvýšeného radónového rizika (eU nad 4 ppm);
- evidujú izoplochy radónového rizika (null) nízke 36,7% a stredné 63,0%.

Podľa § 20 ods.3 zákona č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov, je územie so stredným radónovým rizikom vymedzené ako územie s rizikom stavebného využitia. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 z podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia.

4. Energetické zdroje - druh spotreba

Elektrifikácia

Obec Maňa a jej okolie je zásobovaná elektrickou energiou z prípojok vzdušného vedenia 22kVA, ktoré sú napojené na 22kVA vzdušné severo - južné vzdušné vedenie - linka č.248. Poľnohospodárske družstvo v lokalite "Horné hony" a jeho 22 kVA prípojka je napojená na 22 kVA vzdušné vedenie. Prípojky vedú ku stožiarovým a kioskovým trafostaniciam. Elektrizačnú sieť v obci spravuje ZSD, prevádzkovateľom väčšiny trafostaníc je ZSD, niektoré sú súkromné. Energetický kód obce je 0033.

Jestvujúce trafostanice -stav:

Číslo TS	Typ	Pôvodný Výkon TS	Navrh. Výkon TS	Vlastník
----------	-----	------------------	-----------------	----------

		Kva	kVA	
TS 0033 - 001	dva a pol stĺpová	400 kVA	kiosk 400 kVA	ZSD
TS 0033 - 002	dva a pol stĺpová	250 kVA	kiosk 250 kVA	ZSD
TS 0033 - 004	dva a pol stĺpová	250 kVA	kiosk 250 kVA	ZSD
TS 0033 - 007	štvorstĺpová	160 kVA	kiosk 400 kVA	ZSD
TS 0033 - 009	odstrojená - demontovaná			ZSD
TS 0033 - 011	kiosk polozapuzdrený	100 kVA	kiosk 260Kva	ZSD
TS 0033 - 013	dva a pol stĺpová	250 Kva	kiosk 400 kVA	ZSD
TS 0033 - 014	stožiarová	100 Kva	kiosk 160 kVA	ZSD
TS 0033 - 015	dva a pol stĺpová	160 kVA	kiosk 160 kVA	ZSD
TS 0033 - 016	vežová	160 kVA	kiosk 160 kVA	ZSD
TS 0033 - ZVAK				Cudzia
TS 0033 – Agrožitava				Cudzia

TS – transformovňa

TR – transformátor

Transformovne sú napojené z 22 kV vzdušného vedenia VN.

Rozsah elektrických zariadení na katastrálnom území obce :

- transformovňa /ostatné/ 12 ks
- transformovňa /stav/ kiosková 0 ks

Elektrické rozvody v obci sú prevedené vodičmi AlFe 25 mm² až AlFe 70 mm² na nadzemných podperách. Elektrické vzdušné rozvody sú v pomerne dobrom stave. V prípade plánovanej investičnej výstavby, podnikateľských a výrobných areálov, bude vybudovaná nová sieť trafostaníc s uložením káblových rozvodov do zeme (prípadne napojenie na existujúce trafostanice). V kontexte rozvoja budú zároveň riešené rozvody pre verejné osvetlenie iba zemnými káblami a osadením svietidiel na oceľové estetické stožiare.

Navrhované a rekonštruované TS bude treba riešiť ako typové -TBSV s napojením na navrhované káblové vedenie 22kV.

V urbanistickom návrhu výstavby sa uvažuje s nárastom počtu bytových jednotiek, občianskou vybavenosťou a s výrobou a podnikaním. Sídlny útvar je rozdelený na územno priestorové celky (UPC), v ktorých sa uvažuje s nárastom energetickej záťaže na celkovú hodnotu cca 2440 kVA. Ktoré bude riešené vybudovaním nových TS a rekonštrukciou existujúcich TS.

Ochranné pásmo el. vedení a transformátora treba dodržať v zmysle zákona o energetike č.656/2004. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti elektroenergetického zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenie jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča

Táto vzdialenosť je 10 m pri napätí 22 kV (v súvislých lesných priesekoch 7 m) a u stožiarovej TS.

V ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:

- zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti do 2m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
- uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
- vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
- vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti presahujúcej 5m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia.
- vlastník nehnuteľnosti je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a prízjazd k vedeniu a na ten účel umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného vedenia udržiavať priestor pod vedením a voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia. Táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej od krajného vodiča nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podporeného bodu.
- stavby, konštrukcie, skládky, výsadbu trvalých porastov, práce a činnosti vykonané v ochrannom pásme je povinný odstrániť na vlastné náklady ten, kto ich bez súhlasu vykonal alebo dal vykonať.

Elektrické vedenia a ich ochranné pásma.

Elektrické nadzemné vedenie VN 22kV a slúžia predovšetkým pre potreby obce časť má tranzitný charakter.

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia 22 kV (1kV až 35 kV vrátane, pre vodiče bez izolácie) je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti 10 m meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča.

Podľa § 36 zákona č. 656/2004 o energetike a o zmene niektorých zákonov je v ochrannom pásme vonkajšieho elektrického vedenia a pod vedením je zakázané: pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m. Vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia je možné porasty pestovať do takej výšky, aby sa pri páde nemohli dotknúť vodiča elektrického vedenia. Na základe konzultácii s predstaviteľmi Západoslovenských elektrární bolo dohodnuté, že priamo pod vedením bude ponechaný priesek 3 m bez výsadby, z dôvodu prístupnosti k objektu.

ÚPN vytvára územno-technické predpoklady pre zavedenie silových elektroenergetických sietí do všetkých rozvojových lokalít a radí ich medzi verejnoprospešné stavby. ÚPN obce rešpektuje všetky elektroenergetické siete a zariadenia a ich ochranné pásma.

Spoje, zariadenia spojov

Obec patrí z hľadiska telekomunikačného členenia do primárnej oblasti Nové Zámky. Rozvod telekomunikačnej siete je napojený z digitálnej telefónnej ústredne, nachádzajúcej sa na ulici Domovina č.1 Cez obec vedú paralelne s cestami II. A III. triedy diaľkové optické káble (DOK) T. Pokrytie signálom všetkých súčasných operátorov, poskytujúcich telekomunikačné služby, je dobrá. Väčšina domácností je napojená na internetovú sieť.

Rozvodná sieť miestnych telekomunikačných sietí je vedená zemnými káblami prevažne popri komunikáciách. Vo väčšej časti obce sú vzdušné telekomunikačné rozvody, cez ktoré sa prostredníctvom účastníckych rozvádzačov napájajú jednotliví účastníci.

Na území obce má svoj vysielateľ Orange a T-Com, zabezpečujú internet a televíziu, ústredňa sa nachádza v budove obecného úradu.

V zmysle zákona č.610/2003 podľa § 67 o elektronických komunikáciách sú vedenia verejnej telekomunikačnej siete (VTS) chránené ochranným pásomom.

Ochranné pásmo VTS je široké 1 m od osi jeho trasy. Hĺbka a výška OP je 2 m od úrovne zeme pri podzemných vedeniach a v okruhu 2 m pri nadzemných vedeniach.

V ochrannom pásme nemožno:

- umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, ani vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť telekomunikačné zariadenie,
- vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku telekomunikačných zariadení, alebo poskytovanie verejných telekomunikačných služieb.

Koncept riešenia vytvára územno-technické predpoklady pre napojenie elektrických a telekomunikačných sietí do všetkých rozvojových lokalít, ku všetkým objektom a zaraďuje ich medzi verejnoprospešné stavby. V zmysle § 67e ods.1. vrátane odseku 2 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v platnom znení sú v územnom pláne zakreslené trasy vedenia elektronickej komunikačnej siete. Podotýkame, že vedenie elektronickej komunikačnej siete je podľa § 2 ods. 14 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách ako aj podľa § 139a ods. 10 písm. e) stavebného zákona verejným technickým vybavením územia.

Obecný rozhlas

Ústredňa obecného rozhlasu je umiestnená v budove obecného úradu. Rozvody obecného rozhlasu sú vzdušné. Vedené sú po elektrických stĺpoch, alebo na vlastnom vybudovanom rozvode po samostatných oceľových stĺpoch □ 65/6 mm.

Reproduktory o výkone 5 – 15 W sú umiestnené na najfrekvencovanejších miestach obce a na hlavných miestnych komunikáciách. Ozvučenie v obci nie je dostačujúce a závisí od počasia.

V nových rozvojových lokalitách navrhnuť rozvody obecného rozhlasu spolu s verejným osvetlením. Na stĺpoch verejného osvetlenia budú nainštalované uchytenia pre ozvučovacie telesá. Rozvody k ozvučovacím telesám je potrebné uložiť do zeme, prípadne je možné ozvučenie riešiť ako bezdrôtové. V reproduktore bude uložený prijímač signálu z rozhlasovej vysielacej ústredne. Napojenie reproduktorov bude priamo z elektrickej siete.

Plynofikácia

Dôvody na vypracovanie

Návrh plynárenských zariadení (PZ) bol vypracovaný pre Návrh Územného plánu obce (ÚPN-O) Maňa. ÚPN-O rieši katastre obce Veľká Maňa a Malá Maňa

Podklady použité na vypracovanie

Na vypracovanie návrhu PZ boli použité tieto podklady:

- údaje poskytnuté od SPP – distribúcia a.s., od OcÚ Maňa a od spracovateľa ÚPN-O,
- mapové podklady riešeného územia od spracovateľa ÚPN-O,
- Zákon č. 251/2012 Z.z. o energetike a
- Technické pravidlo plyn TPP 702 07 Miestne plynovody a prípojky. Zásady pre navrhovanie distribučných sietí s prevádzkovým tlakom do 400 kPa.

Stav odberateľov zemného plynu v obci

Zemný plyn (ZP) sa v obci v najväčšej miere používa na účely vykurovania, prípravu teplej vody, varenie a na rôzne technologické účely.

Každý odberateľ ZP je vybavený obchodným meradlom na meranie odobratého množstva ZP. Obchodné meradlo je vlastníctvom distribútora (dopravcu) ZP.

Kategorizácia odberateľov zemného plynu

V obci sa môžu v zmysle kategorizácie odberateľov nachádzať štyri základné kategórie odberateľov ZP. Prvou kategóriou odberateľov je kategória domácnosti (D). Druhou kategóriou odberateľov (ročný odber do 60 tis.m³) je kategória maloobderatelia (M). Treťou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 60 tis.m³) je kategória strednoodberateľov (S). Štvrtou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 400 tis.m³) je kategória veľkoodberateľov (V).

Stav odberateľov nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce podľa jednotlivých kategórií k 09/2021 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Tab.č.1 Stav odberateľov ZP k 09/2021:

kategória odberateľa	počet
domácnosť (D)	639
maloobderateľ (M)	20
strednoodberateľ (S)	0
veľkoodberateľ (V)	0

Stav plynárenských zariadení v obci

Dominantným energonosičom na výrobu tepelnej energie v predmetnej obci je ZP. Zo zdroja ZP k jeho odberateľom je ZP dodávaný VTL a STL plynovodnou distribučnou sieťou (DS) tvorenou systémom diaľkových a miestnych PZ. Plynovodnú DS v katastrálnom území obce v súčasnosti prevádzkuje najmä fa SPP – distribúcia, a.s..

Opis plynárenských zariadení

Primárnym zdrojom ZP obce Maňa je VTL prípojka (PR) Maňa PN63 DN100 z VTL plynovodu (PL) Šurany - Vráble PN63 DN150 a VTL regulačná stanica (RS) VTL/STL2 RS 4400 Maňa.

Sekundárnym zdrojom ZP v obci Maňa je STL2 plynovodná DS Maňa. Táto tzv. miestna sieť (MS) tvorí jednu spoločnú rozvodňu ZP aj s STL2 plynovodnými DS Kmeťovo a Michal nad Žitavou.

MS je tvorená úsekmi PL a PR z PE a ocele. MS zabezpečuje v obci plošnú distribúciu a dodávku ZP.

Do odberných plynových zariadení (OPZ) jednotlivých odberateľov v obci je ZP dodávaný plynovodnými PR. Doreguláciu ZP a meranie odberu ZP zabezpečujú plynové regulačné a meracie zariadenia (RaMZ). Prevádzku OPZ zabezpečujú odberatelia ZP na vlastné náklady.

Prehľad a parametre plynárenských zariadení

Prehľad a parametre PZ nachádzajúcich sa v katastrálnych územiach obce Maňa podľa jednotlivých zariadení sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách:

Tab.č.2 distribučné diaľkové VTL PL a PR:

Názov	konštrukčný tlak	prevádzkový tlak	dimenzia
PR Maňa	PN63	do 6,3 MPa	DN100

Tab.č.3 distribučné VTL RS:

Názov	regulácia	výkon v m ³ /h
RS Maňa	6,3 MPa / 300 kPa	4400

Tab.č.4 distribučné STL2 prepojovacie PL:

názov	prevádzkový tlak	dimenzia	materiál
PL Veľká Maňa	do 300 kPa	D160	PE
PL Kmeťovo		D160	
PL Malá Maňa		D110	

Tab.č.5 distribučné STL plynovodné MS:

názov	konštrukčný tlak	prevádzkový tlak	materiál
MS Maňa	PN4	do 300 kPa	ocel' / PE

Riešenie plynifikácie

Navrhované riešenie spočíva v rozšírení jestvujúcich STL PZ o nové STL PZ v súlade s Návrhom ÚPN-O.

Navrhované STL plynovodné úseky v intraviláne obce budú ZP zásobované z jestvujúcich STL plynovodnej DS Maňa. Prevádzkované budú na taký pretlak ZP STL2, na aký je v súčasnosti prevádzkovaná jestvujúca plynovodná DS obce.

Rozvojové lokality obce budú riešené predĺžením jestvujúcich alebo výstavbou nových plynovodných úsekov.

PZ musia byť navrhnuté tak, aby sa docielilo:

- zachovanie bezpečnostných pásiem na zamedzenie resp. zmiernenie účinkov havárií PZ,
- minimálne križovanie ciest,
- plošné pokrytie zastavaného územia,
- minimálny vecný rozsah PZ a nákladov na ich zriadenie,
- dostatočná prepravná kapacita očakávaných množstiev ZP k miestam jeho budúcej spotreby,
- minimálne zaťaženie súkromných pozemkov vecným bremenom zo situovania PZ.

Na výstavbu STL plynovodov DS treba použiť rúry z HDPE MRS10 – do D75 SDR11 a od D90 SDR17,6.

Na doreguláciu pretlaku plynu STL/NTL treba použiť STL regulátory so vstupným pretlakom o rozsahu do 400 kPa. Zariadenia na doreguláciu tlaku a meranie spotreby ZP budú umiestnené v zmysle platných STN a interných predpisov SPP – distribúcia a.s..

Predmetná obec sa nachádza v oblasti s najnižšou vonkajšou teplotou - 11 °C. Z tohto dôvodu pre kategóriu domácnosti (D) – individuálna bytová výstavba (DIBV) treba na výpočet max. hodinového odberu ZP (Q_{mh}) uvažovať s hodnotou 1,4 m³/h.

Hydraulické parametre navrhovaných úsekov plynovodnej DS (dimenzia, rýchlosť a požadovaný pretlak) budú stanovené / posúdené odbornými pracovníkmi dodávateľa ZP, t.j. v súčasnosti SPP – distribúcia a.s., a to v procese územného konania resp. stavebného povolenia pri návrhoch vyšších stupňov projektovej dokumentácie.

Na hydraulický výpočet treba použiť nasledujúce parametre:

- drsnosť PE potrubia 0,05 mm,
- hustota ZP 0,74 kg/m³,
- teplota ZP 15 OC.

Odbery v uzlových bodoch siete sú dané výskytom jednotlivých kategórií odberov na príslušných úsekoch siete. Max. hodinové odbery treba stanoviť podľa vyššie uvedených špecifických odberov tejto kapitoly.

Vstupné pretlaky do týchto úsekov budú zrejmé z výpočtovej schémy pri spracovaní hydraulického návrhu. Uzlové body navrhovaných úsekov budú špecifikované pretlakmi a odbermi. Treba stanoviť podmienku, aby tlak v jednotlivých uzlových bodoch nepoklesol pod 1,5 násobok pretlaku 20 kPa, t.j., že pretlak v uzlových bodoch siete nesmie poklesnúť pod 30 kPa.

Rozsah navrhovaných PZ

Tab.č.6 miestne STL plynovody - návrh:

Kat. úz.	dimenzia v mm	dĺžka v bm	materiál
Veľká Maňa	D50	1080	HDPE MRS10 SDR11
	D63	5290	
	D90	1020	HDPE MRS10 SDR17,6

Kat. úz.	dimenzia v mm	dĺžka v bm	materiál
Malá Maňa	D50	60	HDPE MRS10 SDR11
	D63	860	

Dĺžky úsekov plynovodnej DS boli zaokrúhľované na celých 5 metrov.

Nárast odberu ZP na bývanie v navrhovaných územiach

Tab.č.7 ZP na bývanie:

	počet BJ IBV	počet BJ HBV	m ³ /h	tis.m ³ /r
Veľká Maňa	334	24	486,8	522,6
Malá Maňa	50	0	70,0	75,0

Ochranné a bezpečnostné pásma

Ochranné pásma nachádzajúcich sa PZ:

- VTL PR PN63 DN100 4 m od osi
- STL PL a PR v extraviláne 4 m od osi
- VTL RS 8 m od pôdorysu
- STL PL a PR v intraviláne 1 m od osi

Bezpečnostné pásma nachádzajúcich sa PZ:

- VTL PL PN63 DN100 50 m od osi
- VTL RS 50 m od pôdorysu
- STL PL a PR v extraviláne 10 m od osi
- STL PL a PR v intraviláne (2+0,5xD) m od osi

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ a činnosť v nich vymedzuje zákon č. 251/2012 Z.z.. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ a činnosť v nich vymedzuje zákon č. 251/2012 Z.z.. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Z hľadiska širších dopravných vzťahov najvýznamnejšou dopravnou tepnou je cesta II. triedy II/511 Vráble – Bešeňov - Dvory nad Žitavou a železničná jednokoľajová trať č.151 Nové Zámky – Zlaté Moravce. Obe dopravné línie prechádzajú cez riešené územie severo -južným smerom. V katastrálnom území Malá Maňa paralelne so železnicou vedie cesta III. triedy III/1650 Kmeťovo - križovatka s III/1641. Kolmé prepojenie medzi ňou a cestou II. triedy II/511 zabezpečuje cesta III/1490. Súčasťou siete ciest III. triedy je aj cesta III/1493 Maňa -Trávnica, ktorá sa nachádza v k.ú. Veľká Maňa.

Cestná doprava

Cesty III. triedy a cesta II/511 slúžia zároveň ako obslužné a prístupové komunikácie k miestnym zastavaným častiam . Cesty II. a III. triedy sú v správe VÚC NSK. Z cesty II/511 a ciest III. triedy vychádza niekoľko vjazdov na poľnohospodárske pozemky, ktoré úzko súvisia s poľnohospodárskou výrobou. Po ceste II. triedy II/511 Vráble – Bešeňov - Dvory nad Žitavou a všetkých cestách III. triedy je prevádzkovaná autobusová doprava.

Miestne komunikácie

Sú to cesty IV. triedy. V obci sa nachádza 8,79 km miestnych komunikácií.

Stav niektorých miestnych komunikácií je v zmysle problémového výkresu v zlom stavebnotechnickom. Komunikácie s poškodenými krajinami a poškodeným povrchom sú určené na rekonštrukciu. Sieť miestnych komunikácií je v obci umiestnená paralelne alebo v kolmom smere na cesty III. triedy. Smerové oblúky na miestnych komunikáciách majú malé polomery. Komunikácie sú vybudované v nenormových kategóriách, v šírkach od 3,0m do 5,0m. Dopravná premávka je na všetkých komunikáciách napriek nie vždy vhodným šírkovým usporiadaniam obojsmerná. Po trasách miestnych komunikácií nie sú prevádzkované autobusové linky. Vzhľadom

na dopravný význam, spoločenskú funkciu a polohu v obci prisudzujeme miestnym komunikáciám funkčnú triedu C3.

Miestne komunikácie sú obslužné komunikácie, miestneho významu, so spevneným povrchom. Slúžia predovšetkým ako prístupové cesty k rodinným domom a k iným verejným objektom a využívajú sa aj ako prístupové cesty na poľnohospodárske pozemky v rámci zastavaného územia, alebo ako spojovacie komunikácie mimo zastavaného územia.

Účelové komunikácie

Sieť ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií je doplnená účelovými komunikáciami. Ako účelové komunikácie sú vybudované cesty, tvoriace pokračovanie miestnych komunikácií mimo zastavaného územia. Okrem toho, že účelové komunikácie sprístupňujú jednotlivé časti chotára, sú taktiež súčasťou výrobných areálov a areálov poľnohospodárskych podnikov. Povrch účelových komunikácií je z časti spevnený a z časti nespevnený.

Polné cesty

Prístup do chotára zabezpečuje sieť poľných ciest, nadväzujúca na cestu II. triedy, cesty III. triedy, účelové alebo miestne komunikácie. Majú väčšinou prašný povrch. Sprístupňujú jednotlivé časti chotára a bloky poľnohospodárskej pôdy.

Pešie komunikácie a priestranstvá

V obci sa nachádza 14,4 km chodníkov. Pešie trasy v obci nie sú dobudované. Pešie trasy sú v zlom stave. Poškodený je povrch a nevyhovuje ani ich šírka. Z hľadiska pešej dopravy je v návrhu ÚPD potrebné uvažovať s výstavbou a rekonštrukciou chodníkov popri miestnych komunikáciách a rekonštruovať chodníky popri ceste II. a III. triedy.

Statická doprava

Obec nemá vybudované dostatočné parkovisko pri cintoríne, kostole, obecnom úrade, futbalovom ihrisku a pred COOP Jednotou. Garážovanie motorových vozidiel je riešené v súkromných garážach na pozemkoch rodinných domov. Na základe problémového výkresu navrhnuť optimálne odstavné plochy pri športoviskách, cintoríne, objektoch občianskej vybavenosti a administratívy.

Dopravné zariadenia

V obci sa verejná ČSPHM nenachádza. Najbližšie verejné ČSPHM sa nachádzajú v meste Vrábľa, Šurany, Podhájska. Významnejšie dopravné zariadenia sa nachádzajú v meste Vrábľa, Šurany a v okresnom meste Nové Zámky.

Cestná hromadná doprava

Má najväčší podiel na preprave cestujúcich do zamestnania, škôl, za nákupmi a službami. Obec má vzhľadom na svoju polohu v blízkosti okresného mesta Nové Zámky a krajského mesta Nitra zabezpečenie prímestskou autobusovou dopravou. Prímestskú dopravu zabezpečuje spoločnosť Arriva Nové Zámky, a.s. s odchodmi v pravidelných intervaloch. V obci je zabezpečená aj autobusová doprava s priamym spojením do Vrábľ, Šurian, Nových Zámok a Podhájskej. Na území obce sa nachádza 13 autobusových zastávok, pričom 6 z nich je na hlavnej trase Vrábľa - Šurany.

Ochranné pásma cestných dopravných trás

Cesta II. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	25m
Cesty III. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	20m
Vozovky miestnych komunikácií	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	15m

Cyklistická doprava

Obec je svojím vzhľadom a charakterom priamo predurčená pre rozvoj horskej aj cestnej cyklistiky a cykloturistiky. V obci pôsobí Občianske združenie Tatra-Bike Maňa, ktoré združuje nadšencov horskej a cestnej cyklistiky a cykloturistiky. V rámci ZO Termál boli v r. 2004 navrhnuté trasy, ktoré prechádzali aj cez obec Maňa. V r. 2013 boli vyznačené nové oficiálne cyklotrasy, ktoré sú začlenené do cykloturistických trás Slovenska. Základná trasa je značená modrou farbou a spája 11 obcí ZO Termál a cez Maňu prechádza v smere Trávnica - Vlkaš po cestách III. a II. triedy ako pôvodná trasa. V samotnej obci pribudli aj tri ďalšie trasy. Zelená trasa s dĺžkou 7,8 km s výhľadom na dolinu Žitavy vedie z námestia k pohostinstvu Espresso, ďalej po ulici Ľ. Štúra k družstevnej vinici, pokračuje k bývalému ovčiemu salašu, cez Dolinský potok k okraju lesa na „Štvrtej“ a odtiaľ do Trávnice. Druhá trasa, žltá, s dĺžkou 4 km vedie z námestia k Prírodnej rezervácii Žitavský luh a tretia, tiež žltá s dĺžkou 2,8 km vedie od družstevnej vinice, okolo rybníka do vinohradov na Starej hore.

Predmetom návrhového riešenia ÚPN obce bude i vybudovanie ďalších lokálnych cyklotrás, za účelom prepojenia obce, systému cyklotrás ZO Termál s Ponitrianskou regionálnou cyklotrasou. Vytvoriť predpoklady pre realizáciu:

regionálnej cyklotrasy Nitra-Vráble s pokračovaním do Podhájskej;

miestnej cyklotrasy spájajúcej miestne časti Veľká Maňa a Malá Maňa s využitím jestvujúceho mosta cez rieku Žitavu;

Rešpektovať a rozvíjať návrhy podľa platného ÚPN-R NSK v oblasti rozvoja cyklistiky, cyklodopravy a cykloturistiky.

Letecká doprava

Podľa Dopravného úradu ako príslušného orgánu štátnej správy na úseku civilného letectva v zmysle § 28 ods. 3 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa riešené územie nachádza mimo ochranných pásiem letísk, heliportov a leteckých pozemných zariadení.

V riešenom území sa nenachádza žiadne letisko, heliport ani letecké pozemné zariadenie.

Do riešeného územia nezasahujú ani ochranné pásma, resp. prekážkové roviny letísk, heliportov, a leteckých pozemných zariadení, ktoré sa nachádzajú mimo riešeného územia, preto Dopravný úrad neuplatňuje pripomienky k predmetnej územnoplánovacej dokumentácii.

Upozorňujeme Vás však na skutočnosť, že v zmysle ustanovenia § 30 leteckého zákona je nutné prerokovať s Dopravným úradom nasledujúce stavby:

- stavby alebo zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods. 1 písmeno a) leteckého zákona),
- stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1 písmeno b) leteckého zákona),
- zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice (§ 30 ods. 1 písmeno c) leteckého zákona),
- zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods. 1 písmeno d) leteckého zákona).

Železničná doprava

Územím obce Maňa prechádza jednokoľajná neelektrifikovaná časť železničnej trate č.151 Nové Zámky – Zlaté Moravce. Rozchod 1435 mm. Traťová rýchlosť 80 km/h. Časť trate Nové Zámky – Úľany nad Žitavou je elektrifikovaná zvyšok trate nie je elektrifikovaný. Prevádzka bola zahájená v roku 1894. Podľa aktuálneho grafikonu premávajú štyri pári vlakov denne. Na úseku žel. trate sa v časti Malá Maňa nachádza zastávka a v časti Maňa stanica. V k.ú. Malá Maňa sa nachádza areál železničnej dopravné , ktorá je využívaná ako sklad traťovej správy. V návrhovom období je potrebná rekonštrukcia železničnej stanice a miestnej železničnej zastávky, nakoľko v súčasnosti je zastávka v dezolátnom stave, chýbajú sociálne zariadenia, prístrešok a čakáreň pre cestujúcich. Podľa portálu www.zsr.sk je traťový úsek evidovaný pod číslom :123B./Úľany nad Žitavou –Topoľčianky/.

Ochranné pásma železničných dopravných trás

- Ochranné pásmo železničnej trate, od osi krajnej koľaje po oboch stranách	60 m
- Ochranné pásmo železničnej vlečky, od osi krajnej koľaje po oboch stranách	30 m

Najdôležitejšie zásady a ciele riešenia zapracované v koncepte riešenia:

1. V obci Maňa sa nachádzajú cesty III/511 Vráble –Bešeňov-Dvory nad Žitavou, III/1493 Maňa -Trávnica, III/1650 Kmeťovo - križovatka s III/1641, III/1490 Veľká Maňa - križovatka s III/1650 .

Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete sa požaduje:

- rešpektovať nadradenú ÚPD regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja;
- rešpektovať existujúcu dopravnú infraštruktúru a jej ochranné pásma;
- dopravné pripojenia, navrhované cestné komunikácie, statickú dopravu (pri všetkých navrhovaných objektoch), autobusové zastávky, cyklistické trasy a pešie trasy je potrebné riešiť v súlade s aktuálne platnými STN a technickými predpismi;
- v záväznej časti požadujeme neuvádzať stavebné kategórie pozemných komunikácií. Uvedené informácie možno ponechať len ako odporúčané v smerej časti územnoplánovacej dokumentácie;

2. V textovej a grafickej časti ÚPN vyznačiť a rešpektovať existujúce trasy ciest a ich výhľadové šírkové usporiadanie.

v zastavanom území

cesta II. triedy v kategórii MZ 12/50, resp. MZ II,5/50 vo funkčnej triede B2;

cesty III. triedy v kategórii MZ 8,5/50, resp. MZ 8.0/50 vo funkčnej triede B3 v zmysle STN 73 6110;

mimo zastavané územie cesta II. triedy v kategórii C 9,5/80;

cesty III. triedy v kategórii C 7,5/70 v zmysle STN 73 6101.

3. V grafickej časti územnoplánovacej dokumentácie sú vyznačené, rešpektované existujúce trasy ciest a navrhnuté ich šírkové usporiadanie v súlade s STN 73 6110;

4. Mimo zastavané územie sú vyznačené a rešpektované ochranné pásma ciest v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. a vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb. Je navrhnuté umiestnenie zastávok autobusovej dopravy a vyznačená ich pešia dostupnosť;

5. Cyklistické a pešie trasy sú navrhnuté a vyznačené i v širších vzťahoch k príslušnému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné navrhnuť v zmysle STN 73 6110;

6. *Návrh ÚPN obce je v súlade s nadradenou dokumentáciou ÚPN regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja, ktorý zabezpečuje majetkovú správu a prevádzku ciest II. a III. triedy, rešpektuje Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, rešpektuje ochranné pásmo cesty III. triedy 20m od osi vozovky na obe strany v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. a vyhlášky č.35/1984 Zb. Pri realizácii dopravných rozvojových zámerov rešpektovať zákon číslo 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, v nadväznosti na vyhlášku číslo 35/1984 Zb., ako i príslušné STN (01820);*
7. *Na všetkých miestnych slepo ukončených komunikáciách sú navrhované otočky;*
8. *v zmysle STN 73 6110/Z1 - Projektovanie miestnych komunikácií Zmena 1. časť 16.3.17, v súlade s STN 83 7010 Ochrana prírody. Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie, povinne realizovať na všetkých navrhovaných parkovacích plochách výsadbu vysokej zelene v počte minimálne 1 strom na 4 parkovacie miesta v priestore medzi stojiskami.*
9. *Pri návrhu nových lokalít IBV, OV v blízkosti ciest I. rešpektovať nepriaznivé vplyvy z dopravy v zmysle vyznačeného pásma prípustných hladín hluku podľa Vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov;*
10. *Dopravné napojenia navrhovaných lokalít sú riešené systémom obslužných komunikácií a ich následným napojením na cesty a miestne komunikácie vyššieho dopravného významu, v súlade s platnými STN a TP.*
11. *V návrhu sú vyznačené hranice ochranného pásma ciest mimo sídelného útvaru obce označeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce v zmysle Zákona č. 135/1961 Zb. v znení jeho neskorších predpisov (účinnosť od 02.01.2015).*
12. *Za účelom ochrany vodohospodárskych záujmov a v záujme zamedzenia vzniku migračných bariér, škôd a porúch na vodných tokoch, ako i zabezpečenia riadnej údržby vodných tokov (v zmysle § 48 a § 49 zákona č.364/2004 Z.z. o vodách) správca vodných tokov požaduje nové dopravné a technické riešenie územia, miestne komunikácie resp. dopravné vybavenie akéhokoľvek druhu, ktoré budú križovať vodný tok navrhovať: ako jednotnú zbernú komunikáciu pre ucelenú oblasť (urbanistický obvod, lokalitu a pod.), ktorá v prípade vhodných technických podmienok môže byť v súbehu s vodným tokom, a s následným - iba jedným spoločným križovaním vodného toku, umiestneným vo vhodnom profile vodného toku, križovanie s vodnými tokmi technicky riešiť v súlade s STN 73 6822 „Križovanie a súbehy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a v súlade s STN 73 6201 „Projektovanie mostných objektov“, žiadna časť navrhovaných objektov nesmie zasahovať do prietoku profilu vodného toku, za účelom optimalizácie a regulácie nových mostných objektov križujúcich vodné toky, návrh situovania (umiestnenia) ešte pred zahájením spracovania podrobnejšej dokumentácie odsúhlasíť s organizáciou SVP š.p. a v prípade možnosti prednostne využívať už vybudované mostné objekty, ak to technické vybavenie záujmového územia umožňuje.*
13. *Pri zásahu do cesty I. a III. triedy postupovať v súlade so zákonom č.135/1961Zb.(Cestný zákon) v znení neskorších predpisov ,ako aj príslušné STN.*

14. V zmysle § 3 ods. 2 cestného zákona, miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií vykonávajú obce, ako prenesený výkon štátnej správy.

15. Nové ulice formovať v zmysle optimálnej šírky bez dopravných závad, t.j. musia byť prejazdne a spĺňať všetky kritériá, rozvoj inžinierskych sietí, odstavné plochy, účinná prepravná šírka. V rámci uličných priestorov riešiť aj koridor pre peší pohyb, riešiť peší pohyb a cyklistickú dopravu zvlášť medzi oboma susediacimi obcami .

16. Rešpektovať výhľadové záujmy ŽSR, z hľadiska plánovanej modernizácie, elektrifikácie trate č.151.

- novobudované objekty priemyselnej, občianskej a technickej vybavenosti odporúčame situovať z ekologického hľadiska v takej vzdialenosti od železničnej trate, frekventovanej pozemnej komunikácie aby boli umiestnené za hranicou najvyššej prípustnej hodnoty hladiny hluku, pôsobenej prevádzkou železničnej /automobilovej dopravy, platnej pre príslušné objekty, stavby a územia, v zmysle príslušnej legislatívy. V prípade ich umiestnenia v bližšej vzdialenosti zabezpečiť hlukovú štúdiu vo vzťahu k dráhe a doprave na dráhe a zahrnúť jej výsledky do protihlukových opatrení stavieb, ktoré zabezpečia, aby expozícia obyvateľov a ich prostredia hlukom bola v súlade s prípustnými hodnotami, ustanovenými Vyhláškou MZ SR č. 549/2007 Z.z., (ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí,) a v súlade s požiadavkami regionálneho úradu verejného zdravotníctva.

Voči prevádzkovateľovi, správcovi pozemných komunikácií, železničnej trate nebude možné uplatňovať požiadavky na riešenie protihlukových prípadne iných opatrení , pretože negatívne účinky bežnej prevádzky sú v čase realizácie nových stavieb už známe a musia byť riešené na náklady investora už v stavebnom povolení.

17. Stavby v ochrannom pásme dráhy podliehajú dodržiavaniu ustanovení č. 513/2009 Z.z. o dráhach, v znení neskorších predpisov a zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, v znení neskorších predpisov a akákoľvek stavebná činnosť v tomto pásme, musí byť vopred prekonzultovaná a odsúhlasená so ŽSR.

18. Pri lokalitách slúžiacich na bývanie, resp. ubytovanie požadujeme zabezpečiť vypracovanie hlukovej štúdie vo vzťahu k dopravnej infraštruktúre (a doprave na nej) a zahrnúť jej výsledky do protihlukových opatrení stavieb tak, aby bola zabezpečená expozícia obyvateľov a ich prostredia hlukom v súlade s prípustnými hodnotami, ustanovenými vyhláškou č. 549/2007 Z. z. a vyhláškou č. 237/2009 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyššie uvedená vyhláška.

II. Údaje o výstupoch

1. Ovzdušie hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší. Kategorizácia zdrojov znečistenia veľkých a stredných zdrojov znečistenia ovzdušia sa uskutočňuje v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 410/2003 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 706/2002 Z. z. o zdrojoch znečisťovania ovzdušia, o emisných limitoch, o technických požiadavkách a všeobecných podmienkach prevádzkovania, o zozname znečisťujúcich látok, o kategorizácii

zdrojov znečisťovania ovzdušia a o požiadavkách zabezpečenia rozptylu emisií znečisťujúcich látok

V obci Maňa sa veľké zdroje znečistenia ovzdušia nenachádzajú.

Obec je plynifikovaná. V obci sa nachádzajú malé zdroje znečistenia z domových prevádzok.

Zdrojmi znečistenia ovzdušia v riešenom území v súčasnosti sú:

- automobilová doprava z ciest II. a III. triedy, ako aj miestne komunikácie a neelektrifikovaná železničná trať;

- výroba tepla v domácnostiach a vo výrobných a obslužných prevádzkach;

- výrobné prevádzky v mestách Nitra a Vráble.

Najbližším veľkým zdrojom znečistenia sú prevádzky:

1. BPS Lipová 1 o výkone 1X800 kW

2. Bioplynová stanica, P.G. TRADE spol. s r.o., Dvory nad Žitavou

3. Kotelňa na drevný odpad, WOODPAN SLOVAKIA, s.r.o., Šurany

Tab. 8: Najbližšie veľké zdroje znečistenia k obci Maňa

Zdroj	Prevádzkovateľ	Katastrálne územie	TZL 2019(t)	SOx 2019(t)	TOC 2019(t)	CO 2019(t)
BPS Lipová 1	BPS Lipová 1, spol. s r.o.	Mlynský Sek	-	5,78761	-	-
Bioplynová stanica	P.G. TRADE spol. s r.o.	Dvory nad Žitavou	-	12,2064	-	-
Kotelňa na drevný odpad	WOODPAN SLOVAKIA, s.r.o.,	Šurany	-	-	-	37,0161

Zdroj: <http://www.air.sk/emissions.php>

2. Voda - celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania.

Verejný vodovod vid'. kapitola B I. 2.

Kanalizácia vid'. kapitola B I. 2.

3. Odpady - celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi

Všeobecne záväzné nariadenie o odpadoch na základe ustanovenia § 6 zákona NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v súlade so zákonom č. 409/2006 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v obci určuje systém zberu, prepravy a zneškodňovania komunálneho odpadu.

Komunálny odpad v obci je vyvázaný v pravidelných intervaloch na skládku tuhého komunálneho odpadu do obce Kolta. Likvidáciu a odvoz komunálneho odpadu zabezpečuje autorizovaná firma.

V predmetnom území sú na základe registra skládok Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra evidované štyri skládky upravené alebo prekryté.

Pri riešení infraštruktúry odpadového hospodárstva postupovať v súlade so zákonom č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov tak, aby bola dodržaná hierarchia odpadového hospodárstva stanovená v § 6 zákona o odpadoch a obec si plnila všetky povinnosti vyplývajúce z § 81 zákona o odpadoch pre nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom.

Na území obce je v informačnom systéme environmentálnych záťaží evidovaná environmentálna záťaž :

Názov EZ: **NZ(008)/Maňa - sklady PHM (PD Maňa)**
Názov lokality: sklady PHM (PD Maňa)
Druh činnosti: skladovanie a distribúcia PHM a mazadiel
Stupeň priority: EZ so strednou prioritou (K35-65)
Registrovaná ako: A — pravdepodobná environmentálna záťaž

V lokalite: bývalá tehelná v k.ú. Malá Maňa sa nachádza divoká skládka prevažne stavebného odpadu, ktorá predstavuje environmentálne riziko.

Pravdepodobná environmentálna záťaž, potvrdená environmentálna záťaž, ako aj sanované územie po environmentálnej záťaži môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia a preto je potrebné túto skutočnosť dostatočne zohľadniť pri umiestňovaní činnosti na danom území. Vhodnosť a podmienky prípadného využitia územia s výskytom environmentálnej záťaže bude potrebné posúdiť a overiť geologickým prieskumom životného prostredia.

Upravená skládka (1)

Miestny názov: Maňa
 Registračné číslo: 5129
 Stav: upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)
 Rok vytvorenia skládky: 1970
 Rok ukončenia skládkovania: nie je uvedené
 Plocha: 4000 m²
 Vzdialenosť od obydli: 30 m
 Vzdialenosť od vodného zdroja: 30 m
 Zdroj: <http://mapserver.geology.sk/skladky/>

Upravená skládka (2)

Miestny názov: Maňa
 Registračné číslo: 5130
 Stav: upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)
 Rok vytvorenia skládky: 1965
 Rok ukončenia skládkovania: nie je uvedené
 Plocha: 20 000 m²
 Vzdialenosť od obydli: 100 m
 Vzdialenosť od vodného zdroja: 100 m
 Zdroj: <http://mapserver.geology.sk/skladky/>

Upravená skládka (3)

Miestny názov: Maňa
 Registračné číslo: 5132
 Stav: upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)
 Rok vytvorenia skládky: 1965
 Rok ukončenia skládkovania: 1992

Plocha: 3000 m²
Vzdialenosť od obydli: 20 m
Vzdialenosť od vodného zdroja: 50 m
Zdroj: <http://mapserver.geology.sk/skladky/>

Upravená skládka (4)

Miestny názov: Maňa
Registračné číslo: 5133
Stav: upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)
Rok vytvorenia skládky: 1980
Rok ukončenia skládkovania: nie je uvedené
Plocha: 220 m²
Vzdialenosť od obydli: 110 m
Vzdialenosť od vodného zdroja: 100 m
Zdroj: <http://mapserver.geology.sk/skladky/>

V rámci miestnej komunálnej výroby rozšíriť v určenej lokalite ÚPC E - k.ú. Veľká Maňa a ÚPC U1 - k.ú. Malá Maňa zriadiť nový zberový dvor so spracovaním odpadu z rastlinnej výroby, činností v záhradách obce a z lesníckej prevádzky. Vyrobené organické hnojivo následne čiastočne využívať na komerčný odpredaj, čiastočne na zveľaďovanie poľnohospodárskej a lesnej pôdy, na skvalitňovanie verejnej zelene v obci.

Tento rozvojový návrh je potrebné riešiť veľmi citlivo so zreteľom na zachovanie charakteru krajiny a tiež krajinnu - ekologické hodnoty širšieho priestoru.

4. Hluk, vibrácie (zdroje, intenzita)

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia patria hluk a vibrácie. Ochranu obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami rieši Vyhláška MZ SR č.549/2007 Z. z. o ochrane zdravia ľudí. Prístupná hodnota hluku od roku 2006 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

Zaťaženie prostredia hlukom

Negatívny vplyv na sídlo má prítomnosť cesty II. triedy II/511, ktorá vedie stredom zastavaného územia územia obce z juhu na sever. Je zdrojom hluku a vibrácií. Paralelne s cestou III. triedy III/1650 vedie železničná jednokoľajová neelektrifikovaná trať, taktiež ako potenciálny zdroj hluku a vibrácií.

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia

Rádioaktivita

Problematika rádioaktívneho ožarovania obyvateľstva je v ostatných rokoch vo svete i v Slovenskej republike predmetom zvýšenej pozornosti. Dôvodom je značná radiačná záťaž, podmienená umelými i prírodnými zdrojmi a nové poznatky hodnotenia ionizujúceho žiarenia. Z celkového rádioaktívneho žiarenia, ktoré voľne pôsobí na obyvateľstvo, viac ako dve tretiny tvoria prírodné rádioaktívne zdroje. Z nich radón sa podieľa 47 % na skladbe priemerného ročného

efektívneho dávkového ekvivalentu ožiarenia obyvateľstva (Vedecký výbor OSN pre otázky ožiarenia, New York, 1988).

Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón-222 a jeho dcérske produkty rozpadu. Je to karcinogén, ktorý sa podieľa na vzniku rakoviny pľúc až desiatimi percentami. Zdrojovým objektom radónu sú väčšinou hlbšie pôdne horizonty a horniny s obsahom rádia-226, ktorého rozpadom Rn-222 vzniká. Z hĺbky sa radón rôznym spôsobom a rôznymi prísunovými cestami (neotektonické netesné zlomy, priepustné horniny, drvené zóny hornín, atď.) dostáva v pôdnom vzduchu, vode alebo v stavebných materiáloch do obytných priestorov.

Podľa mapového portálu ŠGÚ Dionýza štúra spadá menšia časť katastrálneho územia (západne od rieky Žitava do územia s nízkym radónovým rizikom (37%). Zvyšná časť katastrálneho územia spadá do oblasti so stredným radónovým rizikom (63%).

/vid'. výkres č.4/

6. Doplnujúce údaje (napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny)

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra nie sú v k. ú. zaregistrované zosuvy. V k. ú. nie sú evidované staré banské diela v zmysle § 35 ods.1, zákona č. 44/1988 a nie je určené prieskumné územie pre vyhradený nerast. V území je potrebné rešpektovať jestvujúce rigoly.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Riešeným územím je teritórium ohraničené katastrálnou hranicou Veľká Maňa a Malá Maňa. Územie obce sa skladá z dvoch katastrálnych území, k.ú. Veľká Maňa a Malá Maňa.

Celková výmera riešených katastrálnych území je 2159,35 ha. Riešené územie sa nachádza v nadmorskej výške od 123 m n. m. do 225 m n. m. Zastavaná plocha obce je 134,84 ha. Obec Maňa hraničí s týmito susediacimi obcami okresu Nové Zámky :

- na východe s obcou Trávnica,
- na juhu s obcami Vlkaš, Hul a Úľany nad Žitavou;
- na východe s obcami Mojzesovo a Černík;
- severovýchodnými susedmi Mane sú obce Kmeťovo a Michal nad Žitavou;
- na severe sú susednou obcou Žitavce, patriace už do okresu Nitra.

Obec leží v juhozápadnej časti Slovenska, v Nitrianskom samosprávnom kraji, severne od okresného mesta Nové Zámky a mesta Šurany a juhovýchodne od krajského mesta Nitra. Obec leží v Podunajskej nížine, na oboch brehoch rieky Žitava. Malá Maňa v dotyku s pravým brehom a Maňa v dotyku s ľavým brehom.

Veľkosťou plochy katastrálneho územia ako i počtom obyvateľov patrí obec Maňa k stredne veľkým obciam okresu Nové Zámky a k veľkým obciam združenia obcí Termál.

Zemepisnú polohu obce charakterizujú súradnice 18°17,231'E(V) východnej zemepisnej dĺžky a 48° 09,274'N(S) severnej zemepisnej šírky.

Cez riešené územie prechádza železničná trať so zastávkou v k.ú. Malá Maňa.

Od okresného mesta Nové Zámky je obec vzdialená 28 km, od krajského mesta Nitra je obec vzdialená 33 km.

Z hľadiska vzťahov k vyššej územnej jednotke je obec zaradená do okresu Nové Zámky (NUTS IV), vyššieho územného celku Nitrianskeho kraja (NUTS III) a do NUTS II Západné Slovensko. Obec je členom mikroregiónu Združenia obcí Termál.

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia - podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. **Horninové prostredie - inžiniersko-geologické vlastnosti, geodynamické javy (napr. zosuvy, seizmicita, erózia a iné), ložiská nerastných surovín, geomorfologické pomery (napr. sklon, členitosť), stav znečistenia horninového prostredia**

Geomorfologické pomery

Slovensko ako celok zaraďujeme do Alpsko-himalájskej sústavy, kde sa potom člení na menšie jednotky. Najväčšiu jednotku teda predstavuje sústava, ktorá sa člení na podsústavy a postupne sa územie rozčlení až na podcelky a ich oddiely. Zaradenie obce Maňa nájdeme v tab. 18 a 19.

Tab. 9 : Začlenenie obce Maňa do Alpsko - himalájskej sústavy - západná časť k.ú. Veľká Maňa

Sústava	Podsústava	Provincia	Subprovincia	Oblasť	Celok	Podcelok
Alpsko-himalájska sústava	Panónska panva	Západopanónska panva	Malá Dunajská kotlina	Podunajská nížina	Podunajská pahorkatina	Žitavská niva

Zdroj: Mazúr, E., Lukniš, M. 1986, Geomorfologické členenie SSR a ČSSR. Časť Slovensko. Slovenská kartografia, Bratislava

Tab. 10: Začlenenie obce Maňa do Alpsko - himalájskej sústavy - stredná a východná časť k.ú. Veľká Maňa

Sústava	Podsústava	Provincia	Subprovincia	Oblasť	Celok	Podcelok
Alpsko-himalájska sústava	Panónska panva	Západopanónska panva	Malá Dunajská kotlina	Podunajská nížina	Podunajská pahorkatina	Hronská pahorkatina Časť: Bešianska pahorkatina, Hurbanovské

Zdroj: Mazúr, E., Lukniš, M. 1986, *Geomorfologické členenie SSR a ČSSR. Časť Slovensko. Slovenská kartografia, Bratislava*

Podľa morfológicko - morfometrického typu reliéfu a členitosti je územie rozčlenené na:

- *pahorkatina, mierne členitá* - východná a stredná časť záujmového územia

- *rovina, nerozčlenená* - západná časť záujmového územia;

(Zdroj: *mapka geology*)

Záujmové územie obce leží v nadmorskej výške 123 – 225 m n. m.. Krajina je mierne členitá, vhodná pre poľnohospodárstvo, vinohradníctvo.

Hydrogeologické a hydrogeografické pomery

Z hydrogeologického hľadiska spadá východná a stredná časť riešeného územia do regiónu: **neogén Hronskej pahorkatiny**, západná časť záujmového územia spadá do **neogénu Žitavskej pahorkatiny**. Povrchové vody riešeného územia sú zastúpené vodným tokom rieky Žitavy, ktorá preteká zo severu na juh územím obce. Celé riešené územie patrí do povodia rieky Nitra.

(P. Malík a J. Švasta 2002, *Hlavné hydrogeologické regióny; Atlas krajiny Slovenskej republiky*)

Geodynamické pomery

Medzi významnejšie exogénne geodynamické javy v záujmovom území môžeme zaradiť predovšetkým plošnú eróziu, vertikálnu (výmoľovú) eróziu a presadanie spraší. Plošná a vertikálna erózia sa výraznejšie prejavuje v západnej časti katastrálneho územia. Podľa vybraných geodynamických javov sú v tejto oblasti sedimenty náchylné na presadanie. Zákon o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy (§ 5 ochrana poľnohospodárskej pôdy pred eróziou) je v pôsobnosti od roku 2004. Sú v ňom určené protierózne opatrenia. V zhode s týmto zákonom je každý užívateľ poľnohospodárskej pôdy povinný vykonávať trvalú a účinnú protieróznu ochranu poľnohospodárskej pôdy vykonávaním ochranných opatrení podľa stupňa erózie poľnohospodárskej pôdy (§ 5, odstavec 2). Pôdoochranné opatrenia sú zamerané na zachovanie kvalitatívnych vlastností a funkcií pôdy a na jej ochranu pred poškodením a degradáciou.

Prevažná časť riešeného územia nie je z hľadiska vodnej erózie ohrozená. Najväčšia časť územia patrí do kategórie žiadna až slabá vodná erózia, kde sa odnos pôdy pohybuje v intervale 0-4 t.ha⁻¹ x1.rok⁻¹. Stredná až silná vodná erózia sa prejavuje na svahoch východného okraja záujmového územia a tiež v severozápadnej časti RÚ. Odnos pôdy sa pohybuje medzi 4-10 t.ha⁻¹ x1.rok⁻¹, resp. 10-30t.ha⁻¹ x1.rok⁻¹. Hodnoty extrémnej vodnej erózie dosahujú minimálne až zanedbateľné časti územia. Priemerný odnos pôdy je v RÚ 2,99 t.ha⁻¹ x1.rok⁻¹. Čo sa týka veternej erózie, podľa metodiky Jambora a Ilavskej (1989) patrí takmer celé záujmové územie do kategórie 1, čo znamená, že odnos pôdy je menej ako 0,7 t.ha⁻¹ x1.rok⁻¹.

/vid'. výkres č.4/

Ložiská nerastných surovín

viď. kapitola B I. 3

2. Klimatické pomery

Novšia klimatická regionalizácia Slovenskej republiky bola spracovaná v Atlase krajiny Slovenskej republiky 2002 autormi: Lapin, Faško, Melo, Šťastný, Tomlain. Vychádza z regionalizácie spracovanej vyššie uvedenými autormi v roku 1958, ale je dôslednejšia. Tento fakt vyplýva z vyhodnotenia klimatických prvkov dlhšieho časového radu pozorovaní, ktoré umožnilo spracovať

klimatické pomery územia Slovenskej Republiky precíznejšie. Riešené územie obce Maňa má klímu charakteristickú pre teplú klimatickú oblasť, suchý okrsok s miernou zimou (Lapin a kol., 2002). Priemerná ročná teplota je 8 - 9 °C, počet letných dní v roku je nad 50. Priemerný ročný úhrn zrážok je 600 - 800 mm. (*Atlas krajiny SR, 2002*) Prevládajúce prúdenie vzduchu je od severozápadu, priemerná rýchlosť vetra sa pohybuje od 3-4 m/s.

Tab. č. 11:**Charakteristika klimatických rajónov podľa Atlasu krajiny SR 2002,**

Okrsok	Charakteristika okrsku	Klimatické znaky
T2	Teplý, suchý, s miernou zimou	január nad -3°C, lz = -20 až -40

Zdroj: *Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002*

Ostatné priemerné charakteristiky (SHMÚ):

- priemerná ročná teplota vzduchu: 8-9 °C
- priemerná teplota vzduchu v júli: 16-18 °C
- priemerná ročné úhrny zrážok: 600 - 800 mm
- prevládajúce prúdenie vzduchu: SZ

3. Ovzdušie - stav znečistenia ovzdušia

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší. Kategorizácia zdrojov znečistenia veľkých a stredných zdrojov znečistenia ovzdušia sa uskutočňuje v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 410/2003 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 706/2002 Z. z. o zdrojoch znečisťovania ovzdušia, o emisných limitoch, o technických požiadavkách a všeobecných podmienkach prevádzkovania, o zozname znečisťujúcich látok, o kategorizácii zdrojov znečisťovania ovzdušia a o požiadavkách zabezpečenia rozptylu emisií znečisťujúcich látok

V obci sa veľké zdroje znečistenia ovzdušia nenachádzajú. Najbližší veľký zdroj znečistenia sa nachádza v katastri mesta Šurany, a to Šurianska spoločnosť - tepelnoenergetická centrála. Obec je plynifikovaná. V obci sa nachádzajú malé zdroje znečistenia z domových prevádzok.

V Nitrianskom kraji, v okrese Nitra a v širšom okolí, sa nachádzajú veľké zdroje znečistenia, podrobne uvedené v kapitole B II. 1.

4. Vodné pomery - povrchové vody (napr. Vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd)

Hydrológia – vodohospodárske pomery

Povrchové vody

Vodné toky

Základnú riečnu sústavu v záujmovom území obce tvorí vodný tok rieka Žitava, ktorá je v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, odštepny závod Nitra. V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 211/2005, ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov je vodný tok zaradený medzi vodohospodársky významné vodné toky.

Zároveň je najvýznamnejším hydrologickým prvkom v území, hoci z celého povodia (1 244 km²) zasahuje do riešeného územia len malou časťou. Zregulovaná Žitava preteká severo - južným smerom a mimo k. ú. Veľká Mana sa vlieva do rieky Nitra. Staré koryto (Stará Žitava, časť koryta je označená ako kanál Martinová – Mana, meandruje na pravom brehu zregulovaného toku, pri Žitavskom luhu pretína nové koryto a prechádza na jeho ľavý breh. V obci Maňa sa do Žitavy vlieva Dolinský potok, prameniaci priamo v k. ú. Veľká Maňa, v lokalite Dolina. Jeho dĺžka je približne 3,5 km. Tečie najskôr severojužným smerom a od vodnej nádrže Maňa (Máňanský rybník) má východo - západný smer. Okrem vodnej nádrže Maňa (11,1 ha) sa v území nachádzajú aj vodné plochy v Žitavskom luhu, situované v najnižšie položených miestach prírodnej rezervácie. Najvyššie vodné stavy a prietoky dosahujú vodné toky územia vo februári a najnižšie v auguste. Na území obce bola na Dolinskom potoku vybudovaná v rokoch 1962-1967 umelá vodná plocha Maňa

Pre ďalší rozvoj, či už bytový, výrobný, športový alebo rekreačný upozorňuje SVP, š.p. na oprávnenie pri správe vodných tokov, kde v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z. z. podľa § 49 môže správca vodného toku pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami, v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku, sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze.

V potenciálnom záplavovom území tokov ani v ich blízkosti sa s novou bytovou výstavbou nepočíta. Ohrozené však môžu byť jestvujúce – pôvodné objekty, ktoré sa nachádzajú v kritickej blízkosti Dolinského potoka. Preto je potrebné technicky doriešiť reguláciu vody medzi Žitavou a Dolinským potokom v období privalových dažďov.

Vodné hospodárstvo

Zásobovanie pitnou vodou

Obec Maňa je zásobovaná pitnou vodou z diaľkového vodovodného potrubia - skupinového vodovodu Gabčíkovo - Nové Zámky- Levice cez vodojem Černík. Z vodojemu Černík /2x4000m³/ je vybudované prívodné vodovodné potrubie DN 250 pre obce Maňa a Vikas. Potrubná sieť je vyhotovená z materiálov: AZC, HDPE, PVC, LA, v celkovej dĺžke: 9 456 m sa za žel. traťou rozdeľuje na prívodnú trasu Maňa a trasu Malá Maňa – Vikas.

Prevádzkovateľom vodovodnej siete v obci je Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.. Západná časť obce a riešeného územia, spadá do ochranného pásma II. stupňa vodného zdroja Kmeťovo a Maňa.

Znečistenie povrchových vodných tokov

Povrchové vody

Nariadením vlády č. 296/2005 Z. z. sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

Povrchové vody sú znečisťované hlavne odpadovými vodami priemyselnými a komunálnymi, ktoré sú vypúšťané priamo do vodného toku. K nepriamemu znečisťovaniu dochádza aj vplyvom dažďovej vody (znečisťujúce látky v ovzduší a v pôde).

Vodné plochy

Na území obce bola na Dolinskom potoku vybudovaná v rokoch 1962-1967 umelá vodná plocha Maňa, ktorá je využívaná na športový rybolov. Na severozápadnom obvode obce v miestnej časti Veľká Maňa pri bývalom mlyne sa nachádza menšia vodná plocha-rybníček. V miestnej časti Malá Maňa sa nachádza rozlohou menšia umelo vytvorená vodná nádrž, ktorá vznikla počas regulačných prác na rieke Žitava. V súčasnosti má iba estetický význam.

Podpovrchové vody

Podpovrchové vody tvorí pôdna a podzemná voda.

V obci sa zachovalo množstvo studní, ktoré sa využívajú zväčša na polievanie záhrad. Voda má zvýšenú hladinu dusičnanov a na pitie sa nehodí.

Pôdna voda je disponibilným zdrojom pre biosféru. Je obsiahnutá v pôde a nevytvára súvislú hladinu. Pôdna voda je veľmi dôležitá najmä z hľadiska jej využitia v poľnohospodárstve.

V riešenom území v súčasnosti nie sú dostupné dostatočné údaje o nej, nakoľko nie je vybudovaný monitoring na jej sledovanie.

Podzemná voda je definovaná ako časť podpovrchovej vody, ktorá vyplňuje dutiny zvodnených hornín a ktorá podľa charakteru vytvára obyčajne súvislú hladinu. Podzemné vody majú vyhradené osobitné miesto v zákone o vodách, prednostne sa majú využívať pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

Podzemná voda je nenahraditeľná zložka životného prostredia.

Ochrana vôd a vodných zdrojov

Ochranné pásmo potoka je určené zákonom č. 364/2004 Z.z. Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov je osobitne zdôraznená v piatej časti vodného zákona.

V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a vykonávacej normy STN 75 2102 je potrebné zachovať ochranné pásmo pozdĺž uvedených vodohospodársky významných vodných tokov 10m od vonkajšej päty hrádze, resp. od brehovej čiary obojstranne, pri vodných tokov minimálne 5,0 m od brehovej čiary obojstranne.

Pre účely ochrany výdatnosti kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov, ktoré sa využívajú sa vyhlasujú pásma hygienickej ochrany vôd (§ 32 vodného zákona).

Rozhodnutím o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja sa určia ich hranice a spôsob ochrany, najmä zákazy alebo obmedzenia činností, ktoré poškodzujú alebo ohrozujú množstvo a kvalitu vody alebo zdravotnú bezchybnosť vody vodárenského zdroja, ako aj technické úpravy na ochranu vodárenského zdroja a iné opatrenia, ktoré sa majú v ochrannom pásme vykonať. Práva a povinnosti vyplývajúce z rozhodnutí o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja prechádzajú na ďalšieho nadobúdateľa alebo užívateľa majetku, s ktorým sú tieto práva a povinnosti spojené. (viď. kapitola B I. 2.).

Podľa § 33 vodného zákona citlivé oblasti sú vodné útvary povrchových vôd:

A) v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín [§ 2 písm. A

C)] k nežiaducemu stavu kvality vôd,

B) ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje,

C) ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd.

V zmysle nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z.z. sa za citlivé oblasti 1) považujú vodné útvary povrchových vôd, ktoré sa nachádzajú na území Slovenskej republiky alebo týmto územím pretekajú.

Za zraniteľné oblasti podľa § 34 vodného zákona sa ustanovujú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých koncentrácia dusičnanov je vyššia ako 50 mg.l-1 alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť. Vymedzené zraniteľné oblasti sa pravidelne prehodnocujú. Obec Maňa je zaradená podľa Prílohy č. 1 k nariadeniu vlády č. 174/2017 Z. z. do zoznamu obcí zraniteľných oblastí pod číselným kódom 503363.

Minerálne a geotermálne vody, pramene

Podľa portálu Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra spadá územie obce do vymedzenej oblasti č. 2/34 s výskytom geotermálnych vôd. Najbližší geotermálny vrt GRP- 1, PO-1, (č.381) sa nachádza v obci Podhájska.

- v rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok z daného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie, infiltrácia dažďových vôd a pod.),
- podporovať inovačné postupy a technológie zabezpečujúce vsakovanie dažďových vôd do územia a obmedziť vypúšťanie dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku do vodných tokov.

Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasí s príslušným správcom vodných tokov.

Pri aktivitách obce (priestorovom usporiadaní územia, umiestňovaní a uskutočňovaní stavieb v blízkosti vodných tokov) vyplývajúcich z predmetného strategického dokumentu požadujeme rešpektovať zákon č. 364/2004 Z.z., o vodách v znení neskorších predpisov a zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov. Pre návrh odvádzania a zneškodňovania odpadových vôd je potrebné zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle NV SR č. 269/2010, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

Rybárstvo

Právne zásady ochrany rýb na Slovensku zabezpečujú viaceré zákony a vyhlášky:

- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- vyhláška MŽP SR č.24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v zmysle prílohy č. 4 je evidovaných 18 druhov rýb,
- zákon č.139/2002 Z. z. o rybárstve upravuje podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb. Zároveň upravuje aj práva a povinnosti fyzických a právnických osôb pri využívaní vôd na ochranu, chov a lov rýb, pôsobnosť štátnej správy na úseku rybárstva ako aj zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona.
- Vyhláška MŽP SR č. 185/2006 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 139/2002 Z. z. o rybárstve v znení neskorších predpisov

V riešenom území sa nachádza rybársky revír VN Maňa, číslo revíru 2-5000-1-2 o rozlohe 7ha. Účel je chovný s charakterom vody kaprovým. Užívateľom je MsO SRZ Šurany.

Riziko povodní

Ochrana pred povodňami zahrňuje:

- a) úpravy tokov,
- b) budovanie ochranných hrádzí
- c) kombináciu opatrení a) + b)

Do celkovej koncepcie vodného hospodárstva je zahrnutá aj úprava menších vodných tokov a drobných prítokov v území.

Medzi ochranu pred povodňami zaraďujeme najmä: povodňové plány, povodňové prehliadky, predpovedná, hlásna a varovná povodňová služba, povodňové zabezpečovacie a záchranné práce.

Pri návrhu rozvojových zámerov v tomto území je nevyhnutné rešpektovať zákon o ochrane pred povodňami č.7/2010 Z.z. (§20, ods. 6, 7, 8, 9).

Iniciovať spracovanie dokumentu:

POVODŇOVÝ PLÁN ZÁCHRANNÝCH PRÁC OBCE MAŇA, s obsahom

A. Textová časť

I. Zámer zabezpečenia, riadenia a vykonania povodňových záchranných prác

II. Zoznam orgánov, komisií a štábov, ktoré riadia a zabezpečujú ochranu pred povodňami, vrátane adries, čísiel telefónu, e-mailových adries a čísiel faxu

III. Stupne povodňovej aktivity, predpovedná povodňová služba, hlásna povodňová služba a varovanie obyvateľstva

IV. Povodňové záchranné práce obce

V. Sily a prostriedky na výkon povodňových a záchranných prác

VI. Zoznam povodňových plánov záchranných prác právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov a území obce

VII. Pomocná dokumentácia

VIII. Prílohy

B. Grafická časť

Riziko povodní

Pri návrhu rozvojových zámerov v tomto území je nevyhnutné rešpektovať zákon o ochrane pred povodňami č.7/2010 Z.z. (§20, ods. 6, 7, 8, 9).

V prípade akýchkoľvek stavebných zámerov v blízkosti vodných tokov s nedostatočnou kapacitou koryta na odvedenie prietoku Q 100 – ročnej veľkej vody požadujeme rešpektovať ich inundačné územie, zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti v zmysle tohto zákona.

Vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánu obce.

Stavby protipovodňovej ochrany sú zaradené v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby.

V rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a povrchových technických diel na nich.

Stavby na území s trvalo zvýšenou aktivitou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.

Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasí so správcom vodného toku –SVP š.p.

V prípade situovania rozvojových lokalít v potenciálne zaplavovanom území si musí žiadateľ – investor protipovodňovú ochranu zabezpečiť na vlastné náklady, vrátane príslušnej

projektovej dokumentácie. Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov.

Záver:

1. Zabezpečiť vykonanie preventívnych opatrení pred povodňami, ako sú opatrenia, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov, zvyšovať retenčnú schopnosť územia, zabezpečiť akumuláciu vôd v lokalitách na to vhodných, ktoré chránia obec pred zaplavením územia vodou z povrchového odtoku, ako aj zaplavenia vodou z vodného toku.

2. Snažiť sa udržať vody z povrchového odtoku na miestach, kde vzniknú a neodvádzať ich do recipientu.

3. Pri umiestňovaní stavieb brať do úvahy inundačné územia, územia ohrozené povodňami (v potenciálnej zóne zaplavenia) a pobrežné pozemky pozdĺž toku Dolinského potoka a Žitavy.

4. Pri schvaľovaní nových investičných zámerov brať do úvahy ich budúci možný vplyv na kvalitu povrchových a podzemných vôd, ako aj ich celkový vplyv na životné prostredie.

5. Pri činnostiach plánovaných na pobrežných pozemkoch drobných vodných tokov, kde je ochranné pásmo 5 m od brehovej čiary, je potrebný súhlas OÚ Nitra, OSŽP, ŠVS, podľa § 27 vodného zákona.

6. Podporovať opatrenia na vodných tokoch z hľadiska ochrany pred povodňami, úpravy pred vybrežovaním vôd, stabilizácia koryta na tokoch a realizovať ochranné technické opatrenia na monitorovaných lokalitách v rámci katastrálnych území Mala Maňa a Veľká Maňa.

V záujme zabezpečenia ochrany riešeného územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami a v súlade s „Povodňovým plánom záchranných prác“.

Zvýšenú ochranu treba venovať aj nasledujúcim lokalitám s významnou mikroklimatickou, ekostabilizačnou funkciou :

- chránený areál Maňanský park, ktorý je zároveň plošným interakčným prvkom v ÚSES;
- Prírodná rezervácia: Žitavský luh;
- Prírodná pamiatka: rieka Žitava;

5. **Pôdne pomery - kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd**

Pôdne typy

Orná pôda je sústredená najmä v južnej, severnej strednej a východnej časti záujmového územia, s výnimkou zastavaného územia, zalesnených plôch a vodných tokov.

Charakteristiku pôd, nachádzajúcich sa v katastri, sú uvádzané cez zastúpené bonitované pôdnoekologické jednotky (v skratke BPEJ). Ich zaradenie je podľa hlavnej pôdnej jednotky. Ako vyplýva z podkladov, najviac sú v území zastúpené hlavne hnedozeme typické i oglejené, vyskytujúce sa hlavne v západnej časti katastrálneho územia, ale tiež fluvizeme typické a oglejené, zastúpené vo väčšej miere v západnej a juhozápadnej časti záujmového územia.

(Poznámka HPJ = hlavná pôdna jednotka).

KÓD HPJ	HPJ (hlavné pôdne jednotky)
05	- fluvizeme typické, ľahké v celom profile, vysýchavé (FMm)
12	- fluvizeme glejové, ťažké (FMG)

- 19 - čiernice typické, prevažne karbonátové stredne ťažké až ľahké, s priaznivým vodným režimom (ČAm^c)
- 20 - čiernice typické, prevažne karbonátové, ťažké (ČAm^c)
- 22 - čiernice typické, stredne ťažké (ČAm)
- 23 - čiernice typické, ťažké (ČAm)
- 24 - čiernice typické až čiernice pelické, veľmi ťažké (ČAm až ČAp)
- 27 - čiernice glejové, ťažké, karbonátové aj nekarbonátové
- 28 - čiernice glejové až čiernice pelické, veľmi ťažké, karbonátové aj nekarbonátové (ČAG až ČAp)
- 34 - černozeme typické, karbonátové na aluviálnych sedimentoch, stredne ťažké až ťažké, s ľahkým podorníciom, vysychavé (ČMm^c)
- 36 - černozeme typické, karbonátové na karbonátových aluviálnych sedimentoch, stredne ťažké (ČMm^c)
- 37 - černozeme typické, karbonátové na sprašiach, stredne ťažké (ČMm^c)
- 38 - regozeme a černozeme erodované v komplexoch na sprašiach. ČM erodovaný humusový horizont = ornica s charakterom černozemného horizontu. Regozeme sú pôdy, ktoré vznikli orbou spráše, z ktorej boli pôvodné ČM úplne zmyté. V tomto komplexe plošne prevládajú regozeme! Stredne ťažké (RM, ČMe)
- 39 - černozeme typické a černozeme hnedozemné na sprašiach, stredne ťažké (ČMm, ČMh)
- 41 - černozeme pseudoglejové, na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké až ťažké, smonice na slieňoch (ČMg, SAM)
- 43 - černozeme erodované a regozeme na sprašiach v komplexe s regozemami. Prevládajú ČM erodované, stredne ťažké (ČMe, RM)
- 44 - hnedozeme kultizemné, zo spraší, stredne ťažké (HMa)
- 45 - hnedozeme typické až hnedozeme luvizemné na sprašových hlinách, stredne ťažké, ľahké (HMm, HMI)
- 46 - hnedozeme kultizemné, zo sprašových hlin, ťažké (HMa)
- 47 - regozeme kultizemné a hnedozeme kultizemné, erodované, zo spraší, ornica je u hnedozemí vytvorená zo zvyšku B-horizontu, u regozemí orbou spráše po eróznom zmytí pôdneho profilu, v komplexe prevládajú regozeme (viac ako 50%), stredne ťažké (RMa, HMa^e)
- 48 - hnedozeme luvizemné na sprašových hlinách a polygénnych hlinách často s prímiesou skeletu, stredne ťažké (HMI)
- 50 - hnedozeme pseudoglejové (miestami pseudogleje s hrubším humusovým horizontom) na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké (HMg)
- 51 - hnedozeme kultizemné, pseudoglejové, lokálne pseudogleje kultizemné, zo sprašových a polygenetických hlin, ťažké (HMag, PGa)
- 52 - hnedozeme erodované na polygénnych hlinách a regozeme na neogénnych sedimentoch. V komplexe prevládajú hnedozeme erodované, stredne ťažké (HMe, RM)
- 54 - hnedozeme erodované a regozeme na rôznych substrátoch na výrazných svahoch: 12 - 25°. HM erodované prevládajú, stredne ťažké až ťažké

Pôdne typy v riešenom území:

V najväčšom množstve sú zastúpené **černozeme** a to černozeme typické a černozeme hnedozemné na sprašiach, stredne ťažké.

Čemozeme sú pôdnym typom s tmavým humusovým horizontom vyskytujúce sa na sprašiach, na starších nívnych sedimentoch, kde už veľmi dlhú dobu nedochádzalo k záplavám a v niektorých územiach aj na sprašových hlinách. Vyskytujú sa v subtypoch: *typické*, (vo variete: *typické* a *karbonátové*), *hnedozemné* s hnedým B horizontom pod humusovým horizontom, *pseudoglejové* s pseudoglejovým B horizontom a *čiernicové* s výskytom znakom sezónneho nadmerného prevlhčenia a glejových procesov v substráte (prechodný subtyp k čiernicam).

Čiastkové zastúpenie majú i **čiernice** a to *typické*, *karbonátové* alebo *pseudoglejové*.

Čiernice (v starších klasifikáciách: lužné pôdy) sú pôdy s tmavým humusovým horizontom, vyskytujúce sa prevažne v nivách vodných tokov, menej na pahorkatinách na miestach ovplyvnených vyššou hladinou podzemnej vody. Hlavné subtypy sú: *typické* (väčšinou vo variete - *karbonátové*), *glejové* s trvalejším výskytom podzemnej vody blízko povrchu pôd, *pelické*, s veľmi vysokým obsahom ílu (zrnitostne veľmi ťažké).

Pôdne druhy

Z hľadiska zrnitosti pôd sú v katastrálnom území v prevažnej miere zastúpené stredne ťažké pôdy - ľahšie (piesočnatohlinité) a v menšej miere pôdy ťažké (ílovitohlinité). (Lukniš a kol., 1972)

Pôdne pomery obce sú priaznivé pre rozvoj poľnohospodárstva. Na území sa nachádzajú poľnohospodárske pôdy v zastúpení 1., 2., 3., 4., 5., 6. a 7. kvalitnej skupiny pôd.

Produkčná schopnosť pôdy

V k.ú. Veľká a Malá Maňa sú dominantné najproduktnejšie orné pôdy O1, potom vysoko produkčné produkčné orné pôdy O2, cez veľmi produkčné orné pôdy O3 až po stredne produkčné pôdy O5. Vo východnej časti k.ú. Veľká Maňa sú v menších plochách zastúpené produkčné trvalé trávne porasty T1 a menej produkčné polia a produkčné trávne porasty OT2.

Vodná a veterná erózia

Vodná a veterná erózia predstavujú jeden z najvýznamnejších degradačných faktorov ohrozujúcich úrodnosť pôdy. Závažným degradačným faktorom je tiež zhutnenie pôdy ťažkými mechanizmami, úbytok a zhoršovanie kvality organickej hmoty v pôde.

Erózna ohrozenosť územia závisí hlavne od veľkosti pôdných častíc a ich vzájomného pomeru. Všeobecne sa erodovateľnosť pôdy zvyšuje so stúpajúcim obsahom jemného prachu a znižuje sa so stúpajúcim podielom piesku, ílu a organickej hmoty v pôde. Najmenej odolnými k vodnej erózii sú nehumózne spraše, sprašové pokryvy a svahoviny. Najmenej náchylné sú piesčité pôdy s veľkou priepustnosťou pre vodu. Ílové pôdy sú odolné vplyvom značného obsahu koloidných častíc i keď sú najmenej priepustné.

Veterná erózia sa prejavuje predovšetkým na ľahkých pôdach, ktoré trpia rýchlym vysychaním pôdneho povrchu. Nie je obmedzená reliéfom terénu, vyskytuje sa ako v rovinách, tak i na svahoch. Zväčšovanie plôch v smere vetra sa zväčšuje i eróznym účinkom vetra (*Stred'anský, 2000*). Úroveň vetranej erózie v záujmovom území je veľmi nízka, odnos je menej ako 0,7 t/ha.

Závažnosť erózie nie je vhodné podceňovať, pretože spočiatku nenápadne vyzerajúce prejavy erózie môžu v krátkom čase viesť k úplnému zničeniu a v extrémnych prípadoch až k úplnému odstráneniu pôdy. Erózne ohrozenie územia súvisiace s eróznou a akumulátnou činnosťou vody sa najčastejšie prejavuje mechanickým narušovaním, odstraňovaním, transportom a následným usadzovaním pôdno-substrátového komplexu vodou tečúcou po povrchu. Dôsledkom

erózie a akumulácie je splachovanie pôd, vytváranie výmoľov, podomieľanie brehov vodných tokov a zanášanie úpätí svahov a inundačných území. Erózia takto spôsobuje deštrukciu územia, a to najmä v oblastiach bez stálej vegetačnej pokrývky.

Intenzita odnosu pôdy závisí od viacerých faktorov. Medzi najvýznamnejšie patria: erózna účinnosť zrážok, charakteristiky reliéfu (sklon a dĺžka svahu), krajinná pokrývka daná prvkami súčasnej krajinej štruktúry.

V riešenom území sa potencionálne vyskytujú nasledovné geodynamické javy:

Prevažná časť riešeného územia nie je z hľadiska vodnej erózie ohrozená. Najväčšia časť územia patrí do kategórie žiadna až slabá vodná erózia, kde sa odnos pôdy pohybuje v intervale 0-4 t.ha⁻¹ x1.rok⁻¹. Stredná až silná vodná erózia sa prejavuje na svahoch východného okraja záujmového územia a tiež v severozápadnej časti RÚ. Odnos pôdy sa pohybuje medzi 4-10 t.ha⁻¹ x1.rok⁻¹, resp. 10-30t.ha⁻¹ x1.rok⁻¹. Hodnoty extrémnej vodnej erózie dosahujú minimálne až zanedbateľné časti územia. Priemerný odnos pôdy je v RÚ 2,99 t.ha⁻¹ x1.rok⁻¹. Čo sa týka veternej erózie, podľa metodiky Jambora a Ilavskej (1989) patrí takmer celé záujmové územie do kategórie 1, čo znamená, že odnos pôdy je menej ako 0,7 t.ha⁻¹ x1.rok⁻¹.

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra nie sú v k. ú. zaregistrované zosuvy. V k. ú. nie sú evidované staré banské diela v zmysle § 35 ods.1, zákona č. 44/1988 a nie je určené prieskumné územie pre vyhradený nerast. V území je potrebné rešpektovať jestvujúce rigoly.

/vid'. výkres č.4/

Kontaminácia pôd

Všetky druhy poľnohospodárskych pôd v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže znížila sa ich prirodzená úrodnosť. Zvyšovanie ich produktivity sa dialo vďaka zväčšujúcemu sa množstvu dodatkového energie pri pestovaní poľných plodín (nafta, počet operácií, inovácia strojového parku, chemické prostriedky na hnojenie a ochranu). V súčasnosti, kedy prišlo k radikálnemu znižovaniu množstiev aplikovaných ochranných a výživových prostriedkov na jednotku plochy, sa obsahy cudzorodých látok postupne znižujú na limitné hodnoty, respektíve paradoxne sa pomaly začína objavovať ich deficit, čo sa sekundárne prejavuje na kvalite porastov.

Zníženie fyzikálnych a chemických kvalít pôd spočíva v znižovaní podielu humusu obmedzeným prísunom organickej hmoty.

Chemická degradácia pôdy môže byť spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú hodnotu plodín, negatívne pôsobia na vodu, atmosféru, zdravie ľudí a zvierat.

Z hľadiska kontaminácie sú pôdy riešeného územia zaradené medzi relatívne čisté pôdy. (Atlas krajiny SR, 2002, M 1: 500 000, M 1: 1 000 000, str. 279 - 280).

Osobitne chránené pôdne zdroje

V SR sa uplatňuje systém ochrany poľnohospodárskeho fondu cez zákon č. 220/2004 Z.z. O ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Podľa zákona č. 220/2004 Z.z. Sú všetky poľnohospodárske pôdy podľa príslušnosti do BPEJ zaradené do 9 skupín kvality pôdy. Najkvalitnejšie patria do 1. Skupiny a najmenej kvalitné do 9.

Skupiny. Prvé 4 skupiny sú chránené podľa §12 zákona o ochrane poľnohospodárskej pôdy a možno ich dočasne alebo trvale použiť na nepoľnohospodárske účely iba v nevyhnutných prípadoch, ak nie je možné alternatívne riešenie.

Do prvej skupiny patria pôdy s najvyšším produkčným potenciálom, čiernice typické, karbonátové, a černozeme čiernicové karbonátové, stredne ťažké, bez skeletu v klimatických regiónoch 00 – 02. Do druhej skupiny sú zaradené čiernice typické a černozeme typické, karbonátové ťažké, fluvizeme typické, karbonátové, stredne ťažké a hnedozeme typické a černozeme typické vyvinuté na sprašiach, stredne ťažké, v klimatických regiónoch 00 – 02.

Do tretej skupiny patria čiernice glejové, stredne ťažké, bez skeletu, prípadne so slabým skeletom, černozeme typické, karbonátové a černozeme hnedozemné na sprašiach, na svahoch do 7° , fluvizeme typické, stredne ťažké až ťažké so stredným obsahom skeletu, fluvizeme glejové, stredne ťažké v klimatických regiónoch 00 – 02. V klimatickom regióne 03 sa vyskytuje černozem čiernicová, prevažne karbonátová, stredne ťažká.

Do štvrtej skupiny sú zaradené čiernice typické, ťažké, stredne hlboké, fluvizeme typické a fluvizeme glejové, stredne skeletovité, stredne ťažké, černozeme a hnedozeme na sprašiach a sprašových hlinách, stredne ťažké na svahoch 7 - 12° a hnedozeme pseudoglejové, stredne ťažké, v klimatických regiónoch 00 – 02. V klimatickom regióne 03 fluvizem typická, karbonátová, stredne ťažká, bez skeletu a v klimatickom regióne 03 – 07 čiernice typické, stredne ťažké.

V piatej skupine nachádzame fluvizeme typické a glejové veľmi ťažké, čiernice glejové ťažké až veľmi ťažké, černozeme hnedozemné, hnedozeme typické a hnedozeme luvizemné, kambizeme typické až luvizemné.

V šiestej skupine nachádzame hnedozeme typické až luvizemné na sprašových hlinách (stredne ťažké pôdy - ľahšie piesočnatohlinité), regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach (stredne ťažké pôdy - hlinité) a fluvizeme glejové až pelické (veľmi ťažké).

V siedmej skupine nachádzame kambizeme typické a kambizeme luvizemné na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké a kambizeme pseudoglejové na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké).

V ôsmej skupine nachádzame kambizeme (typ) plytké na vulkanických horninách, stredne ťažké a gleje, stredne ťažké, ťažké až veľmi ťažké.

V deviatej skupine nachádzame kambizeme (typ) na vulkanických horninách, na výrazných svahoch: 12-25°, stredne ťažké až ťažké.

Identifikované BPEJ v riešenom území sú zaradené nasledovne:

Kód BPEJ – 0019005 – 1.skupina
Kód BPEJ – 0022002 – 1.skupina
Kód BPEJ – 0022012 – 1.skupina
Kód BPEJ – 0020003 – 2.skupina
Kód BPEJ – 0023003 – 2.skupina
Kód BPEJ – 0036005 – 2.skupina
Kód BPEJ – 0037002 – 2.skupina
Kód BPEJ – 0039002 – 2.skupina
Kód BPEJ – 0039005 – 2.skupina
Kód BPEJ – 0136002 – 2.skupina
Kód BPEJ – 0139002 – 2.skupina
Kód BPEJ – 0041002 – 3.skupina
Kód BPEJ – 0139202 – 3.skupina
Kód BPEJ – 0143002 – 3.skupina
Kód BPEJ – 0144002 – 3.skupina

Kód BPEJ – 0144202 – 3.skupina
 Kód BPEJ – 0146003 – 3.skupina
 Kód BPEJ – 0019001 – 4.skupina
 Kód BPEJ – 0034005 – 4.skupina
 Kód BPEJ – 0048002 – 4.skupina
 Kód BPEJ – 0143202 – 4.skupina
 Kód BPEJ – 0145002 – 4.skupina
 Kód BPEJ – 0146203 – 4.skupina
 Kód BPEJ – 0012003 – 5.skupina
 Kód BPEJ – 0024004 – 5.skupina
 Kód BPEJ – 0027003 – 5.skupina
 Kód BPEJ – 0028004 – 5.skupina
 Kód BPEJ – 0138205 – 5.skupina
 Kód BPEJ – 0150202 – 5.skupina
 Kód BPEJ – 0151003 – 5.skupina
 Kód BPEJ – 0152202 – 5.skupina
 Kód BPEJ – 0152402 – 5.skupina
 Kód BPEJ – 0005001 – 6.skupina
 Kód BPEJ – 0047202 – 6.skupina
 Kód BPEJ – 0047402 – 6.skupina
 Kód BPEJ – 0147402 – 6.skupina
 Kód BPEJ – 0151213 – 6.skupina
 Kód BPEJ – 0152402 – 6.skupina
 Kód BPEJ – 0154672 – 7.skupina
 Kód BPEJ – 0154673 – 7.skupina

Každá BPEJ má svoj kód, ktorý je rozčlenený na jednotlivé charakteristiky pôdy.

Tab. č. 12: Bonitované pôdnoekologické jednotky (BPEJ) v obci Maňa

Kód BPEJ	Klimatický región	Hlavná pôdna jednotka	Svahovitosť a expozícia	Skeletovitosť a hĺbka pôdy	Zrnitosť pôdy
0019005	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	ČAm ^c -čiernice typické, prevažne karbonátové, stredne ťažké až ľahké, s priaznivým vodným režimom	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozícia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy-ľahšie (piesočnatohlinité)
0022002	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	ČAm-čiernice typické, stredne ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3°	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)

			expozícia: rovina	viac)	
0022012	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	ČAm ^c -čiernice typické, stredne ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozícia: rovina	Slabo skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 5- 25%) v podpovrchov om horizonte 10-25%, hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0020003	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	ČAm ^c -čiernice typické, prevažne karbonátové, ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozícia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	ťažké pôdy (ílovitohlinité)
0023003	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	ČAm ^c -čiernice typické, ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozícia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	ťažké pôdy (ílovitohlinité)
0036005	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	ČMm ^c - černozeme typické, karbonát ové karbonátových aluviálnych sedimentoch, stre dne ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozícia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy- ľahšie (piesočnatohlinité)
0037002	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	ČMm ^c - černozeme typické, karbonát ové sprašiach, stredne ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozícia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)

0039002	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	ČMm,ČMh- černozeme typické a černozeme hnedozemé na sprašiach, stredne ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozičia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hlbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0039005	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	ČMm,ČMh- černozeme typické a černozeme hnedozemé na sprašiach, stredne ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozičia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hlbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy- ľahšie (piesočnatohlinité)
0136002	teplý, veľmi suchý, nížinný	ČMm ^c - černozeme typické, karbonát ové na karbonátových aluviálnych sedimentoch, stre dne ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozičia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hlbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0139002	teplý, veľmi suchý, nížinný	ČMm,ČMh- černozeme typické a černozeme hnedozemé na sprašiach, stredne ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozičia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hlbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0041002	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	ČMg, SAm- černozeme pseudoglejové, na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké až ťažké, smonice na slieňoch	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozičia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hlbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0139202	teplý, veľmi suchý, nížinný	ČMm,ČMh- černozeme typické a černozeme	Mierny svah expozičia: južná expozičia, východná a	pôda bez skeletu (obsah skeletu do	stredne ťažké pôdy (hlinité)

		hnedozemé na sprašiach, stredne ťažké	západná expozícia	hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	
0143002	teplý, veľmi suchý, nížinný	ČMe,RM- černozeme erodované regozeme sprašiach komplexe regozemami.Pre vládajú ČM erodované, stred ne ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozícia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0144002	teplý, veľmi suchý, nížinný		rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozícia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0144202	teplý, veľmi suchý, nížinný	HMM- hnedozeme typické, na sprašiach, stredne ťažké	Mierny svah expozícia: južná expozícia, východná a západná expozícia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0146003	teplý, veľmi suchý, nížinný	HM-hnedozeme (typ) na sprašových hlinách, ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozícia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	ťažké pôdy (ílovitohlinité)
0019001	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	ČAm ^c -čiernice typické, prevažne karbonátové stredne ťažké až ľahké, s priaznivým vodným režimom	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3°	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a	ľahké pôdy (piesočnaté a hlinitopiesočnaté)

			expozícia: rovina	viac)	
0034005	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	ČMm ^c - černozeme typické, karbonátové na aluviálnych sedimentoch, stredne ťažké až ťažké, s ľahkým podorničím, vysýchavé	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozícia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy- ľahšie (piesočnatohlinité)
0048002	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	HMI- hnedozeme luvizemné na sprašových hlinách a polygénnych hlinách často s prímesou skeletu, stredne ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozícia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0143202	teplý, veľmi suchý, nížinný	ČMe, RM- černozeme erodované a regozeme na sprašiach v komplexe s regozemami. Pre vládajú ČM erodované, stredne ťažké	Mierny svah expozícia: južná expozícia, východná a západná expozičia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0145002	teplý, veľmi suchý, nížinný	HMM, HMI- hnedozeme až typické hnedozeme luvizemné na sprašových hlinách, stredne ťažké, ľahké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozícia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0146203	teplý, veľmi suchý, nížinný	HM-hnedozeme (typ) na sprašových hlinách, ťažké	Mierny svah expozícia: južná expozícia, východná a západná expozičia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy	ťažké pôdy (ílovitohlinité)

				(60cm a viac)	
0012003	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	FMG-fluvizeme glejové, ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozičia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	ťažké pôdy (ílovitohlinité)
0024004	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	ČAm až ČAp-černice typické až čiernice pelické, veľmi ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozičia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	veľmi ťažké pôdy (ílovité a íly)
0027003	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	ČAG-černice glejové, ťažké, karbonátové aj nekarbonátové	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozičia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	ťažké pôdy (ílovitohlinité)
0028004	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	ČAG až ČAp-černice glejové až čiernice pelické, veľmi ťažké, karbonátové aj nekarbonátové	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozičia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	veľmi ťažké pôdy (ílovité a íly)
0138205	teplý, veľmi suchý, nížinný	RM, ČMe-regozeme a černozeme erodované v komplexoch na sprašiach. ČM erodovaný humusový horizont = ornica	Mierny svah expozičia: južná expozičia, východná a západná expozičia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy-ľahšie (piesočnatohlinité)

		s charakterom černoziemného horizontu. Regozeme sú pôdy, ktoré vznikli orbou spraše, z ktorej boli pôvodné ČM úplne zmyté. V tomto komplexe plošne prevládajú rezozeme! Stredne ťažké			
0150202	teplý, suchý, nížinný	veľmi hrubším humusovým horizontom) na sprašových polygénnych hlinách, stredne ťažké	Mierny svah expozícia: južná expozícia, východná a západná expozícia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0151003	teplý, suchý, nížinný	veľmi hrubším humusovým horizontom) na sprašových polygénnych hlinách, ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozícia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	ťažké pôdy (ílovitohlinité)
0152202	teplý, suchý, nížinný	veľmi regozeme na neogénnych sedimentoch. V komplexe prevládajú hnedozeme erodované, stredne ťažké	Mierny svah expozícia: južná expozícia, východná a západná expozícia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)

0152402	teplý, veľmi suchý, nížinný	HMe, RM- hnedozeme erodované na polygénnych hlinách a regozeme na neogénnych sedimentoch. V komplexe prevládajú hnedozeme erodované, stredne ťažké	Stredný svah expozícia: južná expozícia, východná a západná expozícia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0005001	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	HMg- hnedozeme pseudoglejové (miestami pseudogleje s hrubším humusovým horizontom) na a sprašových polygénnych hlinách, stredne ťažké	rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° - 1°, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie 1°-3° expozícia: rovina	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	Ľahké pôdy (piesočnaté a hlinitopiesočnaté)
0047202	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	RM, HMe- regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach. Ornica je u HMe vytvorená zo zbytku B u horizontu, regozemí je ornica vytvorená zo spráše po úplnom zmytí profilu HM. V komplexe prevládajú regozeme. Stredne ťažké	Mierny svah expozícia: južná expozícia, východná a západná expozícia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0047402	veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný	RM, HMe- regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach. Ornica je u HMe vytvorená zo	Stredný svah expozícia: južná expozícia, východná a západná expozícia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy	stredne ťažké pôdy (hlinité)

		zbytku B horizontu, u regozemí je ornica vytvorená zo spraše po úplnom zmytí profilu HM. V komplexe prevládajú regozeme. Stredne ťažké		(60cm a viac)	
0147402	teplý, veľmi suchý, nížinný	RM, HMe- regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach. Ornica je u HMe vytvorená zo zbytku B horizontu, u regozemí je ornica vytvorená zo spraše po úplnom zmytí profilu HM. V komplexe prevládajú regozeme. Stredne ťažké	Stredný svah expozícia: južná expozícia, východná a západná expozičia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hlbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0151213	teplý, veľmi suchý, nížinný	HMG-hnedozeme pseudoglejové (miestami pseudogleje s hrubším humusovým horizontom)na sprašových a polygénnych hlinách, ťažké	Mierny svah expozícia: južná expozícia, východná a západná expozičia	Slabo skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 5- 25%), v podpovrchov om horizonte 10-25%, hlboké pôdy (60cm a viac)	ťažké pôdy (ílovitohlinité)
0152402	teplý, veľmi suchý, nížinný	HMe, RM- hnedozeme na erodované na polygénnych hlinách a regozeme na neogénnych sedimentoch. V	Stredný svah expozícia: južná expozícia, východná a západná expozičia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hlbky 0,6m pod 10%), hlboké pôdy (60cm a viac)	stredne ťažké pôdy (hlinité)

		komplexe prevládajú hnedozeme erodované, stredne ťažké		viac)			
0154672	teplý, suchý, nížinný	veľmi	HMe, hnedozeme erodované regozeme rôznych substrátoch výrazných svahoch : 12-25° Stredne ťažké, ťažké	RM- a na	Výrazný svah expozícia: južná expozícia, východná a západná expozícia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), Slabo skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horiyonte 5-25%), v podpovrchov om horizonte 10-25%, hlboké pôdy (60cm a viac), Stredne hlboké pôdy (30-60 cm), Plytké pôdy (do 30cm)	stredne ťažké pôdy (hlinité)
0154673	teplý, suchý, nížinný	veľmi	HMe, hnedozeme erodované regozeme rôznych substrátoch výrazných svahoch : 12-25° Stredne ťažké, ťažké	RM- a na	Výrazný svah expozícia: južná expozícia, východná a západná expozícia	pôda bez skeletu (obsah skeletu do hĺbky 0,6m pod 10%), Slabo skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horiyonte 5-25%), v podpovrchov om horizonte 10-25%, hlboké pôdy (60cm a viac), Stredne hlboké pôdy	ťažké pôdy (ílovitohlinité)

				(30-60 cm), Plytké pôdy (do 30cm)	
--	--	--	--	--	--

Zdroj: LINKEŠ, PESTÚN, DŽATKO: Príručka pre používanie máp bonitovaných pôdno - ekologických jednotiek; Bratislava 1996, 104s.

Osobitne chránené pôdne zdroje

Ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy zabezpečuje Nariadenie vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy. V zmysle Prílohy č. 2 k Nariadeniu vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy sa najkvalitnejšie poľnohospodárske pôdy nachádzajú:

- k. ú. Malá Maňa 0019005 (1. stupeň kvality), 0022002 (1. stupeň kvality), 0022012 (1. stupeň kvality), 0036005 (2. stupeň kvality), 0037002 (2. stupeň kvality), 0039002 (2. stupeň kvality).
- k. ú. Veľká Maňa 0022002 (1. stupeň kvality), 0020003 (2. stupeň kvality), 0023003 (2. stupeň kvality), 0037002 (2. stupeň kvality), 0039002 (2. stupeň kvality), 0136002 (2. stupeň kvality), 0139002 (2. stupeň kvality), 0144002 (3. stupeň kvality).

Intervenčné kroky

- zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieróznou ochranu pôdy uplatnením prvkov územného systému ekologickej stability, a to najmä biokoridorov, zasakovacích pásov (zatravných, či drevnatých);
- odstrániť pôsobenie stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach systému ekologickej stability (problematiku riešiť na úrovni konkrétnych projektov ako územných systémov ekologickej stability);
- zabezpečiť nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biologickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej, znamená venovať pozornosť predovšetkým chráneným územiám v biokoridoroch;
- realizovať výsadbu lesa v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameniskách, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovínnej vegetácie;
- aplikovať šetrné hospodárenie s ornou pôdou v podobe zavedených opatrení (oranie po vrstevnici, správne umiestnenie širokoriadkových plodín na svahu, striedanie plodiny pri rovnakej hĺbke orby);
- rešpektovať všetky kategórie chránených území a ich ochranné pásma v zmysle platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny,
- zohľadňovať pri umiestnení činnosti na území ich predpokladané vplyvy na životné prostredie (proces posudzovania EIA) a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov.

6. Fauna, Flóra - kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené vzácne a ohrozené druhy

Flóra a fauna v k.ú. Malá Maňa a k.ú. Veľká Maňa

Flóra*Fytogeografické pomery*

Na druhové zloženie rastlinstva vplýva najmä geologické podložie, pôda, reliéf a nadmorská výška. V riešenom území obce Maňa je reálna vegetácia kultúrnej krajiny výrazne poznačená vplyvom človeka, nakoľko sa jedná o silne urbanizované a intenzívne využívané územie. Preto sa v záujmovom území zachovalo len málo prírodných vegetačných prvkov.

Podľa fytogeograficko-vegetačného členenia, (enviroportal.sk), spadá územie do kategórie:

- 1) Okres - Žitavská pahorkatina
- 2) Oblasť - pahorkatinná
- 3) Podzóna - nížinná
- 4) Zóna - dubová

V záujmovom území obce Maňa sú lesné porasty lokalizované v severovýchodnej časti územia na svahoch Dolinského potoka, kde boli vysadené v 60-tych rokoch minulého storočia. Okrem nich sa v území vyskytuje niekoľko plošne nevýznamných lesných porastov. Územne patria tieto lesy do LHC Podhájska a ich celková výmera dosahuje 71,93 ha.

/Zdroj: lesnícky portál (LGIS)/

V záujmovom území boli zmapované nasledovné mapovacie vegetačné jednotky (Michalko a kol., 1986): *Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy, Karpatské dubovo - hrabové lesy a Dubové a dubovo- cerové lesy.*

Nížinné dubové lesy**- Ls 1.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy**

Tieto azonálne lesy sa vyskytujú v nížinných oblastiach na údolných nivách väčších riek, pričom oproti ich toku v minulosti prenikali aj do spodných častí údolí a niektorých kotlín. Ich existencia je viazaná na blízkosť riek a z nej vyplývajúcej vysokej hladiny podzemnej vody a, v závislosti od blízkosti toku, aj viac či menej pravidelných záplav. Vďaka týmto dvom rozhodujúcim faktorom je možné lužné lesy rozčleniť na niekoľko na seba nadväzujúcich typov.

Ešte častejšie sa porasty „mäkkého luhu“ vyskytujú na lokalitách vzdialenejších od vodných tokov, ktoré sú zamokrené najmä pod-zemnou vodou. Takéto porasty predstavujú už prechod k slatinným jelšinám. Kritériom pre ich rozlíšenie by mohla byť vzdialenosť od vodného toku - napr. lokality v priehlbínach mŕtvych ramien sú ešte asi viac formované riekou než len obyčajným zamokrením. Každopádne však časť lokalít vyznačených na mapke by už nemala patriť k lužným lesom.

Najbližšie ku korytu sa nachádza tzv. mäkký luh tvorený rôznymi druhmi vrb (najmä vrba biela a v. krehká), domácimi druhmi topoľov a jelšou lepkavou. Ide vlastne o pásмо boja medzi riekou a lesom, postihované častými záplavami, poškodzované ľadom, v extrémnych prípadoch dokonca aj pohybom ešte nespevnených štrkových alebo pieskových lavíc tvoriacich ich podložie. Časť mäkkých luhov považujeme za ochranné lesy chrániace brehy tokov pred eróziou. Hospodársky význam týchto porastov je zanedbateľný.

Vo väčšej vzdialenosti od tokov sú už pôdy suchšie, hladina spodnej vody leží hlbšie a k záplavám dochádza len zriedka. Častejšie sa vyskytuje zamokrenie pôd zdvihnutou podzemnou vodou.

Bylinný kryt týchto lesov je pestrý. V mäkkom luhu dominujú močiarne (najmä ostrice *Carex sp.*) a odolnejšie vodné (napr. *Phragmites australis*, *Typha sp.*, *Alisma plantago-aquatica*)

druhy. V suchších typoch sa postupne presadzujú vlhkomilné druhy (napr. *Thelypteris palustris*, *Baldingera arundinacea*, *Galium palustre*, *Urtica kioviensis*, *Rubus caesius*, *Aristolochia clematitis*, so vzácnejších napr. bledule *Leucojum sp.*, alebo snežienka *Galanthus nivalis*). V najsuchších typoch tvrdého luhu už prevládajú bežné lesné druhy.

Typickými pôdami lužného lesa sú tzv. lužné pôdy, ktoré v závislosti od svojho veku (vznikli stabilizáciou naplavenín v pomerne nedávnej dobe) dosiahli rôznu stupeň vývoja. Vývoj môže vyústiť až do vzniku glejových pôd, ktoré sú typické pre nízko položené lokality vo väčšej vzdialenosti od vodných tokov.

Ls2.1 Karpatské dubovo - hrabové lesy

V prirodzených porastoch nížinných dubín absolútne dominuje dub zimný, najdôležitejšou primiešanou drevinou je dub cerový. Napriek názvom niektorých jednotiek zaradených do tejto skupiny je zastúpenie hraba vo väčšine typov nízke, hojnejší býva len na vlhších stanovištiach. Z ďalších drevín sa prirodzene vyskytujú javor poľný, javor mliečny, javor tatársky, lipa malolistá, brest poľný a brekyňa. Buk sa môže vyskytovať vo vyšších polohách, nikdy však nie vo väčšom zastúpení. Predpokladá sa, že aj v pôvodných porastoch boli hojné kry ako zob vtáčí, bršlen, hloh, trnka ruža šípová, drieň, kalina a p. Dnes je krovitá etáž druhovo chudobnejšia no v slabšie zapojených porastoch býva natoľko kompaktná, že predstavuje hrozbu pre prirodzenú obnovu duba a ďalších stromov.

V bylinnom podraze dominujú druhy trávovitého vzhľadu mezotrofné xerofytne (*Poa angustifolia*, *Bromus sterilis*, na najsuchších lokalitách aj *Festuca valesiaca*, *F. pseudodalmatica*, *F. sulcata*, *F. pseudoovina*) a mezotrofné mezofytne (*Poa nemoralis*, *Brachypodium sylvaticum*, *Melica uniflora*, *Dactylis polygama*), typické sú aj teplomilné dubinové druhy (*Vicia cassubica*, *Melittis melissophyllum*, *Clinopodium vulgare*, *Astragalus glycyphyllos*, *Lathyrus niger*, *Vincetoxicum hirundinaria* a ďalšie). V najsuchších typoch sa ojedinele môžu vyskytnúť aj druhy lesostepné (*Asperula glauca*). Na pôdach bohatších na dusík sú hojné aj druhy nitrofilné a heminitrofilné (*Glechoma hirsuta*, *Stellaria holostea*, *Alliaria petiolata*, *Geranium robertianum*, *Stachys sylvatica*, *Chelidonium majus*, *Mercurialis perennis*). Na zavlhčených pôdach zas pristupujú vlhkomilné druhy (*Lysimachia nummularia*, *Deschampsia caespitosa*, *Carex brizoides*). V najvyšších polohách bývajú ojedinele primiešané aj bučínové druhy, najmä *Dentaria bulbifera*.

Ls3.4 Dubovo-cerové lesy (*Quercetum petraeae-cerris*)

- sú xerotermofilné lesy na kambizemiach, rendzinách i na hnedozemiach. Vedúcimi druhmi sú dub zimný (*Quercus petraea*) a dub cerový (*Quercus cerris*). Miestami sa vyskytujú aj dub žltkastý (*Quercus dalechampii*) alebo dub sivozelený (*Quercus pedunculifolia*) či dub letný (*Quercus robur*). Iných drevín ich dopĺňa javor poľný (*Acer campestre*), javor tatársky (*Acer tataricum*), Krovinná vrstva je bohatá a tvoria ju najmä vtáčí zob (*Ligustrum vulgare*), drieň obyčajný (*Cornus mas*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), slivka trnková (*Prunus spinosa*), ruža galská (*Rosa gallica*) a rešetliak prečisťujúci (*Rhamnus catharticus*).

Pozdĺž vodných tokov sa vyskytujú zvyšky jaseňovo-brestovo-dubových lužných lesov – tvrdý luh.

Porasty lesov pokrývajú menšiu časť záujmového územia a plynule prechádzajú do voľnej urbanizovanej krajiny s plochami ornej pôdy a trvalých trávnych porastov, NDV, sprievodnej zelene pozdĺž tokov a ciest, v juhovýchodnej časti k.ú. Veľká Maňa sú výrazné plochy viníc.

Nelesná drevinová vegetácia (NDV) je v záujmovom území zastúpená v menšom počte, v podobe plošných formácií, ale i vo forme líniových porastov. Druhové zloženie porastov NDV je zastúpené

prevažne dubinami, hrabom, javorom poľným, topolom a náletovými inváznymi drevinami, napr. bazou čiernou alebo agátom bielym.

Fauna

Zo zoogeografického hľadiska je územie významným spojovacím článkom medzi panónskou a karpatskou faunou, provinciou stepí a provinciou listnatých lesov. Nachádzajú sa tu štyri živočíšne spoločenstvá:

Živočíšne spoločenstvo listnatých lesov

- malá časť územia je porastená listnatými lesmi. Medzi charakteristické druhy listnatých lesov patria jašterica zelená (*Lacerta viridis*), užovka stromová (*Elaphe logissima*), holub plúžik (*Columba oenas*), sojka škriekavá (*Garrulus glandarius*), či sýkorka veľká (*Parus major*). Pre túto oblasť je typická i vysoká zver ako srnec lesný (*Capreolus capreolus*). Na pôdu sa viažu populácie bezstavovcov – červov, mäkkýšov, kôrovcov, roztočov, pavúkov, hmyzu či chrobákov. Vyskytujú sa tu tiež drobné zemné cicavce, charakteristický je výskyt mravcov, múch, komárov a kliešťov. Zvlášť ochrana je sústredená na loviská a hniezdiská orla kráľovského.

Živočíšne spoločenstvo polí a lúk

- ovplyvňuje ho striedanie kultúr, druhová stereotypnosť a časté zásahy človeka. Na poliach boli sledované druhy vtákov ako bažant obyčajný (*Phasianus colchicus*), jarabica poľná (*Perdix perdix*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), straka obyčajná (*Pica pica*), vrabec poľný (*Passer montanus*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*) a myšiarka ušatá (*Asio otus*). Medzi typické druhy spoločenstva patria zajace, hraboše, vtáky a chrobáky. Vyskytuje sa v extraviláne obce, hlavne v západnej, severnej a východnej časti od zastavaného územia obce.

Živočíšne spoločenstvo ľudských sídiel

- viaže sa na obytnú a hospodársku časť obce. Sú to zvieratá, ktoré hľadajú obživu u človeka a v jeho hospodárstve – hrdlička záhradná (*Streptopelia decaocto*), drozd čierny (*Turdus merula*), vrabec domový (*Passer domesticus*), myš domová (*Mus musculus*) a potkan obyčajný (*Mus desumanus*). Svoje hniezda si robia v blízkosti hospodárstiev. Ďalšou skupinou sú zvieratá, ktoré si síce v blízkosti ľudských obydli robia hniezda ale potravu si hľadajú nielen v sídlach ale aj v ich okolí – plamienka driemavá (*Tyto alba*), lastovička obyčajná (*Hirundo rustica*), belorítka obyčajná (*Delichon urbicum*). Poslednou skupinou sú druhy, ktoré sa nachádzajú aj v iných biotopoch, ako napr. ropucha zelená, užovka obyčajná, jašterica zelená, stehlík, jež obyčajný, netopiere, dáždovky, slizniaky, stonožky, ucholaky, vošky, muchy, motýle a kobyľky.

Živočíšne spoločenstvo brehov tokov a vôd

- Patria sem druhy pohybujúce sa medzi vodou a suchou zemou, vo vode si hľadajú potravu alebo skrýšu pred nepriateľmi. Sú to napr. žaby – skokan zelený (*Rana esculenta*), drobné bezstavovce, červy, mäkkýše, pavúky, kosce, mnohonôžky a hmyz. Niektoré druhy lietajú nad vodou a ich larvy žijú vo vode – šidlá, vážky, podenky (*Ephemera*). Na prítomnosti vody sú závislé kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), kunka červenobruchá (*Bombina bombina*). Z pobrežných krovín možno začiatkom jari pozorovať slávika obyčajného (*Luscinia megarhynchos*), vlhu obyčajnú (*Oriolus oriolus*) a kúdelníčku lužnú (*Remiz pendulinus*).

Mnohé živočíšne druhy citlivo reagujú na zmeny v prírodnom prostredí, zmeny s negatívnym vplyvom na živočíchy spôsobujú znižovanie ich početnosti až ústup z danej lokality. Je veľmi dôležité zachovanie čo najrozmanitejších prírodných pomerov a tým zachovanie biodiverzity v danom území.

7. Krajina - štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana

Riešené územie je využívané poľnohospodársky. Územie je mierne členité, pahorkatinné. Kataster obce Malá Maňa a Veľká Maňa je charakteristický výrazným zastúpením intenzívne využíwanej ornej pôdy, zvyšné časti tvoria lúky, vodné toky, vo juhovýchodnej časti katastrálneho územia Veľká Maňa sú zastúpené vinohrady. V severovýchodnej časti záujmového územia sú zastúpené lesné spoločenstvá. Majú značný význam a úlohu v ekologickej stabilite územia, prispievajú k biodiverzite územia a v neposlednom rade i k samotnej ochrane územia.

V malých segmentoch sú zastúpené remízky, cesty a poľné cesty lemujú stromoradia vyšších vzrastlých drevín, väčšinou ovocných. V krajinnej štruktúre riešeného územia má veľké zastúpenie nielen poľnohospodárska pôda, ale i nepoľnohospodárske plochy. Súčasná krajinná štruktúra je tvorená prevažne súbormi prvkov, ktoré boli človekom výrazne ovplyvnené a prvkami, ktoré človek ovplyvnil čiastočne, alebo úplne pozmenil. Ku krajinnej scenérii prispieva sezónna obmena plodín, ktoré sa pestujú na poliach. Koloritom územia je i meniaci sa farebnosť lesa, brehovej zelene popri tokoch, nelesnej stromovej vegetácie, či farebnosť miestnych viníc v závislosti od ročných období. Polia sú vo väčších segmentoch a linkách prerušované občasnými remízkami vyššej zelene, vodnými tokmi so sprievodnou zeleňou, či ďalšími líniami v podobe účelových spevnených a nespevnených ciest s kompaktným a miestami prerušovaným porastom. Krajinný obraz dotvára nielen prírodné prvky, ale i sídelná štruktúra obce, línie cestných telies, či línie elektrických vedení.

Štruktúra krajinnej pokrývky (%)

viď. kapitola. (B.I.1.)

8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov [napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti], územný systém ekologickej stability (miestny, regionálny, nadregionálny)

Ochrana krajiny a významné krajinárske ekologické štruktúry

Ochranu prírody a krajiny upravuje najmä osobitný zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a zákon č.454/2007, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“)

V zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny na území Slovenskej republiky platí prvý stupeň ochrany, ak tento zákon alebo všeobecne záväzný právny predpis vydaný na jeho základe neustanovuje inak. Ďalej tento zákon upravuje druhovú ochranu, ochranu drevín, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb a zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany prírody a krajiny.

Územná ochrana

Podmienky ochrany a povinnosti určené zákonom 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa týkajú najmä vlastníkov a užívateľov príslušných

pozemkov. Štátnu správu ochrany prírody vykonávajú príslušné orgány (Okresný úrad , Odbor starostlivosti o životné prostredie), v oblasti ochrany drevín je orgánom ochrany prírody obec.

Pre celkové zlepšenie ekologickej kvality a stability posudzovaného územia je dôležité chápať navrhované opatrenia ako integrované opatrenia všeobecnej, územnej a druhovej ochrany prírody a krajiny.

- súvislostiach so všeobecnou ochranou prírody a krajiny sú dôležité najmä nasledovné ustanovenia zákona:
- významný krajinný prvok možno užívať len takým spôsobom, aby nebol narušený jeho stav a nedošlo k ohrozeniu alebo k oslabeniu jeho ekologicko-stabilizačnej funkcie (§ 4, ods. 2).
- vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispievajú k jeho vytváraniu a udržiavaniu (§ 4, ods. 3).
- podnikatelia a právnické osoby, ktorí svojou činnosťou zasahujú do ekosystémov, ich zložiek alebo prvkov, sú povinní na vlastné náklady vykonávať opatrenia smerujúce k predchádzaniu a obmedzovaniu ich poškodzovania a ničenia (§ 4, ods. 4).
- udržiavanie a dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny sú činnosti vykonávané vo verejnom záujme (§ 5, ods. 4).
- vlastník (správca, nájomca) pozemku s osobitne chránenou časťou prírody a krajiny v navrhovanom území európskeho významu a území medzinárodného významu je povinný pri jeho bežnom obhospodarovaní zabezpečovať priaznivý stav časti krajiny (§ 5, ods. 5).
- ak udržiavanie alebo dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny podľa odseku 5 nemožno zabezpečiť bežným obhospodarovaním, možno vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) dotknutých pozemkov poskytnúť finančný príspevok (§ 5, ods. 6).
- ak vlastník (správca, nájomca) dotknutých pozemkov nezabezpečí ani po predchádzajúcom upozornení priaznivý stav časti krajiny alebo ak je zabezpečenie priaznivého stavu časti krajiny potrebné z dôvodu jej bezprostredného ohrozenia, môže tak urobiť organizácia ochrany prírody a krajiny zriadená podľa § 65 ods. 1 písm. k) na vlastné náklady (§5, ods.7).
- každý, kto zamýšľa zasiahnuť do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu spôsobom, ktorým možno biotop poškodiť alebo zničiť je povinný vyžiadať si súhlas obvodného úradu životného prostredia. Ak zásahom dôjde k poškodeniu alebo zničeniu biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu je žiadateľ povinný uskutočniť primerané náhradné revitalizačné opatrenia vyplývajúce najmä z dokumentácie ochrany prírody a krajiny; táto povinnosť neplatí, ak ide o bežné obhospodarovanie poľnohospodárskych kultúr alebo lesných kultúr. Ak nemožno uskutočniť náhradné revitalizačné opatrenia, je povinný uhradiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu (§ 95). Finančná náhrada je príjmom Environmentálneho fondu (§ 6, ods. 1).
- vlastník (správca, nájomca) pozemku je povinný odstraňovať invázne druhy zo svojho pozemku spôsobmi podľa odseku 7 a o pozemok sa starať takým spôsobom, aby zamedzil opätovnému šíreniu invázných druhov, a to na náklady pôvodcu ich šírenia, ak je známy, inak na náklady štátu (§ 7, ods. 3).
- obstaráť Dokument starostlivosti o dreviny - DSOD (aj čiastkového) ako odborného podkladu k ÚP a MÚSES, ako dokumentácie ochrany prírody a krajiny - § 54 zákona, ktorá najmä určuje strategické ciele ochrany prírody a krajiny a opatrenia na ich dosiahnutie, vymedzuje chránené územia a ich ochranné pásma vrátane zón a stupňov ich ochrany, biotopy chránené týmto zákonom, chránené druhy a územia medzinárodného významu, stanovuje zásady ich vývoja vo vzťahu k činnostiam jednotlivých odvetví, posudzuje

dôsledky zásahov do ekosystémov, ich zložiek a prvkov alebo do biotopov a navrhuje ich optimálne využitie a spôsob ochrany.

- obsahuje návrh asanačných, rekonštrukčných, regulačných alebo iných zásahov do územia a ďalších preventívnych alebo nápravných opatrení v územnej ochrane, druhovej ochrane a ochrane drevín.
- určuje programové zámery a opatrenia na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja a územného systému ekologickej stability,
- poskytuje súhrn poznatkov o základných prírodných zložkách ekosystémov chránených území, ich ochranných pásiem a zón,
- určuje vzácnosť, zriedkavosť a ohrozenosť chránených druhov vrátane prioritných druhov a prioritných biotopov.

Obstarávanie a schvaľovanie týchto dokumentov je kompetencia obce - § 69 ods. 1 písm. g/ zákona č. 543/2002 Z. z.

Funkčnosť prvkov ÚSES zabezpečiť rešpektovaním ich ochrany pred zástavbou, to znamená nezasahovať do ich plochy bariérovými prvkami, oploteniami, resp. sem neumiestňovať budovy a stavebné zámery.

NATURA 2000

Zo záväzkov SR ako členského štátu Európskeho spoločenstva vyplýva realizácia Programu budovania sústavy osobitne chránených území NATURA 2000. Túto sústavu tvoria dva typy území:

- územia európskeho významu
- chránené vtáčie územia

Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území schválila Vláda SR dňa 9. júla 2003 uznesením vlády č. 636/2003, národný zoznam obsahuje 38 navrhovaných chránených vtáčích území s celkovou rozlohou cca 1 236 545 ha (25,2% rozlohy SR).

Do riešeného územia nezasahuje žiadne navrhované ani vyhlásené chránené vtáčie územie ani žiadne územie európskeho významu.

Ekologicky významné segmenty krajiny

Územný systém ekologickej stability

V zmysle § 2 zákona o ochrane prírody a krajiny sa za územný systém ekologickej stability (ÚSES) považuje taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základnými prvkami kostry ÚSESu sú biocentrá a biokoridory provincionálneho, nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu a interakčné prvky. Súčasťou tvorby ÚSES v krajine je aj systém opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využívanie krajiny a jej potenciálu.

V Slovenskej republike koncepcia ÚSES bola prijatá uznesením vlády SR č. 394 z roku 1991.

V zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny:

- biocentrum je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev,

- biokoridor je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky,
- interakčný prvok je určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

V návrhu ÚPN sú zapracované a rešpektované všetky prvky ÚSES, ktoré do k.ú. zasahujú v zmysle Konceptie územného rozvoja Slovenska (2001), ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja, (2012, 2015) - časti krajinná štruktúra, R - ÚSESu okresu Nové Zámky (2019).

Na miestnej úrovni je ÚSES dopĺňaný o prvky miestneho významu a o interakčné prvky, čím sa postupne vytvárajú podmienky pre zabezpečenie priestorovej ekologickej stability krajiny a tým zachovanie rôznorodosti podmienok a foriem života.

Minimálne nutné parametre biocentier a biokoridorov na úrovni M - ÚSES:

- biocentrum: pre vegetačný stupeň dubový a lužné lesy: 30 -10 ha, pre vodné spoločenstvá tečúce: viac ako 100 m, pre vody stojaté: 1 ha, pre lúčne spoločenstvá: 3 ha
- biokoridor: pre lesné spoločenstvá: 2000 m, mokrade: 2000 m, lúčne spoločenstvá: 1000 m, minimálne nutná šírka jednoduchého biokoridoru pre lesné spoločenstvá: 15 m, mokrade a lúčne spoločenstvá: 20 m.

Približná minimálna doba na dosiahnutie plnej funkčnej spôsobilosti biocentra a biokoridora miestneho významu je pre:

- vodné spoločenstvá: 10 rokov
- mokrade: 10 rokov
- lúky: 20 rokov
- les s prirodzenou prevahou duba: 400 rokov
- les s prirodzenou prevahou drevín mäkkého luhu – 60 rokov

Z hľadiska rozloženia jednotlivých ťažiskových prvkov územného systému ekologickej stability v riešenom území možno uviesť nasledovné prvky :

Podľa Zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny je definované:

1. biocentrum je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie prirodzeného vývoja ich spoločenstiev.

Význam biocentra je daný jeho rozlohou, druhovým zložením a biogeografickým významom. Biocentrum regionálneho významu predstavujú oblasť alebo časť krajiny so zvláštnym významom pre daný región, ktorá umožňuje za vhodných podmienok existenciu prirodzených ekosystémov a ich trvalý prirodzený vývoj.

2. biokoridor je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky.

Význam biokoridoru je daný jeho rozlohou, druhovým zložením a biogeografickým významom. Ide o prvok krajinej štruktúry, ktorý svojou štruktúrou a stavom ekologických podmienok umožňuje

migráciu organizmov s cieľom výmeny genetických informácií a interakciu medzi rôznymi ekosystémami s rôznou ekostabilizačnou, príp. inou funkciou.

3. interakčný prvok určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

Ostatné ekostabilizačné prvky:

Genofondovo významné lokality (GL) predstavujú územia s výskytom vzácných a chránených druhov flóry a fauny. Významné sú pre zachovanie autochtónnej biodiverzity (Bohálová et al., 2014). Sú to lokality, ktoré spĺňajú kritériá najmä z hľadiska významnosti pre biodiverzitu a prítomnosť ohrozených a chránených druhov, reprezentatívnosť, pôvodnosť, umiestnenie v krajine a veľkosť.

Z hľadiska rozloženia jednotlivých ťažiskových prvkov územného systému ekologickej stability v riešenom území možno uviesť nasledovné prvky :

a) Chránené územia

Z hľadiska záujmov ochrany prírody a tvorby krajiny sa v katastrálnom území obce Maňa sú evidované nasledovné chránené územia:

Chránený areál Maniansky park

- predmetom ochrany je historický park, v jeho území platí 4. stupeň územnej ochrany a obmedzenia vyplývajúce z § 15 zákona č. 543/2002 Z.z. Vyhlásený bol Uznesením rady Okresného národného výboru v Nových Zámkoch č. 500/041284 zo dňa 4.12.1984 v roku 1985, výmera: 7,69 ha.

Prírodná Pamiatka Rieka Žitava

- predmetom ochrany je starý tok rieky Žitavy s brehovými porastmi s výskytom druhu európskeho významu - korytnačka močiarna (*Emys orbicularis*) a ostatných druhov živočíchov. Predstavuje cenný biologicko - krajinársky prvok v intenzívne poľnohospodársky využívannej krajine, dôležitého z vedeckovýskumného, kultúrneho, náučného a ekologického hľadiska. V jej území platí 4. stupeň územnej ochrany a obmedzenia vyplývajúce z § 15 zákona č. 543/2002 Z.z. Nakoľko pre Prírodnú pamiatku Rieka Žitava nebolo vyhlásené ochranné pásmo, je ním podľa § 17 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. územie do vzdialenosti 60 m smerom von od jej hranice a platí v ňom 3. stupeň ochrany. Vyhlásená bola Nariadením ONV v Nových Zámkoch č. 21/900828/XXI zo dňa 28.8.1990 - ú. od 1.9.1990 a prevyhlásená Vyhláškou Krajského úradu životného prostredia v Nitre č. 1/2004 z 10.5.2004 - ú. od 1.7.2004 na celkovej výmere 18 221 m². Z európsky významných druhov obojživelníkov sa v Prírodnej pamiatke Rieka Žitava vyskytujú pravidelne 2 druhy: mlok dunajský (*Triturus dobrogicus*) a kunka červenobruchá (*Bombina orientalis*), pričom sa v území i rozmnožujú (vrátane periodických poľných depresí „Luh“ a „Pasienky“ v k.ú. Kmeťovo, južne a JZ od samotnej PR). Z európsky významných druhov rýb sa tu vyskytujú: čík európsky (*Misgurnus fossilis*), slíž severný (*Barbatula barbatula*), lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus*). Z európsky významných druhov cicavcov sa v Prírodnej pamiatke Rieka Žitava a jeho ochrannom pásme už pravidelne vyskytuje vydra riečna (*Lutra lutra*), škrečok poľný (*Cricetus cricetus*), netopier vodný (*Myotis daubentonii*), netopier hrdzavý (*Nyctalus noctula*), netopier pískavý (*Pipistrellus pygmaeus*), netopier hvízdavý (*Pipistrellus pipistrellus*).

Prírodná rezervácia Žitavský luh

- predmetom ochrany je zvyšok pôvodného meandrujúceho toku v k. ú. Maňa, Kmeťovo, Michal nad Žitavou, kde každoročne hniezdia mnohé chránené druhy avifauny (predovšetkým bahniaky - Charadriiformes, zúbkozobce - Anseriformes) a zároveň je i stanovištom pri migrácii vodného vtáctva. V jej území platí 4. stupeň územnej ochrany a obmedzenia vyplývajúce z § 15 zákona č. 543/2002 Z.z. Nakoľko pre Prírodnú rezerváciu Žitavský luh nebolo vyhlásené ochranné pásmo, je ním podľa § 17 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. územie do vzdialenosti 100 m smerom von od jej hranice a platí v ňom 3. stupeň ochrany. Vyhlásená bola Úpravou MK SSR č.797/1980-32 z 29.2.1980 - ú. od 1.3.1980, a prevyhlásená Vyhláškou Krajského úradu životného prostredia v Nitre č. 1/2004 z 10.5.2004 - ú. od 1.7.2004 na celkovej výmere 74,69 ha.

Chránené vtáčie územie Žitavský luh (SKCHVU038)

- vyhlásené bolo vyhláškou MŽP SR č. 31/2008 Z.z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Žitavský luh (ďalej len „CHVÚ Žitavský luh“) na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov chriašteľa bodkovaného (Porzana porzana), kačice chrapľavej (Anas querquedula), kačice močiarnickej (Circus aeruginosus) a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. CHVÚ Žitavský luh má celkovú rozlohu 155,40 ha a predstavuje významné hniezdne a migračné refugium ornitofauny s dôrazom na lúčne a mokrad'ové druhy. ŠOP SR eviduje v CHVÚ Žitavský luh biotopy európskeho významu, ako Lk8 Aluviálne lúky zväzu Cnidion venosi, Lkl Nížinné a podhorské kosné lúky. Na základe Vyhlášky MŽP SR č.31/2008 Z.z. je územie prírodnej pamiatky Rieka Žitava a prírodnej rezervácie Žitavský luh súčasťou CHVÚ Žitavský luh. CHVÚ Žitavský luh predstavuje veľmi významné mokrad'ové územie a svojim významom presahuje rámec regiónu Nitrianskeho kraja. Bol tu dokumentovaný výskyt celkom 195 druhov ornitofauny (vtáky-Aves), pričom 56 druhov vtákov na území i hniezdi. Všetky druhy vtákov sú chránené a sú uvedené v rámci prílohy č. 32 Vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z. a v znení neskorších predpisov. Celkom 50 druhov patrí medzi európsky významné druhy, ktoré sú zaradené tiež v prílohe č. I smernice o vtákoch (smernica rady Č.79/409/EHS z 2.apríla 1979). V území sa vyskytuje celkom 10 druhov obojživelníkov, 2 druhy plazov, 14 druhov rýb a 29 druhov cicavcov.

Z európsky významných druhov vtákov sa v CHVÚ Žitavský luh vyskytujú tieto druhy vtákov: Volavka biela (Casmerodius albus), volavka purpurová (Ardea purpurea), volavka striebristá (Egretta garzetta), volavka vlasatá (Ardeola ralloides), bučiak/chavkoš nočný (Nycticorax nycticorax), bučačik močiarny (Ixobrychus minutus), bučiak trstový (Botaurus stellaris), bocian biely (Ciconia ciconia), bocian čierny (Ciconia nigra), chochlačka bielooká (Aythya nyroca), kazarka hrdzavá (Tadorna ferruginea), orliak morský (Haliaeetus albicilla), orol kráľovský (Aquila heliaca), orol krikľavý (Aquila pomarinä), haja tmavá (Milvus migrans), haja červená (Milvus milvus), kršiak rybožravý (Pandion haliaetus), včelár lesný (Pernis apivorus), kaňa močiarna (Circus aeruginosus), kaňa sivá (Circus cyaneus), kaňa popolavá (Circus pygargus), sokol kobec (Falco columbarius), sokol sťahovavý (Falco peregrinus), žeriav popolavý (Grus grus), chriaštel bodkovaný (Porzana porzana), chriaštel malý (Porzana parva), chriaštel/chrapkáč poľný (Crex crex), bojovník bahenný (Philomachus pugnax), kulík zlatý (Pluvialis apricaria), kalužiak močiarny (Tringa glareola), močiarnica lúčna (Gallinago medici), lyskonoh úzkozobý (Phalaropus lobatus), čorík čierny (Chlidonias niger), čorík bahenný (Chlidonias hybridus), rybár riečny (Sterna hirundo), myšiarka močiarna (Asio flammeus), lelek lesný (Caprimulgus europaeus), rybárík riečny (Alcedo atthis), d'ateľ/tesár čierny (Dryocopus martius), d'ateľ prostredný (Dendrocopos medius), d'ateľ hnedkavý (Dendrocopos syriacus), žlna sivá (Picus canus), ľabtuška poľná (Anthus campestris), muchárik bielokrký (Ficedula albicollis), muchárik malý (Ficedula parva), penica jarabá (Sylvia nisoria), slávik modrák (Luscinia svecica), trsteniarik vodný (Acrocephalus paludicola), trsteniarik

tamariškový {Acrocephalus melanopogori), strakoš červenochrbtý (Lanius collurio). Z globálne ohrozených druhov sa v CHVU Žitavský luh vyskytuje orol kráľovský (Aquila heliaca) a chriaštel poľný {Crex crex) a zároveň boli v CHVÚ Žitavský luh zistené aj 2 nové druhy pre avifaunu Slovenska - chochlačka obojková (Atyhya collaris - 2004) a beluša veľká juhoázijská {Casmerodius albus modesia, od roku 2004 vedená ako samostatný druh Ardea modesta - www.birding.sk).

Komplexný prístup k ochrane a manažmentu územia CHVÚ Žitavský luh definuje strategický dokument ochrany prírody Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Žitavský luh na roky 2020 - 2049. Dokument vymedzuje činnosti pre dosiahnutie zadaného praznívého stavu územia a predmetov ochrany."

Významné biotopy

Ďalej z hľadiska záujmov ochrany prírody upozorňujeme na výskyt všetkých významných biotopov v k.ú. obce Maňa, ktoré sú významné refúgiá fauny a flóry a ktoré musia byť* zakreslené v mapových podkladoch UPN ako miesta významné z hľadiska záujmov ochrany prírody:

VN Maňa - „Maniansky rybník" a vtokový a výtokový potok nad a pod VN Maňa

- významné hniezdne a migračné refugium hlavne avifauny, výskyt významných mokradových druhov fauny (obojživelníky, ryby, cicavce) a flóry. Významné refugium poľných druhov zvery.

Rieka Žitava s inundačným územím

- významný regionálny biokoridor fauny, významné refugium rýb, plazov, obojživelníkov, vtákov a vodných druhov cicavcov (výskyt európsky významných druhov - bobor európsky/vodný (Castor fiber), vydra riečna {Lutra lutra). Významné refúgiom poľných druhov zvery.

Periodicky zaplavované mokrade na nive rieky Žitavy

- juhozápadne od obce Maňa a západne od štátnej cesty: Vlkaš - Maňa. Významné mokradné spoločenstvá s výskytom biotopu národného významu - zv. Magnocaricion - spoločenstvá tzv. vysokých ostríc. Významný výskyt lúčnych a mokradných druhov flóry a fauny - vtáky, obojživelníky, plazy a cicavce. Významné refúgiom poľných druhov zvery.

Všetky na jar periodicky zaplavované poľné depresie

- niva rieky Žitavy - a to severozápadne, západne a juhozápadne od obce Maňa -1, j. terénne zmžneniny v celom úseku medzi obcou a zregulovaným tokom Žitavy. Tieto depresie predstavujú významné refúgiá vtákov, obojživelníkov a vodných druhov cicavcov. Z európsky významných druhov obojživelníkov sa tu pravidelne vyskytujú a rozmnožujú európsky významné druhy - kunka obyčajná {Bombina bombina) a mlok dunajský {Triturus dobrogicus). Významné refúgiá avifauny a poľovnej zvery.

Lesný komplex Gedriansky les

- nad VN Maňa - významné biocentrum a refúgiom lesných druhov fauny a flóry, významné refúgiom poľných druhov zvery.

Všetky poľné remízky a stromoradia a poľné lesíky nachádzajúce sa v k. ú. obce - ide lokálne významné biocentra a refúgiá chránených druhov vtákov, cicavcov a plazov a flóry. Poľné cesty so sprievodnou zeleňou a travnými pásmi - potreba zachovania a podchytenia do mapových podkladov k UPN, významné refúgiá viacerých druhov fauny a flóry.

Všetky vinice v k.ú. obce - Maňa, Stará hora a vinice nad obcou od VN Maňa a pod. - ide o lokálne

významné refúgiá i chránených druhov vtákov európskeho významu ako napr. strakoše obyčajné (*Lanius collurio*), penice jarabé (*Sylvia nisoria*) a dudky obyčajné (*Upupa epops*).

Všetky trvalé trávne plochy v k.ú. obce - ide o lokálne významné refúgiá flóry a fauny, významné plochy z hľadiska i protieróznych opatrení a pod.

Genofondové lokality:

GL36 – Žitavský luh, GL61-Vlkas

b) Prvky ÚSES:

Prvky MÚSES sa pre potreby projektov pozemkových úprav navrhujú v rámci administratívnych hraníc, resp. na území, ktoré je predmetom PÚ. Z prírodného hľadiska však tieto hranice nie sú prvoradé, čo sa potvrdzuje aj v k. ú. Veľká Maňa. Pri vymedzovaní prvkov MÚSES sa pracuje na miestnej úrovni, ale zároveň je potrebné akceptovať širšie regionálne vzťahy medzi ekostabilizačnými prvkami krajiny. V k. ú. Veľká Maňa sa nachádza niekoľko významných ekologických prvkov. Z ekologického hľadiska je najvýznamnejší komplex mokradí a vlhkých lúk na severozápade k. ú. – prírodná rezervácia Žitavský luh. Predstavuje jednu z posledných lokalít aluviálnych lúk. Tieto lúky boli pôvodne udržiavané kosením a pasením dobytkom. Po regulácii a vytvorení nového toku rieky Žitavy je priaznivý vodný režim udržiavaný systémom stavidiel a umelo vybudovanej hrádze. Trvalo zaplavená je najnižšia časť územia rezervácie. Významná je aj nezregulovaná časť pôvodného toku Žitavy so zachovanými brehovými porastmi (Prírodná pamiatka Rieka Žitava). Rozsiahlejšie lesné prvky (cca 70 ha) sú v území lokalizované na východnej a severnej hranici k. ú. Ide o mladé porasty, ktoré boli na pomerne strmých svahoch údolia Dolinského potoka vysadené cca pred 40 rokmi. Ich druhové zloženie však vo veľkej miere tvoria nepôvodné druhy agát biely (*Robinia pseudoacacia*) a dub červený (*Quercus rubra*). Potenciálne by sa tu vyvinuli teplomilné dubové lesy s prevahou duba zimného (*Quercus petraea* agg.) a duba cerového (*Quercus cerris*). Významným ekologickým prvkom sú aj plochy zarastajúcich lúk resp. orná pôda, tvorené trávo-bylinnými porastami s prímiesou drevín. Vyskytujú sa najmä na lokalite Gedra alebo Vlkas.

V záujmovom území sú v rámci ÚSES vymedzené nasledovné prvky :

Prvky RÚSES

Biocentrá navrhované: **RBc22 – biocentrum regionálneho významu - Žitavský luh,**

Biokoridory navrhované:

NRBk5- biokoridor nadregionálneho významu hydrický- Žitava

ÚSES miestneho významu :

Biocentrá existujúce:

MBc1 Horná Gedra, MBc2 Vodná nádrž Mana, MBc3 Vlkas

Biokoridory existujúce:

MBk1 Stará Žitava, MBk2 Dolinský potok, MBk3 Východná hranica , MBk4 Za dolinou – Gedra, MBk5 Za dolinou, MBk6 Pri salaši, MBk7 Dolná Gedra, MBk8 Za hlbokou cestou,

Biokoridory navrhované:

nMBk4 Za dolinou – Gedra, nMBk8 Za hlbokou cestou ,

Interakčné prvky plošné existujúce: **IPP1 – IPP12,**

Interakčné prvky líniové existujúce : **IPL1- IPL7,**

Interakčné prvky líniové navrhované: **nIPL8, nIPL9**,
 Stromoradia existujúce: **S1 smer Trávnica, S2 smer Vikas, S3 Maňa - Gedra, S4 Gedra-Žitavce, S5 k stanici, S6 smer Černík**
 Stromoradia navrhované: **nS7 Nová hora, nS8 Nad vinicami, nS9 Dlhé, nS10 Pri kameňoch;**

Miestny územný systém ekologickej stability MÚSES tvoria plošné a líniové prvky v krajine s hodnotným ekologickým významom miestneho charakteru.

Súčasťou miestneho územného systému ekologickej stability sú interakčné prvky, ktoré predstavujú skupinu ekosystémov, nadväzujúcich na biocentrá a biokoridory, so schopnosťou zabezpečiť alebo posilniť priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny. Sú nimi maloplošné lesíky, vysokokmenné sady, lúky, areály vyhradenej zelene, medze s líniovou vysokou zeleňou.

V riešenom území sa nachádzajú interakčné prvky líniové IPL i plošné IPP:

Koeficient ekologickej stability (**KES**) vypočítaný podľa metodiky Reháčková, Paudišová (2007) dosahuje hodnotu **1,15**. Dôvodom je vysoká prevaha veľkoblokovo poľnohospodársky využívaných pôd a veľmi nízky podiel ekologicky stabilnejších plôch, najmä lesov a ostatnej drevinovej vegetácie, čo podmieňuje vysokú potrebu realizácie nových ekostabilizačných prvkov a opatrení.

Pri budovaní a prevádzkovaní, ako aj pri rekonštrukcii líniových stavieb je potrebné zachovať vhodnými technickými opatreniami ich migračnú priechodnosť - § 4 ods. 6 a 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov.

Účelom navrhovaných opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využívanie krajiny je dosiahnutie týchto základných cieľov:

- vytvorenie a zabezpečenie reálne funkčného územného systému ekologickej stability územia, ktorý budú tvoriť navzájom prepojené a funkčné prvky ÚSES nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu.
- zabezpečiť ochranu a starostlivosť o chránené časti prírody a krajinu v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- zabezpečiť ochranu prírodných zdrojov podľa legislatívne platných zákonov a uplatňovať princípy trvalo udržateľného využívania prírodných zdrojov,
- orgán ochrany drevín v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody“) je príslušná obec. V zmysle novely zákona o ochrane prírody príslušným orgánom na povolení výrubu drevín za hranicami zastavaného územia obce je Okresný úrad, odbor starostlivosti o životné prostredie.
- Z hľadiska záujmov ochrany prírody pri výsadbách drevín v zastavanom území obce aj za hranicami zastavaného územia obce uprednostňovať domáce, pôvodné druhy drevín. Pri výsadbe nepôvodných druhov drevín za hranicami zastavaného územia obce sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody.

Návrh opatrení pre usporiadanie územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a krajiny

V riešenom území výrazne prevláda rastlinná poľnohospodárska výroba no prítomné sú aj menšie lesné spoločenstvá a stabilné územia trvalých trávnych porastov..

Odkrytím pôdnej zložky a jej intenzívne využívanie si žiada používanie umelých hnojív a chemických ochranných prostriedkov na ochranu pestovanej vegetácie ako aj na zvyšovanie objemu poľnohospodárskej výroby.

Vodné toky sú zregulované, povrchová i podzemná voda je ohrozovaná najmä chemickými látkami z poľnohospodárskej činnosti. Prírodné biotopy boli obmedzené na minimum.

V nadväznosti na vyššie uvedené sú navrhované nasledovné opatrenia:

Navrhované opatrenia:

- A. prvky ÚSESu považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby spĺňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb, navrhované prvky ÚSES schváliť v záväznej časti ÚPD obce,
- B. zachovať súčasnú sieť vodných tokov v riešenom území aj s brehovými porastami za účelom zachovania ich ekologických funkcií pri súčasnom zachovaní úrovne protipovodňovej ochrany,
- C. v rámci revitalizácie vodných tokov ponechať brehy zatrávnené, doplniť brehovú vegetáciu vhodnými pôvodnými drevinami, zabezpečiť dostatočné množstvo vody v tokoch, vybudovať prehrádzky na vybraných úsekoch toku s cieľom zadržiavať vodu v krajine, oddeliť pásmami TTP brehy potokov od plôch ornej pôdy a iné),
- D. zachovať plochy súčasnej NDV a zabezpečiť ich odbornú starostlivosť,
- E. zachovať EVSK a genofondové lokality v území
- F. pri výsadbe drevín v krajine napr. v rámci náhradnej výsadby za realizované výruby drevín v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny alebo pri dopĺňaní prvkov M-ÚSES uprednostniť také druhy, ktoré sú typické pre potencionálnu vegetáciu v riešenom území
- G. vypracovať návrh uličnej a parkovej zelene v obci, v ktorom budú zahrnuté nasledovné úpravy: stanoviť základné prvky starostlivosti o zeleň v obci (napr. kosenie, výsadba drevín), doplniť stromy a kríky na miestach, kde chýbajú, zabezpečiť odbornú starostlivosť o verejnú a vyhradenú zeleň, vyčleniť pozemky na náhradnú výsadbu, odstrániť vzdušné elektrické káblové vedenia v obci,
- H. rozšíriť plochy NDV výsadbou v lokalitách, ktoré sú bez vegetácie a na zanedbaných a nevyužívaných plochách,
- I. zachovať jestvujúce plochy TTP
- J. zachovať jestvujúce plochy ochranných a hospodárskych lesov, dodržiavať lesohospodársky plán
- K. realizovať opatrenia na zamedzenie šírenia invázných druhov rastlín a drevín.

Návrh opatrení na ochranu prírodných zdrojov a na znižovania negatívneho pôsobenia stresových javov

Ochrana prírodných zdrojov je realizovaná vo forme legislatívnych opatrení na ochranu jednotlivých prírodných zdrojov.

Stresové javy v krajine vytvárajú v krajine rôzne environmentálne problémy ohrozujúce prírodné zdroje (vodu, pôdu, ovzdušie, horninové prostredie, vegetáciu), ekologickú stabilitu, biodiverzitu, i zdravie obyvateľstva).

Navrhované opatrenia:

- L. na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných agrotechnických opatrení (v zmysle § 5 zákona č. 220/2004 Z.z.):
  - a) výsadba účelovej poľnohospodárskej a ochrannej zelene,
  - b) vrstevnicová agrotechnika,
  - c) striedanie plodín s ochranným účinkom,

- d) mulčovací medziplodina kombinovaná s bezorbovou agrotechnikou,
  - e) bezorbová agrotechnika,
  - f) oševné postupy so striedaním plodín s ochranným účinkom,
  - g) usporiadanie honov v smere prevládajúcich vetrov,
  - h) iné opatrenia, ktoré určí pôdna služba podľa stupňa erózie poľnohospodárskej pôdy.
- M. uprednostniť poľnohospodársku výrobu na menších parcelách PPF (o veľkosti cca 50-60 ha), jednotlivé parcely oddeliť medzami (pásmi TTP) resp. vhodnými drevinami, a tak umožniť rozmanitejšiu štruktúru krajiny, ktorá by poskytovala viac možností pre úkryt, hľadanie potravy a rozmnožovanie živočíchov, čo by podporilo zvýšenie biodiverzity v krajine,
- N. realizovať potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektov alebo kde je nutné realizovať sanačné opatrenia už v existujúcom bytovom fonde s cieľom chrániť obyvateľov pred radiačnou záťažou. Na území, na ktorom je potrebné realizovať potrebné protiradónové opatrenia, neplánovať výstavbu rekreačných objektov, liečební, školských a predškolských zariadení a pod.,
- O. realizovať opatrenia na zníženie zaťaženia obyvateľstva hlukom a exhalátmi z automobilovej dopravy,
- P. realizovať v odpadovom hospodárstve minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov,
- Q. monitorovať upravené (prekryté) skládky v zastavanom území obce
- R. na vzdušných elektrických vedeniach vykonať technické opatrenia zabraňujúce usmrcovaniu vtákov,
- S. rešpektovať plán protipovodňových opatrení
- T. realizovať protierózne opatrenia v lokalitách s extrémnou vodnou, resp. výmoľovou eróziou /vrstevnicový spôsob obhospodarovania - terasovanie parciel na výrazných svahoch so sklonom nad 12°/

Jednotlivé opatrenia sú podrobne graficky znázornené vo výkresoch č.3,4.

V súvislosti so zaradením riešeného územia medzi zraniteľné oblasti sa vyžaduje dodržiavanie určených opatrení pri obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy.

Realizácia ekostabilizačných opatrení v zmysle dokumentu „ R- ÚSES“ okresu Nové Zámky (2019):

Maňa: P6, H3, E2, E10, E22, E24

Kódovanie navrhovaných opatrení:

Protipovodňové a protierózne opatrenia

P6.: zatrávniť ornú pôdu/v územiach postihnutých eróziou/;

Hydroekologické opatrenia

H3: Hydroekologické opatrenia – zrealizovať opatrenia na zlepšenie kvality povrchových vôd;

Ekostabilizačné opatrenia

E2: - zvýšiť podiel nelesnej drevinovej vegetácie v poľnohospodársky intenzívne využívannej krajine, rozčleniť veľkoblukovú ornú pôdu (makroštruktúry) na menšie bloky (mezoštruktúry až mikroštruktúry) ;

E10: - celoplošne vylúčiť používanie chemických prípravkov, minerálnych hnojív a hnojovice;

E22: - zabezpečiť výsadbu izolačnej hygienickej vegetácie v okolí antropogénnych objektov s nepriaznivými vplyvmi na životné prostredie - poľnohospodárske a priemyselné objekty, skládky ;
 E24: - monitorovať a sanovať environmentálne záťaž;

Manažmentové opatrenia

MO10:

- 3- podporiť resp. obnoviť primerané obhospodarenie nelesných biotopov (lúky a pasienky) - kosenie, pastva, vypaľovanie
- 6- nepripustiť urbanizáciu územia a výstavbu nadradenej infraštruktúry
- 8- realizovať schválené programy starostlivosti o chránené územia
- 18- zachovať vodný režim územia, resp. v prípade jeho narušenia ho optimalizovať
- 19- zabezpečiť pravidelnú strážnu službu

MO17:

- 9- minimalizovať akékoľvek ľudské zásahy do samostatného toku a do brehovej vegetácie, minimalizovať reguláciu toku, vylúčiť výstavbu MVE a ďalších priečných prekážok v toku
- 10- vylúčiť komerčnú ťažbu štrku v koryte
- 11- vyvinúť úsilie na spriechodnenie a odstránenie bariér v toku
- 12- všade tam kde je to možné obnoviť pôvodnú morfológiu toku a vodný režim, napr. napojením odstavených riečnych ramien, obnovou meandrov, obnovou periodických záplav
- 13- minimalizovať úmyselný výrub drevín v biokoridore, tam, kde to je možné rozšíriť plochy brehových a sprievodných porastov
- 14- vylúčiť aplikáciu chemických látok

(vid'. výkres č.3)

Konfliktné uzly

V záujmovom území je možné v rámci stresových javov definovať konfliktný uzol.

Konfliktný uzol KU1 – narušenie regionálneho hydrického biokoridoru dopravnými bariérami - cestou III. triedy a súvisiacou infraštruktúrou (vid'. výkres č.3)

Územnotechnické predpoklady pre realizáciu opatrení, ktoré budú smerovať k zmierneniu nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy na záujmové územie a sídelné prostredie obce Maňa. V súlade s dokumentom: "Metodické usmernenie MDVRR SR k Stratégií adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky klímy".

- a) Opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav;
  - koncipovať urbanistickú štruktúru obce tak aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu;
  - zabezpečiť zvyšovanie podielu vegetácie a vodných prvkov v obci osobitne v časti s navrhovanou novou urbanizáciou. - ÚPC D1, K1, K2, G1, G2, P1, U, W, ktorú je možné ešte ovplyvniť v koncepcnej fáze ;
  - zabezpečiť a podporovať obmedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou stavieb k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, tienením transparentných výplní ;
  - vytvárať a podporovať vhodnú mikroklimu pre chodcov a cyklistov v obci- sprievodná a alejová zeleň pozdĺž jestvujúcich aj navrhovaných ulíc;
  - zabezpečiť a prispôsobiť výber drevín pre výsadbu v obci meniacim sa klimatickým podmienkam;

- vytvárať komplexný systém plôch zelene v obci v prepojení do kontaktných hraníc obce a príľahlej krajiny. Dôsledne realizovať prepojenie sprievodnej zelene ulíc , alejí /ÚPC D1,G2, M1, N1, P1 a zelene voľnej krajiny/. Realizovať interakčné prvky líniové a plošné a prvky MÚSES;
- b) Opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchríc;
- zabezpečiť a podporovať výsadbu lesa , alebo spoločenstiev drevín v extraviláne obce- realizovať navrhovanú výsadbu sprievodnej zelene pozdĺž tokov a poľných ciest v súlade s MÚSES;
  - zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu statickej a ekologickej stability stromovej vegetácie- pravidelná údržba a monitoring;
  - zabezpečiť dostatočnú odstupovú vzdialenosť stromovej vegetácie od elektrického vedenia – rešpektovať ochranné pásma elektroenergetických zariadení;
  - zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii / výsadba vetrolamov , živých plotov , aplikácia prenosných zábran /;
- c) Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha;
- podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody;
  - zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodovej sieti obce- zaviesť monitoring;
  - realizovať opatrenia voči riziku lesných požiarov- výstražné infotabule;
  - podporovať a zabezpečovať zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov;
  - v zalesnenej časti katastra a v oblasti depresii na lúkach podporovať budovanie malých akumuláčnych - zádržných hrádzok;
- d) Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok;
- podporovať a zabezpečiť udržiavanie plôch s vegetáciou lesných spoločenstiev;
  - zabezpečiť a podporovať infiltračnú kapacitu územia diverzifikovaním štruktúry krajinej pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov na urbanizovaných plochách v zastavanom území;
  - zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v obci – navrhovaná sprievodná zeleň pozdĺž tokov a poľných ciest. Realizácia rozsiahleho ochranného zeleného lemu na východnom obvode obce kombinovaného s terénnymi úpravami a urbanistickými opatreniami v oblasti orientovania a organizovania novej zástavby - ÚPC D1, G2, N1, M1, P, P1;
  - zabezpečiť a podporovať a ochranu tokov a mokradí – územia pozdĺž toku Žitavy;
  - odtokové pomery usmerňovať pomocou drobných hydrotechnických opatrení- zadržiavanie vody aj formou zatrávnenie určených lokalít s bezorbovou technikou hospodárenia /opatrenia P6 nad vodnou nádržou Maňa (Máňanský rybník) ;
  - zohľadňovať aj možnosť realizácie prvkov revitalizácie krajiny v extraviláne a to formou vytvárania drobných vodozadržných a zasakovacích zariadení.
  - podporovať a udržiavať sieť lesných ciest s účinnou protipovodňovou ochranou;
  - dodržiavať plán protipovodňovej ochrany obce;
  - v území s eróziou realizovať vrstevnicový spôsob obhospodarovania v kombinácii s členením veľkoblkov ornej pôdy na menšie celky (Horná a dolná Gedra), revitalizovať miestny biokoridor MBK3 na východnej hranici k.ú.

NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

Územný plán rešpektuje kompozičnú výstavbu sídla, hlavne polohu kompozičných osí a referenčného uzla. V závislosti na globálnej urbanistickej kompozícii organizuje umiestnenie vyšších funkcií. Snaží sa o zachovanie tradičných hmotovo - priestorových vzťahov, ktoré zvyrazňujú špecifický charakter obce. Pri rozvoji obce sú rešpektované pamiatkovo hodnotné objekty.

Územie obce Maňa je tvorené dvoma katastrálnymi územiami, a to k.ú. Malá Maňa a k.ú. Veľká Maňa. Oba urbanistické celky sú kompaktné, podľa kategorizácie pôdorysných typov sa v oboch prípadoch jedná o hromadný cestný typ. V návrhu vytvoriť predpoklady vzájomného funkčného a dopravného prepojenia oboch častí obce. Vytvárať vybavenostné uzly v polohách primárneho a sekundárneho referenčného uzla.

k.ú. Veľká Maňa

Zastavané územie leží v západnej časti katastrálneho územia. Rozprestiera sa za ľavým brehom rieky Žitava pozdĺž cesty II. triedy II/511. Historické jadro obce s typickou parcelačnou štruktúrou sa rozprestiera v oblasti ul. Hlinku.

Funkčné členenie

V obci sú zložky základnej občianskej vybavenosti. V tesnej blízkosti stredu obce je sústredená občianska vybavenosť komerčného a nekomerčného charakteru. Prevláda obytná funkcia. V súčasnosti sa v obci nachádzajú všetky bonitné triedy objektov, od objektov nových, až po objekty odporúčené na asanáciu. Zastavaným územím obce prechádza aj cesta III. triedy III/1493, III/1490.

k.ú. Malá Maňa

Zastavané územie leží vo východnej časti katastrálneho územia a rozprestiera sa medzi pravým brehom Žitavy a železnicou. Historická parcelačná štruktúra je zachovaná a dominantná takmer v celej časti. Zastavaným územím prechádza cesta III. triedy III/1650.

Funkčné členenie

Základná občianska vybavenosť je v obci minimálna, nakoľko podstatná časť občianskej vybavenosti je sústredená do spádového územia časti Veľká Maňa. Prevláda obytná funkcia. V súčasnosti sa tu nachádzajú všetky bonitné triedy objektov, od objektov nových až po objekty odporúčené na asanáciu.

Formovanie funkčno-priestorovej kostry

Vzhľadom na rozvoj obce je potrebné rešpektovať primárnu kompozičnú os - ul. Dlhá, Pri parku – Domovina a sekundárne osi

1. ul. Školský - ul. A. Hlinku a plošnú expanziu je potrebné prehodnotiť aj kompozičnú kostru
2. ul. Železničná.

Primárna os prestavuje sídelné časti obce s typickou historickou parcelačnou štruktúrou. Na priesečníku osí sa nachádza primárny a sekundárny referenčný uzol. Na spomínaných osiach sa nachádza zástavba s vybavenosťou komerčného a nekomerčného charakteru, Obecný úrad, škola a pod.).

V návrhovom období je potrebné plánovito formovať hlavné kompozičné osi obce. Preto je logické, že budú nositeľkami najdôležitejších funkcií. Vzhľadom na vyčerpané priestorové možnosti

v oblasti primárneho referenčného uzla je potrebné lokalizovať sekundárny ref. uzol. Zároveň je potrebné jednoznačne formovať nové centrum obce ako :

- administratívno-správne,
- historicko-kultúrne,
- vybavenostné.

Cieľom územného plánu obce je i vytypovanie a riešenie nových rozvojových území najmä pre rozvoj bývania (individuálna bytová výstavba), výrobo-podnikateľských aktivít, rekreácie a ich riešenie v zmysle kontinuity priestorového a hmotového vývoja.

Dôležitou súčasťou návrhu je :

skompaktnenie obce;

- identifikácia ťažiska osídlenia;
- návrh formovania obce prostredníctvom regulačného usmerňovania;
- doplnenie chýbajúcej občianskej vybavenosti a technickej infraštruktúry;
- vytvorenie sprievodnej zelene pozdĺž poľných ciest a vodných tokov (protierózne opatrenia) za hranicou zastavaného územia a v stresových polohách návrh vhodnej ekostabilizačnej zelene;

Návrh urbanistickej koncepcie sa predovšetkým riadi základnou kompozičnou kostrou sídla, ktorú tvoria jednotlivé kompozičné osi a referenčné uzly, ktoré sú tiež kategorizované podľa stupňa dôležitosti. (viď výkres č.6 VOR) Táto kostra je východiskom pre všetky ďalšie predovšetkým investičné rozhodnutia.

Kompozícia sídla potvrdzuje polohu centra obce v teritóriu hlavného referenčného uzla, ktorý sa nachádza na krížení kompozičných osí.

V návrhovej časti územného plánu rešpektovať kompozičnú výstavbu sídla, hlavne polohu kompozičných osí a referenčného uzla. V závislosti na globálnej urbanistickej kompozícii organizovať umiestnenie vyšších funkcií. Uplatniť princíp revitalizácie tradičných urbanisticko-architektonických vzťahov v súlade s potrebami obce. Novú výstavbu odporúčame limitovať dvojpodlažnými stavbami s využitím podkrovia, tradičným typom striech, tvaroslovných prvkov a materiálov v záujme eliminovania množstva cudzorodých prvkov. Snažiť sa o zachovanie tradičných hmotovo - priestorových vzťahov, ktoré zvyraznia špecifický charakter obce. Pri rozvoji obce rešpektovať pamiatkovo hodnotné objekty.

Architektonickou dominantou obce je kostol, kaštieľ, obecný úrad. Sídelná štruktúra je pomerne kompaktná a vytvára organický celok. V návrhu je potrebné chrániť, pamätihodnosti, architektonicky hodnotné objekty a parcelačnú štruktúru obce.

Silueta, panoráma územia

Panoráma je vnímateľná v diaľkových pohľadoch smerom od juho - východu, od Trávnice a v smere od železničnej stanice. V tomto pohľade je vnímateľná rozvinutá zástavba, mierne stúpajúca smerom na sever a gradujúca areálom kostola. Tento urbanistický celok je ďalej previazaný so svojim krajinným okolím. Diaľkový pohľad predstavuje významnú hodnotu, dokumentuje špecifické usporiadanie vidieckeho sídla.

Významné pohľady sú takisto vnútri vymedzeného územia. Z námestia na kaštieľ, kostol a obecný úrad. Významný je pohľad na kostol, ktorý sa otvára v smere vyústenia ulice J.Kováča. Umiestnenie sakrálneho objektu v dominantnej polohe najvyššieho miesta zástavby je potrebné rešpektovať a dodržiavať ochranné pásmo 50m.

Všeobecné podmienky ochrany vo vzťahu k zástavbe

- Činnosti na území obce nesmú narušiť pamiatkové hodnoty.
- Zachovať funkčné využitie územia na bývanie, s doplnkovým využitím občianska vybavenosť, prednostne viazané na jestvujúci stavebný fond v území.
- Zachovať pomer zastavania v území, vytvorený pravidelným a rozvoľneným umiestnením objektov popri uliciach a iných miestnych komunikáciách.
- Nové trvalé alebo dočasné úžitkové alebo účelové stavby v dvorových častiach pozemkov musia byť len sekundárne voči hlavnej stavbe na pozemku. Tieto stavby musia vychádzať z jestvujúceho usporiadania parcelácie a radenia objektov.

Zachovanie, údržba a regenerácia výškového a priestorového usporiadania objektov

1. Rešpektovať pamätihodnosti a zachovaný stavebný fond s pamiatkovými hodnotami ako podstatnú zložku stavebného fondu územia;
2. Zachovať, udržiavať a využívať stavebný fond v území v súlade s pôvodnou funkciou, bez požiadaviek na neadekvátne zmeny funkcií a s negatívnym dôsledkom na stavebnú podstatu a dispozíciu historických objektov;
3. pri rekonštrukčnom procese jestvujúcich stavieb a pri novej výstavbe rešpektovať typ strešnej konštrukcie - sedlová strecha a farebnosť novej krytiny prispôbiť farebnosti pôvodným krytinám z pálenej hlíny;
4. pri rekonštrukčnom procese jestvujúcich stavieb a pri novej výstavbe prispôbiť farebnosť nových fasád od bielej po zemité farby;
5. pri novej výstavbe v intraviláne obce možnosť stavať iba typické stavby pre naše územie, vylúčiť stavby dreveníc (zrubov), umiestňovanie mobilných domov- mobilónov;
6. umožniť pozmeniť využitie pôvodných objektov stodôl (pájt), so zachovaním architektonického výrazu a hmoty ;
7. preferovať v lokalitách určených pre občiansku vybavenosť spojenie obytnej funkcie a občianskej vybavenosti a znížiť tak nároky na novovytvárané veľké plochy pre bývanie všade tam, kde je to možné;
8. používať materiály prírodného charakteru na vonkajších prvkoch architektonického stvárnenia s ohľadom na založenú štruktúru a formu objektov, dopĺňať v štruktúre zástavby prvky s regionálnym koloritom, vychádzať z regionálnych daností pri členení fasád (typ , forma a veľkosť okien),

Zachovanie, údržba a regenerácia prvkov interiéru a uličného parteru

1. Udržiavať verejné priestranstvá a poloverejné priestory v dobrom technickom, prevádzkovom a estetickom stave.
2. Odstrániť alebo eliminovať rušivé a hodnoty prostredia neadekvátne zásahy;
3. Riešenie technického vybavenia musí byť v súlade s ochranou pamiatkových hodnôt chráneného areálu Maniansky park.

Zachovanie, údržba a regenerácia charakteristických pohľadov, siluety a panorámy územia

Zachovať významné a charakteristické diaľkové aj lokálne pohľady na sídelné usporiadanie a na dominantu kostola Panny Márie Sedembolestnej a na kaštieľ.

Opatreniami v oblasti starostlivosti o zeleň zachovávať charakteristické pohľady a panorámy.

Vylúčiť umiestňovanie stavieb, iných objektov, prevádzkových a technických zariadení alebo výsadbu zelene, ktoré narušia ustálené usporiadanie a pohľadové kužele k sakrálnemu objektu - dominante obce.

Zachovanie, údržba a regenerácia archeologických nálezísk

Rešpektovať a dodržiavať postup určený zákonom o ochrane pamiatkového fondu pred prípravou a projektovaním zámerov v území.

Zachovanie, údržba a regenerácia ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt

Primerane uplatňovať v spoločenskej, hospodárskej a riadiacej praxi (napr. bežný každodenný život, cestovný ruch, výkon verejnej správy obce) historickú tradíciu a kultúrne dedičstvo obce.

Rešpektovať plochy záhrad a ostatných celkov verejnej a súkromnej zelene ako súčasti stabilizovaného usporiadania územia.

Vykonávať priebežnú údržbu plôch záhrad a ostatnej zelene; vykonávať odbornú starostlivosť o dreviny a ostatné prírodné prvky v území.

Požiadavky na ochranu, obnovu a prezentáciu zelene

Pri všetkých plochách zelene na verejných priestranstvách zabezpečiť pravidelnú údržbu na primeranej odbornej úrovni. Nové výsadby a akékoľvek úpravy zelene nad rámec bežnej údržby (teda všetky také, ktoré zasahujú do plošného a priestorového usporiadania územia), musia byť vykonávané koncepčne, na základe projektovej dokumentácie. V celom riešenom území sa odporúča výsadba pôvodných druhov drevín. Akékoľvek intervenčné zásahy v oblasti chráneného areálu –Maniansky park realizovať v súlade s odbornými požiadavkami krajského pamiatkového úradu.

9. Obyvateľstvo - demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, služby, rekreácia a cestovný ruch)

Demografické údaje patria k základným zdrojom informácií v podmienkach a predpokladoch ďalšieho rozvoja územia. Pomáhajú pri spracovávaní územno-plánovacej dokumentácie už v jej prípravných fázach. Ich poznanie pomáha pri spracovaní urbanistickej koncepcie územia. Hlavné stav obyvateľstva a jeho vývoj sú základnými údajmi pre optimálne dimenzovanie veľkosti jednotlivých funkčných zložiek sídla.

Kapitola je spracovaná na základe podkladov Krajskej správy Štatistického úradu Slovenskej republiky v Nitre a Vlastivedného slovníka obcí na Slovensku a SODB 2011.

Tab. č. 12:

- Základné demografické ukazovatele obce Maňa

Územie	Plocha a v km ²	Počet obyvateľov					Index rastu			Hustota zaľudnenia na km ²
		r. 1991	r. 2001	r. 2011	r. 2014	z toho ženy	2001/ 1991	2011/ 2001	2014/ 1991	
Maňa	21,59	2202	2108	2 112	2078	1145	95,73	100,1 9	94,37	96
ZO Termál	213,0 9	15686	14886	13981	13604	6 941	94,9	93,92	86,73	64
okr. N. Zámky	1347	15347 4	14916 5	144 417	14231 7	73395	97,19	96,82	92,73	106
NSK	6449	71591 7	71231 2	342 461	68492 2	352133	99,5	98,08	95,67	106

SR	49036	52743 35	53794 55	5 397 036	54213 49	277902 1	101,9 9	100,3 3	102,79	111
----	-------	-------------	-------------	--------------	-------------	-------------	------------	------------	--------	-----

VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV PODĽA SČÍTANÍ V ROKOCH 1869 - 2011 Tab. č. 12:

Rok	Počet obyvateľov	
	Maňa	ZO Termál
1869	1490	10369
1900	1746	12485
1910	2046	13360
1921	2094	14011
1930	2283	16681
1950	2212	16547
1961	2648	19171
1970	2597	19151
1980	2482	18142
1991	2202	15294
2001	2108	14548
2011	2112	14087

Vývoj počtu obyvateľov obce Maňa

Vývoj počtu obyvateľstva obce Maňa (tab. 12) bol nerovnomerný, charakteristický striedaním obdobia rastu s obdobím poklesu. Od roku 1869 po rok 2014 počet obyvateľov vzrástol o 588 osôb tzn. o 139,46 %. Obdobie od prvého oficiálneho sčítania ľudu (r. 1869) do r. 1930 sa vyznačovalo rastom počtu obyvateľov, kedy počet obyvateľov vzrástol o 793 osôb (153,22 %). Po ňom nasledoval mierny pokles v období do ukončenia druhej svetovej vojny. V nasledujúcom období, po druhej svetovej vojne bol zaznamenaný nárast počtu obyvateľov, kedy bol dosiahnutý maximálny počet obyvateľov (2648 osôb v r. 1961), ktorý vystriedal pokles a regresívny vývoj, ktorý trvá dodnes. V súčasnosti obec Maňa s počtom obyvateľov 2078 patrí k väčším obciam ZO Termál. Nerovnomerný vývoj obyvateľov pokračoval aj po roku 2001. Možno v ňom sledovať obdobie poklesu (37 osôb) do roku 2003, ktoré je vystriedané obdobím mierneho rastu do roku 2010, kedy sa počet obyvateľov zvýšil o 55 osôb. V nasledujúcom období rokov 2010 sa znížil stav obyvateľstva o 40. Medziročný index rastu, ktorý dokumentuje tento nerovnomerný vývoj dosiahol najnižšiu hodnotu 99,10 % v r. 2012, čím nastal pokles o 39 osôb proti roku 2011. Rok 2014 je charakteristický miernym nárastom počtu obyvateľov.

Dynamika obyvateľstva

Vývoj počtu obyvateľov je výsledkom celkového pohybu obyvateľstva tzn. prirodzenej a migračnej mobility. V roku 2014 sa celkový pohyb prejavil miernym prírastkom obyvateľov (0,48 ‰).

Prirodzené pohyby obyvateľov v obci Maňa v rokoch 2005-2014

Prirodzený pohyb je tvorený dvomi základnými procesmi – narodením a zomretím. Vývoj natality od roku 2001 mal kolísavý trend. Priemerne sa v sledovanom období rokov 2001 až 2014 každoročne narodilo 17 detí. Najväčší počet detí (26) sa narodil v roku 2010, naopak najmenej detí sa narodilo v rokoch 2001 a 2012 (12). Za celé sledované obdobie rokov 2001 až 2014 sa v obci narodilo 242 detí.

Počet živonarodených detí prepočítaných na 1000 obyvateľov stredného stavu dokumentuje tab. 5. Hrubá miera živorodenosti sa pohybovala v rozpätí 5,67 ‰ (r. 2001) až 12,31 ‰ (r. 2010). V roku 2014 dosiahla hodnotu 9,69 ‰. V obci sa narodí o 2 deti viac v prepočte na 1000 obyvateľov ako v Združení obcí Termál, o jedno viac ako v okrese a v NSK (8,82 ‰), čo poukazuje na pozitívnejšie vývoj. V porovnaní s priemerom SR dosahuje obec o 0,53 percentuálneho bodu nižšie hodnoty. Nižšia natalita je prepojená so súčasným trendom v demografickom správaní sa mladého obyvateľstva, u ktorého sa pôrodnosť žien posúva do vyšších vekových kategórií pri nižšom počte plánovaných detí (1až 2).

Náboženské vyznanie obyvateľov v obci

Z hľadiska náboženského vyznania prevažujú v obci Maňa občania s vyznaním rímskokatolíckej cirkvi (84,47%), ďalej sú to občania evanjelickej cirkvi augsburského vyznania 2,37%, nasledujú občania s vyznaním reformovanej kresťanskej cirkvi (0,71%), ostatné sú zastúpené vo veľmi malom počte.

Náboženské vyznanie obyvateľov v obci (tab.13)

Náboženské vyznanie/cirkev	Spolu	%
Rímskokatolícka cirkev	1784	84,47
Gréckokatolícka cirkev	1	0,05
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	50	2,37
Reformovaná kresťanská cirkev	15	0,71
Evanjelická cirkev metodistická	4	0,26
Kresťanské zbory	6	0,28
Apoštolská cirkev	6	0,28
Pravoslávna cirkev	10	0,47
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0	0,0
Starokatolícka cirkev	1	0,05
Ostatné	4	0,19
Bez vyznania	79	3,74
Nezistené	156	7,39
Spolu	2116	100

Zdroj: Štatistický úrad SR

Národnostné zloženie obyvateľstva

Z hľadiska národnostného zloženia možno konštatovať, že obec je národnostne jednoliata. Najväčšie zastúpenie majú obyvatelia slovenskej národnosti. Podľa údajov zo SODB v roku 2011 tvoria 94,32% obyvateľov (1992 obyvateľov). Ostatné národnosti majú zanedbateľný počet obyvateľov. U 4,02% obyvateľstva nebola národnosť zistená.

(tab.14) Národnostné zloženie obyvateľstva

	národnosť	počet	podiel (%)
1.)	Slovenská	1992	94.32
2.)	Maďarská	3	0.14
3.)	Rómska	20	0.95
4.)	Rusínska	0	0
5.)	Ukrajinská	0	0
6.)	Česká	5	0.24
7.)	Nemecká	0	0
8.)	Poľská	2	0.09
9.)	Chorvátska	1	0.05
10.)	Srbská	1	0.05

11.)	Ruská	0	0
12.)	Židovská	0	0
13.)	Moravská	1	0.05
14.)	Bulharská	1	0.05
15.)	Ostatné	1	0.05
16.)	Nezistené	85	4.02

Národnostné zloženie obyvateľstva (tab. 4)

Bývanie – trendy rozvoja

V obci tvorí prevažnú časť sídelnej štruktúry výstavba rodinných domov. Rodinné domy sú jedno až dvojpodlažné, niektoré sú aj trojpodlažné (obytné podkrovie). Zdravotný stav objektov je pestrý, zastúpené sú všetky bonitné skupiny. Zóna bývania je tvorená z časti individuálnou bytovou výstavbou (IBV) a hromadnou bytovou výstavbou (HBV). Časť obyvateľstva býva v bytových domoch a časť v rodinných domoch, jedná sa však o prevažne vidiecky ráz osídlenia.

Úlohou ÚPN obce bude regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby existujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania.

Existencia príležitostí na bývanie, stav domového a bytového fondu sú určujúce faktory, ovplyvňujúce ďalší rozvoj obce a naplňajúce jej obytnú funkciu.

Celkový počet domov v obci je 775, z toho 625 domov je obývaných a 142 neobývaných, 8 domov -nezistené .

Bytový fond obce je využívaný na 80,65 %.

Bytový fond odráža rôzne obdobia výstavby. Z obdobia pred rokom 1919 je v obci 22 bytov. Z obdobia pred II. svetovou vojnou je v obci 75 bytov, ktoré z bytového fondu obce tvoria 9,68 %. Najväčšia bytová výstavba bola v období rokov 1946-1980, kedy sa vystavala takmer polovica (44,90 %) dnešného bytového fondu obce. Výstavba pokračovala i v ďalšom desaťročí i keď bola nižšia . Zmenou politických a ekonomických podmienok došlo k výraznému poklesu výstavby bytov. Za obdobie rokov 1991-2011 bolo vystavených 72 bytov, tzn. 9,29 % z bytového fondu. U jednej pätiny bytov obdobie výstavby nebolo zistené.

(Zdroj: Štatistický úrad SR)

Obec Maňa v optimistickej verzii rastu v návrhovom období počíta s nárastom počtu obyvateľov a tým zabezpečenie stavebných pozemkov pre bytovú výstavbu individuálnu a hromadnú (nájomné byty).

Nová IBV	334 BJ	Nová HBV	24 BJ
----------	--------	----------	-------

Vybavenosť domov a bytov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. vybavenosťou bytov ústredným kúrením, zásobovaním vodou, podľa celkovej podlahovej plochy bytu, pripojenosťou na internetovú sieť.

Najväčšia časť práceschopného obyvateľstva odchádza za prácou do okresného a krajského mesta. Podpora IBV a HBV môže prilákať nových obyvateľov a vytvoriť predpoklady pre celkový rozvoj obce.

Hospodárska základňa

Základné rozvojové ciele v demografickom a socioekonomickom vývoji ako východiská pre územný rozvoj obce

Základným cieľom v celkovom vývoji obyvateľstva obce je vytváranie podmienok pre priaznivý demografický vývoj a ďalší postupný nárast a kvalitu štruktúry zástavby obce.

Na základe skúmania demografického správania obyvateľstva a vývoja počtu obyvateľov obce uvažovať s nárastom tak, aby sídelná veľkosť obce bola v horizonte návrhového obdobia vo veľkostnej kategórii, ktorá umožní riešiť komplex kvalitnej občianskej vybavenosti tak, aby bol v obci zabezpečený komfortný život vidieckeho sídla bez dennej potreby dochádzania za vybavenosťou do mesta.

Vzhľadom na pretrvávajúci trend migrácie obyvateľstva z miest do obcí sa v závere výhľadového obdobia počíta s optimistickou alternatívou, teda s nárastom počtu obyvateľov.

Nárast obyvateľstva obce je možné dosiahnuť ťažiskovo zo zdrojov z dosťahovania obyvateľov do obce, a to v rámci vnútroregionálnej migrácie za kvalitným vidieckym bývaním.

Vývoj počtu obyvateľov je ovplyvnený reprodukciou obyvateľstva i možnosťami a rozsahom novej bytovej výstavby. Späťne možnosti bytovej výstavby pozitívne ovplyvnia migráciu obyvateľstva. Tým, že v mestách dochádza k stagnácii bytovej výstavby, dochádza v obciach postupným zabezpečovaním vhodných plôch k stabilizácii vidieckeho obyvateľstva.

Nakoľko pri trvalej migrácii prevládajú mladšie vekové kategórie obyvateľstva, (do 40 rokov), dosídľovanie môže mať priaznivý vplyv na demografický vývoj a vekové zloženie obyvateľstva obce v budúcnosti.

Vytváranie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce a pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce je jedným zo základných cieľov rozvoja.

V súvislosti s úvahami o dosídľovaní obyvateľov do obce z mestských centier, resp. iných regiónov Slovenska, je potrebné zohľadniť skutočnosť sociálnej a ekonomickej štrukturalizácie obyvateľstva, diferenciaciu ekonomických či záujmových vzťahov .

Pri rozvoji a profilovaní hospodárskych činností vytvárať územné podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít výrobného charakteru na báze remeselnej výroby, pri využití miestnych špecifických územno-technických daností.

Vývoj zamestnanosti v zariadeniach verejných služieb bude v obci podmienený predovšetkým demografickým rastom a štruktúrou obyvateľstva.

Pri lokalizácii aktivít výrobného charakteru je potrebné ťažiskovo využívať jestvujúce areály formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu /UPC Q,Z3,Y,Z6/.

Pri rozvoji obce pôjde predovšetkým o vytvorenie nasledovných územných podmienok a predpokladov realizácie bytovej výstavby:

- v návrhovom období vytvoriť podmienky pre realizáciu nových bytov v rodinnej zástavbe vidieckeho sídla – IBV. Pre potreby, ktoré treba očakávať v súvislosti s tvorbou nových domácností a mladých rodín, ktoré budú mať ambície na vlastný byt;
- pre požiadavky bývajúcich občanov na zmenu kvalitatívneho resp. veľkostného štandardu bytov, ktoré môžu byť riešené tak prestavbou jestvujúceho objektového fondu, ako aj formou novej výstavby;
- ako ponuku pre výstavbu rodinných domov pre obyvateľov zo širšieho územia regiónu, ktorí majú (resp. budú mať ponuku) v obci nové pracovné podmienky, resp. majú ambície bývať vo vidieckom prostredí;
- V obci vytvoriť podmienky rozvoja a realizácie rekreačného bývania - primeranej urbanizácie, založenej na revitalizácii pôvodného objektového fondu;

ÚPN obce regulačne usmerňuje výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby jestvujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň trvalého a rekreačného bývania. V

návrhovej časti sú zhodnotenú vnútornú rezervu a priestorový potenciál pre rozvoj bývania. Výkres č.5 a č.6

Bývanie – zhodnotenie súčasného stavu a trendy rozvoja

Domový a bytový fond

Aj napriek kolísavému medziročný index rastu, ktorý dokumentuje nerovnomerný demografický vývoj treba počítať s dostatočnými predpokladmi rozvoja obytnej funkcie

Koncept riešenia do budúcnosti regulačne usmerňuje výšku stavieb určených na bývanie. Odporúčame realizovať 2.N.P. vrátane podkrovia. Objekty neobmedziť tvarovo, pretože aj dlhé pôdorysy sú pre obec prirodzené a na vidiek vhodné. Dôležitým regulatívom je stavebná čiara. V štandardných podmienkach požadovať rešpektovanie stavebnej čiary, ktorá je požadovaná vo vzdialenosti 6m od majetkoprávnej hranice pozemku. Rešpektovať povolenú maximálnu výšku stavieb v jednotlivých územno - priestorových celkoch a koeficient zastavania pozemku, ako regulačného celku.

Pri novej výstavbe a stavebných intervenciách rešpektovať OP vodného toku a pohrebiska.

Počet obyvateľov z dlhodobého hľadiska má stúpajúcu tendenciu. Oproti roku 2010 sa počet obyvateľov zdvojnásobil, čo je aj v rámci celého Slovenska neobvyklé. Je preto potrebné riešiť kvantitatívny aj kvalitatívny rozvoj bývania.

Pozitívny vývoj migračného salda v konečnom dôsledku ovplyvňuje aj hodnoty celkového prírastku obyvateľov v obci. Tento ukazovateľ dosahuje kladné hodnoty, preto je potrebné aby na túto skutočnosť prihliadal aj ÚPN obce.

Základné rozvojové ciele:

Obec má typicky vidiecky charakter a dlhodobo pretrváva záujem prevažne o IBV. Záujem o HBV je predovšetkým u mladých rodín a seniorov už bez ambícií v oblasti hospodárskych a poľnohospodárskych činností.

Pri ďalšom vývoji a rozvoji obce preto pôjde predovšetkým o vytvorenie územno-priestorových podmienok pre realizáciu individuálnych foriem bývania:

- pre potreby, ktoré treba očakávať v súvislosti s tvorbou nových domácností a mladých rodín, ktoré budú mať ambície na vlastné bývanie,
- pre požiadavky bývajúcich občanov na zmenu kvalitatívneho resp. veľkostného štandardu bytov, ktoré môžu byť riešené tak prestavbou existujúceho objektového fondu, ako aj formou novej výstavby,
- ako ponuku pre výstavbu rodinných domov pre obyvateľov zo širšieho územia regiónu, ktorí majú (resp. budú mať ponuku) v obci nové pracovné podmienky, resp. majú ambície bývať vo vidieckom prostredí.

Koncept rieši :

- formy rodinnej zástavby s tvorbou ucelených uličných celkov, ktoré sú charakteristické pre vidiecke sídlo v určenej polohe zástavby obce;
- rozvoj individuálnej bytovej výstavby na nových plochách v rozšírenom zastavanom území obce, zástavbou nevyužitých prelúk a ponukou možnosti výstavby vo väčších záhradách v rámci zástavby sídla, resp. na plochách v priamom napojení na súčasnú zástavbu;
- zachováva a rešpektuje priestorové obmedzenia rozvoja, ktoré sú viazané na dodržanie sledovanej kompozičnej kostry, zachovanie a obnovu pôvodnej architektonickej štruktúry v centrálnej časti obce a v príľahlych uliciach;

- využíva súčasnú disponibilitu zástavby obce, podporuje skvalitnenie stavebno-technického stavu pôvodných domov, prevádzku dvorných traktov pre bývanie, pre drobnú hospodársku činnosť, /ktorá je v súlade s bývaním/ a vývojovo aj pre individuálny rekreačný pobyt;
- navrhuje účinné regulčné opatrenia na skvalitnenie verejných uličných priestorov, dvorných traktov a záhrad v záujme zlepšenia architektonicko-stavebného a krajinno-estetického vzhľadu obce;
- využíva dosiaľ nezastavané plochy prelúk uličnej zástavby na bývanie so zachovaním charakteristickej miestnej parcelácie pozemkov;
- formou regulatívu stanovuje podmienky pre možný rozvoj bývania aj v súčasných rozľahlých záhradách rodinnej zástavby;

Návrh regulačne usmerňuje výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby jestvujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania. Už v stavebnom konaní eliminovať nežiaduce, prevažne nepôvodné implantované cudzie formy objektov a výstrednú farebnosť fasád.

Podrobná regulácia funkčných plôch bývania je obsahom grafickej prílohy –
/ výkresy č.5 a č.6/ .

Bytový fond - návrh

Rozvoj bývania je lokalizovaný v nasledujúcich polohách:

- rekonštrukčný proces na jestvujúcej IBV a realizácia nových objektov na voľných územiach a prelukách;
- rozvoj IBV na vnútorných rozvojových lokalitách ÚPC B,D,P,U,W;
- rozvoj IBV na vonkajších rozvojových lokalitách ÚPC D1,G1,G2,CH1,K2, N1,M1,P1,
- rozvoj HBV na vnútorných rozvojových lokalitách ÚPC D;
- rozvoj HBV na vonkajších rozvojových lokalitách ÚPC D1;

V sumáre možno konštatovať, že koncept riešenia územného plánu pripravil v rámci rozvoja bytovej výstavby predpoklady a dostatočné možnosti realizácie pre IBV- 334 rodinných domov (RD), služby a drobné prevádzky. A 24 BJ v rámci HBV. O bývanie v bytových domov v obci Maňa pretrváva záujem.

Skutočná potreba pozemkov pre výstavbu RD a polyfunkčných obytných domov bude závislá od ekonomických možností a schopností obyvateľstva. ÚPN predkladá celkový návrh potenciálnych možností územia pre zámer bývania .

V prvom rade je potrebné využiť stavebné medzery- preluky a vnútornú priestorovú rezervu sídla, ak je vyčerpaná je možné využiť aj rezervy za súčasnou hranicou zastavaného územia (k1.1.1990).

Výškové zónovanie zástavby je obsahom výkresu organizácie a regulácie územia.

Je potrebné iniciovať rekonštrukčný proces jestvujúcej štruktúry rodinných domov. Nepodporovať umiestňovania mobilných domov a karavánov ako spôsob riešenia bytovej otázky, alebo ako formu rekreácie v zastavanom území obce. Vhodné je zachovávať tradičnú parceláciu, ktorá zabezpečuje kompaktnosť zástavby.

Stavby na území s trvalo zvýšenou aktivitou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.

V potenciálnych územiach s povodňovým rizikom rešpektovať záplavové mapy /v súčasnosti sa pre lokalitu spracovávajú pozn./a stavby povoľovať bez suterénu nad výškovou úrovňou Q50 a Q100.

- spevnené vjazdy do dvorov rodinných domov, nachádzajúce sa na verejnom priestore, nerealizovať širšie ako je vstupná brána do dvora slúžiaca na vjazd tak, aby nedošlo k zastavaniu verejnej a cestnej zelene. Zvyšná plocha musí zostať vzhľadom na retenčnú schopnosť pôd pokrytá vegetáciou.
- V záujme ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia, vzhľadom na skutočnosť, že obec sa nachádza v území so stredným radónovým rizikom je potrebné pri novej výstavbe ale aj pri rekonštrukciách objektov pri povoľovanom procese vyžadovať návrh a realizáciu protiradónovej ochrany budov. V súlade s Vyhláškou MZ SR č. 98/2018 Z.z. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia. Realizácia radónovej ochrany objektov podľa Vyhl. MZ SR č. 406/2002 Z. z.
- Oplotenie pozemku z uličnej čiary
- V uličnej čiare zástavby oplotenie rodinného domu nesmie presiahnuť maximálnu výšku 1,80 m.
- V uličnej čiare môže oplotenie pozostávať z betónového múrika, ktorého výška môže dosiahnuť maximálne 0,90 m. Zvyšok oplotenia z uličnej čiary môže dosiahnuť zvyšnú výšku do 1,80 m. Táto časť musí byť zhotovená z priehľadného materiálu (pletivo, latky, kovová konštrukcia a pod.)
- Ak tvoria oplotenie murované stĺpiky, ich maximálna výška nesmie presiahnuť výšku 1,80 m.
- Odporúča sa kombinácia živého vegetačného oplotenia alebo realizácia čisto vegetačného oplotenia.
- Oplotenie musí byť v súlade s charakterom existujúceho okolitého oplotenia.
- Za oplotením sa doporučuje výsadba vysokých stálozelených porastov pre vytvorenie optickej bariéry a izolačnej bariéry pre elimináciu vplyvov hluku a zachytávanie prachu z uličného priestoru.
- Realizácia pevného betónového nepriehľadného oplotenia sa vylučuje.
- Oplotenie nesmie zasahovať do rozhľadového poľa pripojenia stavby na cestu.
- Oplotenie nesmie ohrozovať bezpečnosť účastníkov cestnej premávky a iných osôb.

Vnútorne oplotenie pozemku - medzi susednými pozemkami

- Maximálna výška vnútorného oplotenia medzi susediacimi pozemkami nesmie presiahnuť 1,8 m.
- Oplotenie môže byť zhotovené z transparentných materiálov – pletiva, alebo v kombinácii so živým plotom zo stálo zelených porastov.
- Plné oplotenie je možné realizovať len v dĺžke maximálne 30% z dĺžky pozemku.
- V prípade plného oplotenia sa vyžadovať písomný súhlas vlastníka susediaceho pozemku.
- Betónový základ vyšší ako 1,0 m sa považuje za oporný múr a podlieha stavebnému povoleniu.

Tieto regulačné opatrenia sa vzťahujú na všetky územnopriestorové celky. Musia byť realizované k dátumu kolaudácie.

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností rekreačného mikroregiónu.

Rozvoj občianskej vybavenosti

Riešiť optimálnu štruktúru kompletovania základnej občianskej vybavenosti podľa urbanistických štandardov, aby zodpovedala stanovenej funkčnosti sídla, výhľadovému počtu obyvateľov a aj sledovanému rozvoju obce a katastra k návrhovému obdobiu.

Návrhom vybavenosti zabezpečiť podmienky pre komfortný život obyvateľov obce, bez vynútenej potreby dochádzania za potrebnou základnou občianskou vybavenosťou do okolitých sídiel.

Ťažisko občianskej vybavenosti maloobchodnej siete a služieb a centrálnej administratívy umiestniť v referenčných uzloch a na ich spojnicach – ul. Pri parku, Domovina, ul. Andreja Hlinku, ul. Zakostolská. Tu realizovať funkčné plochy a objekty občianskej vybavenosti obce – malé obchodíky, služby, stravovacie zariadenia, občerstvenie, a pod. Preferovať v lokalitách určených pre občiansku vybavenosť spojenie obytnej funkcie a občianskej vybavenosti a znížiť tak nároky na novovytvárané veľké plochy pre bývanie všade tam, kde je to možné.

Školstvo a výchova

V obci sa nachádza jedno predškolské zariadenie- materská škola a základná škola, ktoré si zachovávajú pomerne stabilný počet detí a žiakov. Základná škola patrí svojim počtom k najväčším základným školám v okolí. V škol. roku 2006/2007 ju navštevovalo 199 žiakov a v škol. roku 2014/2015 to bolo 167 žiakov. Vyučovacím jazykom je slovenčina. Na výchovno-vzdelávacom procese žiakov základnej školy sa zúčastňuje 17 pedagógov. Súčasťou školy je aj školská jedáleň a školský klub.

Školský areál je plošne stabilizovaný a v návrhovom období sa predpokladá jeho kultivácia a kompletizácia – doplnenie o jednotlivé športovo-herné plochy a zeleň.

Kultúra a osveťa

Zariadenia kultúry slúžia na pravidelné usporadúvanie už tradičných kultúrnych a spoločenských podujatí, ktoré prispievajú k rozvoju spoločenského a kultúrneho života občanov obce.

Veľmi bohatá je v obci aj spolková činnosť, v ktorej sa združujú všetci tí, ktorí majú svojho koníčka. V obci pracujú viaceré organizácie, spolky a združenia: Miestny odbor Matice slovenskej Maňa, Folklorná skupina Dolina Maňa, Detský folklórny súbor DOLINKA Maňa, Máňanská muzička, Detský divadelný krúžok pri ZŠ a MŠ Maňa, Miestny spolok Slovenského červeného kríža Maňa, Základná organizácia Slovenského zväzu záhradkárov v Mani, Vinohradnícky spolok Stará hora - Maňa, Poľovnícka spoločnosť Žitava - Maňa, Miesta organizácia Slovenského rybárskeho zväzu, Jednota SD Nové Zámky, členská základňa Maňa, Základná organizácia Zväzu postihnutých civilizačnými chorobami a Slovenský zväz telesne postihnutých v Mani.

Ku kultúrnym zariadeniam patria v obci dva kultúrne domy, ktorých kapacita je v Malej Mani 60 miest a vo Veľkej Mani 300 miest. V obci sa pre klubovú, záujmovú a krúžkovú činnosť využívajú aj priestory základnej školy. Kultúrne zariadenia dopĺňajú knižnica, amfiteáter a múzeum. Cirkevné kultúrne zariadenia tvoria dva rímsko-katolícke kostoly - Rímsko-katolícky kostol Sedembolestnej Panny Márie a Rímsko-katolícky kostol Panny Márie Lurdskej a Kostol reformovanej kresťanskej cirkvi.

Zariadenia kultúry slúžia na pravidelné usporadúvanie už tradičných kultúrnych a spoločenských podujatí, ktoré prispievajú k rozvoju spoločenského a kultúrneho života občanov obce. Pre ďalšie návrhové obdobie bude cieľom vytvárať podmienky pre aktivizáciu spoločenského života občanov rôznych vekových kategórií a záujmových skupín v obci, podmienky pre obnovu a rozvíjania ľudových tradícií s ich prezentáciou.

K tomu je potrebné zabezpečiť prevádzkové skvalitnenie existujúcich a tvorbu nových zariadení pre kultúrno-spoločenskú činnosť, podmienok pre rozvoj rôznych aktivít a atraktívnych programov. Koncept riešenia ÚPN vytvára predpoklady a regulatívy na revitalizáciu, zachovanie, obnovu a sprístupnenie ďalších kultúrno-historických objektov v obci – národopisná expozícia, expozícia PR Žitavský luh .

Objekty kultúry môžu byť komponované aj ako integrované súčasť centrálny administratívy resp. vybavenosti v oblasti referenčných uzlov.

Šport a telesná výchova

V obci funguje Obecný futbalový klub - Maňa, Cykloklub TATRA -BIKE Maňa a Stolnotenisový klub Maňa.

Na športové vyžitie slúži občanom športový areál s futbalovým ihriskom a športovými kabínami. Športové zariadenia dopĺňajú viacúčelové ihrisko - tenisový kurt, telocvičňa základnej školy, 2 posilňovne a malé futbalové ihrisko v Malej Mani.

Návrh vytvára územnotechnické predpoklady pre:

- rozvoj aktivít telovýchovy a športu obyvateľov v priestore obecného športového areálu – ÚPC J ,J1 /skvalitnenie prevádzkového vybavenia existujúceho športového areálu a jeho rozšírenie /;
  - športovo rekreačnú oddychovú zónu, bývalé rameno starej Žitavy pri Mlynskej ulici , "Areál detskej radosti" ;
  - vybudovanie športovo rekreačného centra obce v časti Malá Maňa;
  - realizáciu turistických a náučných turistických trás v , ktoré sú súčasťou mikroregiónu Termál ;
- Ďalší rozvoj športovo-rekreačného vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie - vybudovanie rekreačnej zóny "Areál detskej radosti", cykloturistické trasy nadväzujúce na regionálne cyklotrasy, športový rybolov atď.

Ďalší rozvoj športovo-rekreačného vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie

Podporovať a realizovať cykloturistické trasy nadväzujúce na regionálne cyklotrasy.

- vytváranie územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít v oblasti Stará a Nová hora - vinohrady;

Zdravotníctvo

V obci Maňa sú zdravotnícke zariadenia sústredené do zdravotného strediska, kde je poskytovaná zdravotná starostlivosť v ordinácii všeobecného lekára, detského a zubného lekára. V obci sa nachádza lekáreň.

Koncept riešenia ÚPN vytvára podmienky pre zabezpečenie kvalitného komplexného poskytovania primárnej zdravotnej starostlivosti v dobrých prevádzkových podmienkach pre všetky skupiny obyvateľov .

. Pri predpokladanom demografickom raste obce je potrebné uvažovať okrem existujúceho zdravotného strediska aj s územno - priestorovými požiadavkami na tvorbu ambulancii na báze IBV v oblasti polyfunkčnej zástavby.

Významnejšie zdravotnícke zariadenia sú zabezpečené v okresnom meste.

Sociálna starostlivosť

Sociálne zariadenia prezentuje v obci Zariadenie sociálnych služieb „Kamilka“ umiestnené v neskorobarokovom kaštieli s parkom z pol. 18. stor., ktorý bol neskôr upravovaný a nachádza sa v centre obce. V tomto špecializovanom domove sociálnej starostlivosti je zamestnaných 59 zamestnancov, ktorí zabezpečujú starostlivosť 96 klientom. Vybavenosť obce dopĺňajú 2 cintoríny s 2 domami smútku.

- Riešiť príslušné vývojové služby sociálnej starostlivosti, hlavne pre vekovú skupinu generácie starších seniorov, ktorí sú odkázaní na starostlivosť;
- Vytvoriť predpoklady realizácie zariadenia sociálnych služieb / investor: NSK/;
- Vytvoriť územno-technické predpoklady pre lokalizáciu komplexného seniorského centra s malometrážnym bývaním, spoločenskou časťou so stravovaním, lekárskou a opatrovateľskou starostlivosťou, športovou časťou a regeneráciou, s tým, že tieto služby by boli aj pre ďalších dôchodcov obce - denné stravovanie dôchodcov, donáška stravy do bytov, pranie, regenerácia a pod.

- Koncept ÚPN vytvára:

- v lokalite ÚPC D1 územnopriestorové predpoklady pre lokalizáciu komplexného seniorského centra s malometrážnym bývaním, spoločenskou časťou so stravovaním, lekárskou a opatrovateľskou starostlivosťou, športovou časťou a regeneráciou s tým, že tieto služby by boli aj pre ďalších dôchodcov obce - denné stravovanie dôchodcov, donáška stravy do bytov, pranie, regenerácia a pod. V návrhovom období obec plánuje vybudovať denný stacionár pre seniorov pre vekovú skupinu generácie starších seniorov, ktorí sú odkázaní na starostlivosť;
- v lokalite ÚPC C v rámci areálu VÚC vytvára územnopriestorové a realizačné predpoklady pre lokalizáciu regionálneho zariadenia sociálnych služieb;

Komerčná vybavenosť

Maloobchodná sieť a služby

V ÚPN je navrhované skvalitnenie súčasného obchodného vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na požadovanú veľkostnú úroveň.

Na rozvoj služieb, ktorý je podmienený najmä dopytom, bude mať vplyv spoločenský tlak obyvateľov a vývoj rastu obyvateľstva a jeho demografickej štruktúry. Výrazným rozvojovým stimulom bude sledovaný koncepčný cieľ vytvoriť v rámci obce ponuku kvalitnej vybavenosti. Maloobchod a služby lokalizovať predovšetkým v oblasti oboch referenčných uzlov a na prepojavacích vybavenostných líniách medzi nimi.

Verejné stravovanie

Vzhľadom na súčasný deficit riešiť skvalitnenie súčasného stravovacieho vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na veľkostnú úroveň a plánovaný rozvoj sídla.

Stravovacie zariadenia sú zastúpené v obci reštauračným zariadením v budove kultúrneho domu s kapacitou 40 miest.

V návrhovom období je preto vhodné v oblasti referenčných uzlov realizovať stravovacie zariadenia primerané navrhovanej veľkosti obce v území určenom na realizáciu občianskej vybavenosti resp. polyfunkcie na báze IBV.

Verejná správa a administratíva

Je zastúpená nasledovnými inštitúciami:

Obecný úrad – stav stavebno-technického zariadenia s kumulovanými kultúrno-spoločenskými a administratívno-správnymi funkciami je vyhovujúci. Nachádza sa tu i pošta s bankou.

Rozvoj cestovného ruchu a rekreácie

Základné geograficko - geomorfologické danosti dávajú predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu a nasledovných foriem športu a rekreácie:

Cestovný ruch v mikropriestore obce

Jedným z programov ÚPN je riešenie cestovného ruchu a turisticko-športových aktivít v obci. ÚPN obce ako nástroj pre reguláciu územia vytvára podmienky a rezervuje územia nielen pre výrobnú sféru, ale podporuje a rozvíja oblasť rekreácie a turizmu, s prihliadnutím na trvalo udržateľný rozvoj územia, ochranu prírody a vyzdvihnutie kultúrno-historických hodnôt v území. Rekrečný a turistický potenciál obce dáva predpoklady na saturáciu ľudských potrieb v území, za účelom oddychu a športu / športový rybolov, cykloturistika/. Medzi dôležité intervenčné kroky ÚPN obce patrí vybudovanie rekreačného areálu na bývalom ramene starej Žitavy pri starom mlyne, ako revitalizáciu verejného priestoru s rybníčkom.

Podporovať miestne združenia zamerané na rybolov a chov včiel, podporovať rozvoj ovocinárstva za účelom obnovy a zachovania starých krajových odrôd, ktoré by okrem produktivity mali i edukatívny význam pre širšie okolie. Členstvo a partnerská spolupráca obce so Združením obcí Termál ponúka možnosť rozvoja cestovného ruchu, kúpeľníctva, rekreácie hlavne v oblasti cykloturistiky, za účelom budovania prepojení medzi členskými obcami v nadväznosti na sieť cyklotrás s vyšším významom.

Rozvoj vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie.

Katastrálne územie má potenciál pre rozvoj predovšetkým pešej turistiky a cykloturistiky. Základným predpokladom pre úspešný rozvoj rekreácie a cestovného ruchu sú nasledovné rekreačné a turistické ciele:

- kúpalisko Podhájska;
- Systém náučných turistických, cykloturistických chodníkov a trás Združenia obcí Termál do ktorého je obec Maňa konceptom riešenia ÚPN začlenená;
- Žitavský luh, rieka Žitava ;

Cykloturistika

ÚPN rieši návrh cyklotrás v súlade s cyklotrasami mikroregiónu Termál

- Po hrádzi rieky Žitavy ako súčasť Požitavskej trasy ;

Cykloturisti môžu tiež po vyznačenej regionálnej trase navštíviť pamätihodnosti i zaujímavé miesta v regióne s tým, že tieto trasy nadväzujú na cyklistické cesty v susedných regiónoch.

Cyklistické trasy sú vyznačené i v širších súvislostiach k príslušnému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné v ďalších stupňoch projektovej dokumentácie navrhnúť a realizovať podľa STN 73 6110.

Každodenná krátkodobá rekreácia

Predovšetkým v obecnom športovom areáli /ÚPC J, ÚPC J1, /: športovoherné a voľnočasové aktivity, fitness, futbal, kolektívne športy a obecné podujatia.

V Manianskom parku – prechádzky, relax, kultúrne podujatia.

Záhradkárstvo - ovocinárstvo, vinohradníctvo, včelárstvo

Je tiež forma relaxácie, pre ktorú ÚPN obce vytvoril predpoklady v oblasti viníc a sadov v lokalite: Stará hora, Nová hora.

Jedným z programov ÚPN bude riešenie cestovného ruchu a turisticko-športových aktivít v obci. ÚPN obce ako nástroj pre reguláciu územia má za cieľ vytvárať podmienky a rezervovať územia nielen pre výrobnú sféru, ale podporovať a rozvíjať oblasť rekreácie a turizmu, s prihliadnutím na trvalo udržateľný rozvoj územia, ochranu prírody a vyzdvihnutie kultúrno-historických hodnôt v území. Rekrečný a turistický potenciál obce dáva predpoklady na saturáciu ľudských potrieb v území, za účelom oddychu a športu /vodné športy, športový rybolov, cykloturistika/. Medzi dôležité intervenčné kroky ÚPN obce patrí vybudovanie rekreačného areálu na bývalom ramene starej Žitavy pri starom mlyne, ako revitalizáciu verejného priestoru s rybníčkom.

Podporovať miestne združenia zamerané na rybolov a chov včiel, podporovať rozvoj ovocinárstva za účelom obnovy a zachovania starých krajových odrôd, ktoré by okrem produktivity mali i edukatívny význam pre širšie okolie. Členstvo a partnerská spolupráca obce so Združením obcí Termál ponúka možnosť rozvoja cestovného ruchu, kúpeľníctva, rekreácie hlavne v oblasti cykloturistiky, za účelom budovania prepojovacích cyklotrás medzi členskými obcami v nadväznosti na sieť cyklotrás s vyšším významom.

Rozvoj vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie.

Katastrálne územie má potenciál pre rozvoj predovšetkým pešej turistiky a cykloturistiky. Základným predpokladom pre úspešný rozvoj rekreácie a cestovného ruchu sú nasledovné intervenčné kroky:

1. zvýšiť atraktívnosť obce Maňa;
2. podpora rekreačno-športových aktivít;
3. podpora rozvoj ovocinárstva, rybolovu a včelárstva za účelom edukácie širšej verejnosti;
4. prezentácia a propagácia miestnych kultúrno-historických pamiatok a zvyklostí- tradičný folklórny festival;
5. tvorba propagačných materiálov o miestnych zaujímavostiach a pamiatkach;
6. zriadenie priestoru pre umiestnenie propagačných materiálov;
7. služby pre návštevníkov obce;
8. vytvorenie informačno-orientačných tabúl;
9. vybudovanie značených turistických a cykloturistických trás;
10. podporovať rozvoj obecného športového areálu
11. podporovať rozvoj cyklodopravy v nadväznosti na Ponitriansku a Žitavskú cyklomagistrálu a cyklotrasy Združenia obcí Termál. Podporovať rozvoj pešej turistiky v rámci systému peších náučných a turistických chodníkov budovaného v rámci systému Združenia obcí Termál.

Poľovníctvo ,rybárstvo

Poľovníctvo

Výkon poľovníctva upravujú vyhlášky:

MPH SR č. 407/2002 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. 59/1967 Zb., ktorou sa vydávajú vykonávacie predpisy k zákonu o poľovníctve v znení

neskorších predpisov, MPH SR č. 230/2001 Z.z. ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva poľnohospodárstva a výživy Slovenskej socialistickej republiky č. 172/1975 Zb. o ochrane a o čase, spôsobe a podmienkach lovu niektorých druhov zveri v znení vyhlášky č. 231/1997 Z.z.

MPH SR č. 229/2001 Z.z. o spôsobe kontroly ulovenej zveri, MPH SR č. 222/2001 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva poľnohospodárstva a výživy Slovenskej socialistickej republiky a Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 171/1975 Zb., ktorou sa mení výpočet zveri.

Riešené územie spadá do poľovného revíru Samostatná bažantnica Maňa. Kód revíru 2896, poľovná oblasť M VI. Nitra, užívateľom revíru je Poľovnícka spoločnosť Gajdošov chotár.

Rybárstvo

Právne zásady ochrany rýb na Slovensku zabezpečujú viaceré zákony a vyhlášky:

- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- vyhláška MŽP SR č.24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v zmysle prílohy č. 4 je evidovaných 18 druhov rýb,
- zákon č.139/2002 Z. z. o rybárstve upravuje podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb. Zároveň upravuje aj práva a povinnosti fyzických a právnických osôb pri využívaní vôd na ochranu, chov a lov rýb, pôsobnosť štátnej správy na úseku rybárstva ako aj zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona.
- Vyhláška MŽP SR č. 185/2006 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 139/2002 Z. z. o rybárstve v znení neskorších predpisov

V riešenom území sa nachádza rybársky revír VN Maňa, číslo revíru 2-5000-1-2 o rozlohe 7ha. Účel je chovný s charakterom vody kaprovým. Užívateľom je MsO SRZ Šurany.

Priemyselná výroba a skladové hospodárstvo

Z priemyselných odvetví je v obci zastúpená výroba nerezových veľkokuchynských zariadení v rámci firmy Gastro-Klčo, Maňa, ktorá pôsobí na slovenskom trhu od r. 1993. Firma sa zaoberá produkciou gastronomických zariadení ako sú napr. pracovné a drezové stoly, nástenné police a skrinky, servírovacie vozíky, výčapné pulty a pod. Základným výrobným materiálom je 100 % chróm -niklová oceľ dodávajúca výrobkom dlhú životnosť a zdravotnú nezávadnosť.

Na území obce podniká viacero podnikateľských subjektov, prevažne na základe živnostenského oprávnenia (tab. 25), predovšetkým v oblasti maloobchodných služieb, reštauračných služieb ale i v oblasti železiarskej výroby či výroby výrobkov z plastov.

V rámci spracovania ÚPN územne vymedziť ponukové rozvojové plochy pre miestnu priemyselnú a remeselnú malovýrobu a sklady bez kolíznych vzťahov životného prostredia k obytnej zástavby obce s predpokladom, že vývojovo do tejto polohy budú premiestnené aj kolízne prevádzky súčasnej obytnej zástavby.

Nové výrobné areály ako vonkajšie rozvojové plochy, polohovo orientovať mimo obytných území a s prihliadaním na ochranu PPF. Tento rozvojový návrh je potrebné riešiť veľmi citlivo, so zreteľom na zachovanie charakteru poľnohospodárskej krajiny a tiež krajinnu - ekologickej hodnoty širšieho priestoru.

- V rámci miestnej komunálnej výroby zriadiť zberný dvor druhotných surovín s malou kompostárňou biologického odpadu / lokalita Malá Maňa/ - spracovanie odpadu z rastlinnej výroby,

činností v záhradách obce a z lesníckej prevádzky. Vyrobené organické hnojivo následne čiastočne využívať na komerčný odpredaj, čiastočne na zveľaďovanie poľnohospodárskej a lesnej pôdy, na skvalitňovanie verejnej zelene v obci.

Poľnohospodárska výroba

Tradičným odvetvím hospodárstva je poľnohospodárstvo, kde je najväčším poľnohospodárskym subjektom v obci súkromne hospodáriaci roľník Ing. Jozef Gajdoš, ktorý obhospodaruje cca 800 ha pôdy prevažne v obci Maňa a z časti v obci Vlkaš. Odvetvovo sa zameriava na rastlinnú výrobu, na prevažné pestovanie obilnín a zamestnáva 8 zamestnancov. K ďalším poľnohospodárskym podnikom patrí spoločnosť AGRO ŽITAVA, s.r.o., Šurany, ktorá je zameraná na rastlinnú výrobu. Sústreďuje sa na pestovanie obilnín a iných kultúrnych plodín, medzi ktorými dominuje pšenica, kukurica a jačmeň. Podnik obhospodaruje v obci Maňa cca 400 ha pôdy a zamestnáva 35 zamestnancov.

Poľnohospodárska výroba prebieha aj prostredníctvom spoločnosti DAN AGRO HOLDING, s.r.o., Nové Zámky, ktorá obhospodaruje cca 170 ha pôdy. Ďalšími poľnohospodárskymi spoločnosťami zameranými na rastlinnú výrobu sú v obci:

DLL Invest, s. r. o. (cca 60 ha pôdy), Lúčnica, s.r.o., Lúčnica nad Žitavou (cca 17 ha pôdy), ZAD Dvory nad Žitavou (cca 48 ha pôdy), SHR Ing. Miroslav Kanás s. r. o. cca 31 ha, Peter Hajnala, SHR cca 31 ha,.

„Kombinovaná rastlinná a živočíšna výroba prebieha v obci prostredníctvom spoločnosti SOS/BirdLife Slovensko (cca 65 ha). Zameraním je predovšetkým kosenie lúk prírodnej rezervácie Žitavský luh, ako aj chov hospodárskych zvierat a obnova tradičného pasienkarstva, ktoré súvisia s obnovou a zachovaním lúčnych biotopov.“

Pri obhospodarovaní ornej pôdy rešpektovať navrhované a súčasné prvky ÚSES a sústavu krajiny - ekologických opatrení.

A) na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných agrotechnických opatrení (v zmysle § 5 zákona č. 220/2004 Z.z.):

- výsadba účelovej poľnohospodárskej a ochrannej zelene,
- vrstevnicová agrotechnika,
- striedanie plodín s ochranným účinkom,
- mulčovací medziplodina kombinovaná s bezorbovou agrotechnikou,
- bezorbová agrotechnika,
- oševné postupy so striedaním plodín s ochranným účinkom,
- usporiadanie honov v smere prevládajúcich vetrov,
- iné opatrenia, ktoré určí pôdna služba podľa stupňa erózie poľnohospodárskej pôdy;
- na území s funkciou viníc je prípustné umiestniť len vinohradnícke stavby (hajlochy, pivnice) za účelom spracovania úrody a výroby vína, prípadne individuálne rekreačné a hospodárske objekty do 25,0 m² zastavanej plochy pre ubytovanie prechodného charakteru, alebo pre verejné stravovanie menšieho rozsahu; Objekty v zámere nad 25m² budú podliehať samostatnému individuálnemu posudzovaciemu procesu.

B) uprednostniť poľnohospodársku výrobu na menších parcelách PPF, jednotlivé parcely oddeliť medzami (pásmi TTP) resp. vhodnými drevinami, a tak umožniť rozmanitejšiu štruktúru krajiny, ktorá by poskytovala viacej možností pre úkryt, hľadanie potravy a rozmnožovanie živočíchov, čo by podporilo zvýšenie biodiverzity v krajine a úživnosť poľovného revíru.

Podporovať rozvoj miestnych poľnohospodárskych fariem v rámci prípustných limitov.

Lesné hospodárstvo

Charakteristika lesných porastov

V záujmovom území Veľká Maňa sú lesné porasty lokalizované v severovýchodnej

časti územia na svahoch Dolinského potoka, kde boli vysadené v 60-tych rokoch minulého storočia. Okrem nich sa v území vyskytuje niekoľko plošne nevýznamných lesných porastov. Územne patria tieto lesy do LHC Podhájska a ich celková výmera dosahuje 71,93 ha.

V zmysle Vyhlášky c. 5/1995 Z. z. o hospodárskej úprave lesov sú tieto lesné porasty zaradené do kategórie lesov hospodárskych.

V území sú zastúpené lesné spoločenstvá 1. dubového lesného vegetačného stupňa. Z hospodárskych súborov lesných typov (HSLT) sa v území vyskytujú:

- 108 sprašové hrabové dúbravy (*Carpineto-Quercetum CQ*) – v území prevažujú
- 124 hrabové lužné jaseniny (*Ulmeto-Fraxinetum carpineum UFrc*) – zastúpené len vo fragmentoch v západnej časti územia.

Z hľadiska vekovej štruktúry porastov ide o veľmi mladé porasty, najstarší porast má 40 rokov.

Druhé zloženie lesov môžeme charakterizovať ako chudobné (obr. c. 6), len čiastočne zodpovedajúce prirodzenému druhovému zloženiu takýchto typov lesných spoločenstiev.

V stromovom a krovitom poschodí sa vyskytujú najmä nasledovné druhy drevín:

- agát biely (*Robinia pseudoacacia*)
- borovica čierna (*Pinus nigra*)
- borovica lesná (*Pinus silvestris*)
- bršlen európsky (*Euonymus europaeus*)
- dub cerový (*Quercus cerris*)
- dub letný (*Quercus robur*)
- dub zimný (*Quercus petraea agg.*)
- hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*)
- hrab obyčajný (*Carpinus betulus*)
- jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*)
- javor horský (*Acer pseudoplatanus*)
- jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*)
- lipa malolistá (*Tilia cordata*)
- topol kanadský (*Populus x canadensis*)

Pre ochranu a využívanie lesného pôdneho fondu platia opatrenia stanovené v Lesnom hospodárskom pláne SR.

V území je sledované:

- zachovať a posilňovať systém miestnych ekosystémov.

V rámci ÚPN obce územne bližšie konkretizovať koncepcné zámery krajiny tvorby s tvorbou ucelených lesíkov .

Čo sa týka zastúpenia porastových typov (PT), ako jednotiek charakterizujúcich súčasné drevinové zloženie lesných porastov na základe zastúpenia drevín, tak v území jednoznačne prevládajú agátiny (43,55 %). Druhé najviac plošne zastúpené sú cerové dubiny semenného pôvodu (15,38 %). Zastúpenie ostatných PT sa pohybuje od 1,10 % do 6,27 %. Plošné výmery porastových typov v k. ú. Veľká Mana .Reálny stav lesných spoločenstiev v záujmovom území je nepriaznivo ovplyvnený výsadbou nepôvodných druhov drevín, najmä agátu bieleho (*Robinia pseudoacacia*) a duba červeného (*Quercus rubra*). Okrem nich sa v porastoch nachádzajú borovica lesná (*Pinus silvestris*) a borovica čierna (*Pinus nigra*).

V porastoch hrabových lužných jasenín, je jeden dielec tvorený výhradne (100 %) topoľom kanadským (*Populus x canadensis*).

V zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch pri využívaní lesných pozemkov na iné účely ako na plnenie funkcií lesov sa chránia lesné pozemky najmä v ochranných lesoch (§ 13) a v lesoch osobitného určenia (§ 14).

Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- ochranné lesy,
- lesy osobitného určenia,
- hospodárske lesy.

Lesy v k.ú. obce obhospodarujú LHC Podhájska.

Všetky lesné porasty sú zaradené do kategórie hospodárskych lesov. Hospodárske lesy sú lesy, ktoré nie sú ochrannými lesmi alebo lesmi osobitného určenia a ktorých účelom je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií lesov.

Povinnosti pri ochrane lesa ú zakotvené v § 28 zákona o lesoch.

Navrhované ciele a zásady riešenia:

1. vytvárať pracovné príležitosti ako základný prvok stability sídla;
2. podporovať rozvoj malého a stredného podnikania (ÚPC Q,Y,Z3,Z6);
3. zachovanie ovocinárskej a vinárskej tradície – rekultivácia areálových viníc a starých viníc v lokalite Stará hora ,Nová hora;
4. vytvoriť predpoklady pre vznik ovocných sádov s typickými krajovými odrodami, vytvoriť územno-priestorové predpoklady pre chov včiel v súlade so zachovaním ekostabilizačných prvkov v krajine;
5. územie ÚPC Q , ÚPC Y,ÚPC Z6 revitalizovať s využitím súčasnej infraštruktúry na moderné prosperujúce výrobné spoločnosti .
6. Podporovať rozvoj miestnych poľnohospodárskych fariem a agroturistiky v rámci prípustných limitov.

10. Kultúrne a historické pamiatky, pozoruhodnosti a archeologické náleziská

Objekty pamiatkového fondu

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v obci Maňa eviduje v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ďalej len ÚZPF) nasledovné nehnuteľné národné kultúrne pamiatky:

- **Kaštieľ**, č. ÚZPF 375.1, pare. číslo 106/1, neskorý barok.
- **Park**, č. ÚZPF 375.2, pare. číslo 104/1-3,104/13,106/2,104/1, prírodné - krajinárske.
- **Socha**, č. ÚZPF 375.3, pare. číslo 149/13, sv. Ján Nepomucký.
- **Archeologická lokalita**, dedina zaniknutá.
- **Kostol**, č. ÚZPF 377.1, pare. číslo 1/1, Kostol Panny Márie Sedembolestnej, ranný klasicizmus.
- **Socha**, č. ÚZPF 378.1, pare. číslo Vi, sv. Florián, ranný klasicizmus.

V bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky, desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je pozemok (§ 27 ods. 2 pamiatkového zákona).

Z hľadiska ochrany archeologických nálezov a situácií je potrebné zapracovať do záväznej časti ÚPD nasledovné podmienky:

1. Ku všetkým rozhodnutiam iných orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ktorými môžu byť dotknuté záujmy chránené pamiatkovým zákonom, sa vyžaduje záväzné stanovisko krajského pamiatkového úradu. Orgán štátnej správy a orgán územnej samosprávy, ktorý vedie konanie, v ktorom môžu byť dotknuté záujmy ochrany pamiatkového fondu, môže vo veci samej rozhodnúť až po doručení právoplatného rozhodnutia alebo záväzného stanoviska orgánu štátnej správy na ochranu pamiatkového fondu.

2. V prípade nevyhnutnosti vykonania archeologického výskumu za účelom záchrany archeologických nálezov alebo nálezových situácií predpokladaných v zemi na území stavby rozhodne o archeologickom výskume a podmienkach jeho vykonania v samostatnom rozhodnutí podľa § 35 ods. 7, § 36 ods. 3 a § 39 ods. 1 pamiatkového zákona krajský pamiatkový úrad.

3. V prípade zistenia archeologického nálezu mimo povoleného pamiatkového výskumu je nálezca povinný oznámiť to krajskému pamiatkovému úradu priamo alebo prostredníctvom obce. Oznámenie o náleze je nálezca povinný urobiť najneskôr na druhý pracovný deň po nájdení. Nález sa musí ponechať bez zmeny až do obhliadky krajským pamiatkovým úradom alebo ním poverenou odborne spôsobilou osobou, najmenej však tri pracovné dni odo dňa oznámenia nálezu. Do obhliadky krajským pamiatkovým úradom je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchranu nálezu, najmä zabezpečiť ho proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu. Archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí iba oprávnená osoba metódami archeologického výskumu. Nález, ktorý je strelivo alebo munícia pochádzajúca pred roku 1946, môže vyzdvihnúť iba pyrotechnik Policajného zboru.

4. Podľa § 40 ods. 10 pamiatkového zákona v prípade, ak k nálezu nedošlo počas pamiatkového výskumu alebo počas nepovolenej činnosti, má nálezca právo na náhradu výdavkov súvisiacich s ohlásením a ochranou nálezu podľa § 40 ods. 2 a 3 pamiatkového zákona. Podľa § 40 ods. 11 pamiatkového zákona Pamiatkový úrad rozhodne o poskytnutí nálezného a poskytne nálezcovi nálezné v sume až do výšky 100 % hodnoty nálezu. Hodnota nálezu sa určuje znaleckým posudkom.

5. V predmetnom území, pozdĺž brehov rieky Žitava, sa našli doklady osídlenia z viacerých pravekých a historických období dejín ľudstva. Osídlenie je známe už z obdobia prvých roľníckych kultúr, mladšej doby kamennej, z kultúry ľudu s lineárnou keramikou a železovskej skupiny. Je pravdepodobné, že v obci bol aj eneolitický rondel lengyelskej kultúry. Najnovšie boli objavené doklady osídlenia z doby bronzovej, najmä v blízkosti dnešného Kostola Sedembolestnej Panny Márie. Najznámejším archeologickým náleziskom v obci je keltské pohrebisko, ktoré sa našlo pri areáli bývalého poľnohospodárskeho družstva. Okrem nálezov z uvedených období sú známe aj nálezy zo stredovekého osídlenia a novoveku. Zistené archeologické náleziská sa všetky nachádzajú na ľavom brehu rieky Žitava. Pre archeológiu je dôležité najmä východné územie od starého koryta rieky, v páse 500 m. Samotná dedina Veľká Maňa sa nachádza v priestore, ktoré z hľadiska archeológie má mimoriadny význam, kým územie Malej Mane je považované za bývalé záplavové územie a z hľadiska archeológie je preto menej zaujímavé.

Zdôvodnenie:

V katastri obce Maňa sa v minulosti uskutočnilo niekoľko prieskumov a výskumov, ktoré dokladajú osídlenie z rôznych období. Najstaršie osídlenie spadá do obdobia neolitu - kultúra s lineárnou keramikou (priestor bývalého JRD) a eneolitu - badenská kultúra (poloha Dolná Gedra). Zaujímavosťou je aj rondel lengyelskej kultúry, zachytený pomocou leteckého snímkovania v

priestore medzi obcami Žitavce a Veľká Maňa. Z doby bronzovej sa podarilo prieskumami zachytiť osídlenie v okolí kostola Sedembolestnej Panny Márie a v polohe Dolná Gedra (predovšetkým maďarovská kultúra). Mladšie obdobie je ojedinele doložené z doby halštatskej, rozsiahlejšie z doby laténskej (poloha Hliník na Cigáni), kde sa okrem pohrebiska z daného obdobia preskúmalo aj sídlisko a pohrebisko z 9. - 13. storočia. Výskum v obci Maňa aj v jej okolí by mohol priniesť ďalšie poznatky a rozšíriť už získané informácie o jeho staršom osídlení, preto je potrebné pri zemných prácach postupovať v súlade s požiadavkami AU SAV.

Tieto podmienky sú súčasťou záväznej časti.

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie)

V riešenom území obce Maňa sa nenachádzajú významné paleontologické náleziská a ani skalné výtvory, či krasové územia.

12. Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie)

Zaťaženie prostredia hlukom a vibráciami

Negatívny vplyv na sídlo má prítomnosť cesty II. triedy II/511, ktorá vedie stredom zastavaného územia územia obce z juhu na sever. Je zdrojom hluku a vibrácií. Paralelne s cestou III. triedy III/1650 vedie železničná jednokoľajová neelektrifikovaná trať, taktiež ako potenciálny zdroj hluku a vibrácií.

Žiarenie a iné fyzikálne polia

Rádioaktivita

Problematika rádioaktívneho ožarovania obyvateľstva je v ostatných rokoch vo svete i v Slovenskej republike predmetom zvýšenej pozornosti. Dôvodom je značná radiačná záťaž, podmienená umelými i prírodnými zdrojmi a nové poznatky hodnotenia ionizujúceho žiarenia. Z celkového rádioaktívneho žiarenia, ktoré voľne pôsobí na obyvateľstvo, viac ako dve tretiny tvoria prírodné rádioaktívne zdroje. Z nich radón sa podieľa 47 % na skladbe priemerného ročného efektívneho dávkového ekvivalentu ožarovania obyvateľstva (Vedecký výbor OSN pre otázky ožarovania, New York, 1988).

Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón-222 a jeho dcérske produkty rozpadu. Je to karcinogén, ktorý sa podieľa na vzniku rakoviny pľúc až desiatimi percentami. Zdrojovým objektom radónu sú väčšinou hlbšie pôdne horizonty a horniny s obsahom rádia-226, ktorého rozpadom Rn-222 vzniká. Z hĺbky sa radón rôznym spôsobom a rôznymi prísunovými cestami (neotektonické netesné zlomy, priepustné horniny, drvené zóny hornín, atď.) dostáva v pôdnom vzduchu, vode alebo v stavebných materiáloch do obytných priestorov.

Podľa mapového portálu ŠGÚ Dionýza štúra spadá menšia časť katastrálneho územia (západne od rieky Žitava do územia s nízkym radónovým rizikom (37%). Zvyšná časť katastrálneho územia spadá do oblasti so stredným radónovým rizikom (63%).

(vid'. výkres č.4)

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

Z environmentálneho hľadiska možno považovať za stresové:

Geodynamické javy a výmoľová erózia

K významným sekundárnym stresovým faktorom antropogénneho pôvodu patrí vodná a veterná erózia. Prevažná časť riešeného územia nie je z hľadiska vodnej erózie ohrozená. Najväčšia časť územia patrí do kategórie žiadna až slabá vodná erózia, kde sa odnos pôdy pohybuje v intervale $0-4 \text{ t}\cdot\text{ha}^{-1} \times 1.\text{rok}^{-1}$. Stredná až silná vodná erózia sa prejavuje na svahoch východného okraja záujmového územia a tiež v severozápadnej časti RÚ. Odnos pôdy sa pohybuje medzi $4-10 \text{ t}\cdot\text{ha}^{-1} \times 1.\text{rok}^{-1}$, resp. $10-30 \text{ t}\cdot\text{ha}^{-1} \times 1.\text{rok}^{-1}$. Hodnoty extrémnej vodnej erózie dosahujú minimálne až zanedbateľné časti územia. Priemerný odnos pôdy je v RÚ $2,99 \text{ t}\cdot\text{ha}^{-1} \times 1.\text{rok}^{-1}$. Čo sa týka veternej erózie, podľa metodiky Jambora a llavskej (1989) patrí takmer celé záujmové územie do kategórie 1, čo znamená, že odnos pôdy je menej ako $0,7 \text{ t}\cdot\text{ha}^{-1} \times 1.\text{rok}^{-1}$.

Zosuvné procesy

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra nie sú v k. ú. zaregistrované zosuvy. V k. ú. nie sú evidované staré banské diela v zmysle § 35 ods.1, zákona č. 44/1988 a nie je určené prieskumné územie pre vyhradený nerast. V území je potrebné rešpektovať jestvujúce rigoly.

Kvalita ovzdušia

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší. Kategorizácia zdrojov znečistenia veľkých a stredných zdrojov znečistenia ovzdušia sa uskutočňuje v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 410/2003 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 706/2002 Z. z. o zdrojoch znečisťovania ovzdušia, o emisných limitoch, o technických požiadavkách a všeobecných podmienkach prevádzkovania, o zozname znečisťujúcich látok, o kategorizácii zdrojov znečisťovania ovzdušia a o požiadavkách zabezpečenia rozptylu emisií znečisťujúcich látok

V obci sa veľké zdroje znečistenia ovzdušia nenachádzajú. Najbližší veľký zdroj znečistenia sa nachádza v katastri mesta Šurany, a to Šurianska spoločnosť - tepelnoenergetická centrála. Obec je plynifikovaná. V obci sa nachádzajú malé zdroje znečistenia z domových prevádzok.

Poškodenie bioty

Biota zahŕňa všetky živé organizmy vo vymedzenom priestore. K poškodzovaniu bioty dochádza vplyvom aj prírodných činiteľov. V tejto časti sú uvedené najmä tie, ktoré súvisia s činnosťou človeka v krajine a ktoré poškodzujú najmä pôvodné druhy rastlín a živočíchov, z ktorých mnohé sú predmetom ochrany prírody.

Medzi dôsledky hospodárskej činnosti človeka patrí aj napr. znižovanie plochy pôvodných a prirodzených biotopov, ich fragmentácia resp. ich zničenie. Zároveň tieto plochy pôvodných biotopov boli resp. sú nahradzované umelými človekom vytvorenými biotopmi, ktoré boli obsadené nepôvodnými druhmi organizmov, či už zámerne (napr. cieľavedomé pestovanie poľnohospodárskych kultúr) alebo sekundárne prenikaním agresívnejších druhov, ktoré vytlačili resp. vytláčajú pôvodné druhy organizmov. Dôsledkom tohto procesu je postupné znižovanie biodiverzity v krajine až po vymiznutie niektorých druhov.

K poškodzovaniu bioty v súčasnosti dochádza aj sekundárnymi stresovými zdrojmi, ktoré sú spojené so zavádzaním intenzívnej poľnohospodárskej výroby, zakladaním nových urbanizovaných plôch (najmä výstavbou objektov bývania, dopravy a priemyselnej výroby) a to znečisťovaním ovzdušia, pôdy a vody ako základných zložiek životného prostredia živých organizmov.

V riešenom území k najrozsiahlejšiemu poškodzovaniu bioty došlo vplyvom zavádzania intenzívnej poľnohospodárskej výroby. Súčasťou tohto procesu bolo odvodnenie, melioračné a regulačné úpravy územia, následkom ktorých došlo k zmene aj vodných pomerov v krajine.

Postupné rozširovanie plôch poľnohospodárskej pôdy sa uskutočňovalo najmä na úkor prirodzených lúčnych a lesných spoločenstiev.

Biota v riešenom území je ohrozovaná a poškodzovaná aj existujúcimi barierovými objektmi, ktoré ohrozujú najmä živočíchy. Sú to predovšetkým nadzemné elektrovody a dopravné koridory.

Nadzemné elektrovody spôsobujú zranenie resp. uhynutie vtákov v dôsledku nárazu počas letu alebo zásahu elektrickým prúdom. Pri novobudovaných elektrovodov resp. pri rekonštrukcii jestvujúcich je potrebné vykonať technické opatrenia na zabránenie úhynu vtákov.

Cestná doprava spôsobuje zranenie resp. úhyn ďalších druhov živočíchov (najmä obojživelníkov, plazov a cicavcov) v dôsledku nárazu. Kosenie okrajov ciest výrazne znižuje toto riziko.

Pôvodná biota je poškodzovaná aj využívaním niektorých foriem hospodárenia napr. v lesnom hospodárstve je to holorubný spôsob obnovy, celoplošná príprava pôdy a pestovanie nepôvodných druhov drevín akými sú napr. agát biely a topol šľachtený.

Biota je poškodzovaná aj vplyvom používania rôznych chemických látok v poľnohospodárskej i lesohospodárskej činnosti, znečisťovaním pôdy a vody odpadovými vodami, nelegálnymi skládkami.

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Vplyvy na obyvateľstvo - počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy

Negatívne vplyvy predkladanej dokumentácie, ktorou je návrh ÚPN obce Maňa, v stupni koncept, na obyvateľstvo, na jeho zdravotný stav, na sociálne a ekonomické dôsledky, na možné zdravotné riziká, na prípadné narušenie kvality života a vplyvy na susedné obce nepredpokladáme.

Úlohou dokumentu je zosúladiť záujmy obyvateľov obce, ktorými sú predovšetkým záujmy orientované do nových plôch určených na výstavbu s ochranou prírody a krajiny. Okrem ochrany prírody je potrebné mať na zreteli ochranu poľnohospodárskej pôdy, elimináciu negatívnych javov sprevádzajúcich dopravné väzby v území, rezervovať plochy pre premiestnenie skládky biologického odpadu (kompostáreň) so zberovým dvorom druhotných surovín (ÚPC U1).

Hlavným cieľom je vytvorenie územnoplánovacej dokumentácie, ktorá bude komplexne riešiť územný rozvoj obce a bude po schválení záväzným dokumentom pre obec, obyvateľov obce a

ostatných účastníkov procesu povoľovania a realizácie plánovaných zámerov územného rozvoja obce.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Koncept riešenia ÚPN obce Maňa nemá vplyv na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery. V predmetnom území nie sú evidované staré banské diela, nie sú evidované svahové deformácie. V území sa nenachádzajú ložiská nevyhradeného nerastu.

V návrhu ÚPN obce, v stupni koncept, nie je plánovaný taký rozvojový zámer, ktorý by mal priamy vplyv na geodynamické a geomorfologické procesy.

3. Vplyv na klimatické pomery

Realizáciou rozvoja podľa navrhovanej ÚPD sa predpokladá skvalitnenie životného prostredia v obci. Pri realizácii navrhovaných opatrení sa očakávajú zlepšenia mikroklimatických pomerov v riešenom území. Návrh v zmysle zákona č.148/2014 vytvára predpoklady na zmiernenie dopadu klimatických zmien na riešené územie.

Územnotechnické predpoklady pre realizáciu opatrení, ktoré budú smerovať k zmierneniu nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy na sídelné prostredie obce Maňa.

Opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav:

- koncipovať urbanistickú štruktúru obce tak, aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu; zabezpečiť zvyšovanie podielu vegetácie a vodných prvkov v obci osobitne v zastavanej centrálnej časti;
- zabezpečiť a podporovať obmedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou stavieb k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, tienením transparentných výplní ;
- podporovať a využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre;
- zabezpečiť a podporovať aby boli dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra prispôbené meniacim sa klimatickým podmienkam;
- vytvárať a podporovať vhodnú mikroklimu pre chodcov a cyklistov v obci- realizácia lipovej aleje ako dopravno-vegetačnej spojnice medzi oboma časťami obce;
- zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v obci;
- zabezpečiť a prispôsobiť výber drevín pre výsadbu v obci meniaci sa klimatickým podmienkam;
- vytvárať komplexný systém plôch zelene v obci v prepojení do kontaktných hraníc obce a do príľahlej krajiny.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchríc:

- zabezpečiť a podporovať výsadbu lesa, alebo spoločenstiev drevín v extraviláne obce;
- zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu statickej a ekologickej stability stromovej vegetácie;
- zabezpečiť dostatočnú odstupovú vzdialenosť stromovej vegetácie od elektrického vedenia;
- zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii /výsadba vetrolamov, živých plotov, aplikácia prenosných zábran /.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha:

- podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody;
- zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodovej sieti obce;
- realizovať opatrenia na voči riziku lesných požiarov;
- podporovať a zabezpečovať zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok:

- podporovať a zabezpečiť udržiavanie a rozširovanie plôch s vegetáciou lesných spoločenstiev;
- zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľadom na životné prostredie;
- zabezpečiť a podporovať infiltračnú kapacitu územia diverzifikovaním štruktúry krajinej pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov na urbanizovaných plochách v zastavanom území;
- zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v obci;
- zabezpečiť a podporovať renaturáciu a ochranu tokov a mokradí;
- odtokové pomery usmerňovať pomocou drobných hydrotechnických opatrení;
- podporovať a udržiavať sieť lesných ciest s účinnou protipovodňovou ochranou.

Nepredpokladáme, že by realizáciou zámerov v koncepte ÚPN obce Maňa došlo k negatívnym vplyvom na klimatické pomery v území. Nie sú ani navrhované také aktivity, ktorých realizáciou by došlo napr. k výrubu lesných pozemkov. Navrhujeme zachovať lesný porast, zrealizovať dosadbu absentujúcej líniovej zelene popri spevnených a nespevnených komunikáciách, doplniť ochrannú a izolačnú zeleň, ktorá môže klimatické pomery zlepšiť.

4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií)

Na kvalitu ovzdušia v súčasnosti najviac vplyva doprava v území obce, ktorú reprezentuje cesta II. triedy II/511 a cesty III. triedy III. triedy, III/1650, III/1641, III/1490 a III/1493, železničná trať č.151 Nové Zámky - Zlaté Moravce a zvyšné miestne a účelové komunikácie, sprístupňujúce objekty, plochy a veľkobloky poľnohospodárskej pôdy v riešenom území.

Obec je plynifikovaná. V obci sa nachádzajú malé zdroje znečistenia z domových prevádzok. Vo vykurovacom období je ovzdušie znečisťované splodinami fosílnych palív z objektov. V riešenom území obce Maňa sa veľké zdroje znečistenia **nenachádzajú**.

Koncept riešenia ÚPN obce Maňa nemá vplyv na množstvo a koncentráciu emisií a imisií v ovzduší. Predmetom riešenia ÚPN nie sú funkcie, ktoré by priamo vplývali na množstvo a koncentráciu emisií a imisií v ovzduší.

5. Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby)

Koncept riešenia Územného plánu obce nemá priamy vplyv na vodné pomery, ale vytvára predpoklady pre ochranu inundačného územia vodných tokov a vytvára podmienky pre:

- prirodzené meandrovanie vodných tokov;
- spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia;
- dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe je potrebné v maximálnej miere zadržať v území (zachovať retenčnú schopnosť územia), akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať na závlahu pozemkov, respektíve kontrolovane vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky.

Koncept riešenia ÚPN obce nebude mať negatívny vplyv na vodné pomery v zmysle jej kvality, režimov, odtokových pomerov a zásob, prípadne aj iných charakteristík pre podzemné a povrchové vody.

Opatrenia:

- zabezpečiť bezproblémové napojenie navrhovaných lokalít kvalitnou pitnou vodou zo skupinového vodovodu;
- pre požiarne účely využívať korytá vodných tokov a riešiť protipožiarne zabezpečenie obce za stavu, keď verejný vodovod je zásobovaný vodou len prírodnými potrubiami z vodných zdrojov;
- v miestach, kde je to nutné, zrekonštruovať zásobovaciu a rozvodnú vodovodnú sieť v obci;
- pri rozširovaní územia o nové rozvojové lokality rešpektovať všetky privádzacie a rozvádzacie vodovodné trasy s vodárenskými zariadeniami po celej obci s dodržaním ich ochranného pásma a ustanovení Zákona o vodách č. 364/2004 Z.z. a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a príslušné platné normy STN 736822 "Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi", STN 752102 "Úprava riek a potokov";
- v súvislosti s navrhovanou výstavbou vyplynú podstatne zvýšené požiadavky na množstvo odberu vody pre obec oproti súčasnosti, preto je nutné počítať s navýšením odberu pitnej vody skupinovým vodovodom a odtoku splaškových vôd do skupinovej kanalizácie obce;
- pri riešení nových rozvojových lokalít je potrebné venovať pozornosť tlakovým pomerom vodovodnej siete, taktiež vybudovať prečerpávaciu stanicu splaškovej kanalizácie, ktorá zabezpečí potrebný tlak v rozvádzacom - výtlačnom potrubí (v podrobnejšej dokumentácii pre územné rozhodnutie a stavebné povolenie prehodnotiť tlakové pomery vo vodovodnej sieti a až na základe výsledkov rozhodnúť o umiestnení čerpacích staní);
- likvidáciu splaškových vôd riešiť prostredníctvom verejnej splaškovej kanalizácie a zároveň samostatne riešiť odvedenie dažďových vôd, teda nie zaústením do potrubí splaškovej kanalizácie;
- jestvujúci systém odvádzania dažďových vôd z povrchového odtoku rigolmi (otvorenými, prekrytými) zachovať v najväčšej miere, doplniť nové rigoly v línii ulíc, kde rigoly chýbajú;
- dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe v maximálnej miere zadržať v území s cieľom zachovať retenčnú schopnosť územia akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať, resp. kontrolovane vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky;
- zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity;
- rešpektovať ochranné pásma verejného vodovodu a verejnej kanalizácie v zmysle zákona 442/2002 Z.z. z 19.6.2002, a ustanovenia Zákona o vodách č. 364/2004 Z.z. a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), prípadne križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť riešené v súlade s STN 736822, ďalej dodržiavať ochranné pásma pozdĺž vodohospodársky významného vodného toku v šírke min. 10m od brehovej čiary, resp. päty hrádze obojstranne, pri drobných vodných tokoch do 5m. Na území pobrežných pozemkov a v inundačnom území nie je

prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí;

- všetky rozvojové aktivity, následne po schválení ÚPN obce riešené, v podrobnejšej projektovej dokumentácii, musia byť v súlade so zákonom č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami
- protipovodňové opatrenia, úpravy vodných tokov ako i výsadbu porastov v dotyku s vodnými tokmi, vždy odsúhlasiť so správcom vodných tokov.

6. Vplyvy na pôdu- (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia)

Orná pôda je v území zväčša využívaná na poľnohospodárske účely cieľom každoročného dopestovania poľnohospodárskych plodín.

Koncept riešenia ÚPN vytvára predpoklady na ochranu pôdy pred eróziou:

- realizovaním protierózných opatrení na postihnutých plochách ornej pôdy výmoľovou eróziou pomocou terasovania parciel a obrábania parciel po vrstevnici ;
- rešpektovaním jestvujúcich výmoľov a rigolov, ktoré súvisia s lesnými výmoľmi v zalesnenej časti a budovaním navrhovaných rigolov v kritických ohrozených lokalitách;
- vytvorenie legislatívneho sankčného nástroj na postihovanie občana – podnikateľa, ktorý kontaminuje pôdu v okolí svojho bydliska (divoké skládky a pod.);
- vyhodnocovanie dôsledkov stavebných zámerov na poľnohospodárskej pôde v rámci návrhu riešenia územného plánu obce Maňa v stupni koncept, riešiť v zmysle §13 zákona č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Povrch územia - terén je mierne členitý, pahorkatinný. Pri návrhu a realizácii výstavby v rozvojových lokalitách treba dbať na ochranu poľnohospodárskej pôdy, s potrebou naviazania na prirodzenú vývojovú kontinuitu, funkčné a kompozičné predpoklady obce, dané a nemenné ekologické podmienky s ochranou životného prostredia.

Kontaminácia pôdy

Všetky druhy poľnohospodárskych pôd v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže znížila sa ich prirodzená úrodnosť. Zvyšovanie ich produktivity sa dialo vďaka zväčšujúcemu sa množstvu dodatkového energie pri pestovaní poľných plodín (nafta, počet operácií, inovácia strojového parku, chemické prostriedky na hnojenie a ochranu). V súčasnosti, kedy prišlo k radikálnemu znižovaniu množstiev aplikovaných ochranných a výživových prostriedkov na jednotku plochy, sa obsahy cudzorodých látok postupne znižujú na limitné hodnoty, respektíve paradoxne sa pomaly začína objavovať ich deficit, čo sa sekundárne prejavuje na kvalite porastov.

Zníženie fyzikálnych a chemických kvalít pôd spočíva v znižovaní podielu humusu obmedzeným prísunom organickej hmoty.

Chemická degradácia pôdy môže byť spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú hodnotu plodín, negatívne pôsobia na vodu, atmosféru, zdravie ľudí a zvierat.

Z hľadiska kontaminácie sú pôdy riešeného územia zaradené medzi relatívne čisté pôdy. (Atlas krajiny SR, 2002, M 1: 500 000, M 1: 1 000 000, str. 279 - 280).

7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.)

Chránené a vzácne spoločenstvá fauny a flóry sa viažu prevažne na prvky územného systému ekologickej stability, chránené územia a lesné ekosystémy. Podrobnejší rozpis fauny a flóry vyskytujúcej sa v území je v kapitole C, bod II. 6.

Návrh riešenia Územného plánu obce, v stupni Koncept, vytvára predpoklady na realizáciu navrhnutých ekostabilizačných opatrení a prispeje k stabilizácii prírodného prostredia, čím sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia.

8. Vplyvy na krajinu - štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny

V návrhu riešenia je zachovaná súčasná krajinná štruktúra a využívanie krajiny a z tohto hľadiska nebude mať návrh riešenia na krajinu negatívny vplyv. Návrh rozvoja obce nebude mať dopad na časti krajiny, ktoré sú z krajinného - estetického hľadiska považované za najhodnotnejšie. Realizáciou navrhovaných opatrení a prvkov MÚSES sa vytvoria predpoklady pre ochranu súčasnej krajiny v riešenom území a zvýraznenie hodnotných typických článkov štruktúry krajiny. Medzi najvýznamnejšie krajinnárske opatrenia patrí realizovanie prvkov MÚSES (podpora výsadby a dosadby vegetácie v zastavanom území obce a mimo neho).

Zastavané územie obce je rozširované v desiatich lokalitách citlivo s ohľadom na historický vývoj, prirodzený rast a arondáciu. Tu dôjde k záberu poľnohospodárskej pôdy. V tomto ponímaní nastane zmena vo funkčnom a priestorovom charaktere terajšieho využitia územia. Po realizácii týchto zámerov sa zmení krajinný obraz, vytvoria sa nové urbánne zastavané plochy. Navrhovaná zástavba bude kompozične podobná existujúcej vidieckej zástavbe, takže nevzniknú extrémne vizuálne prvky, pohľady narúšajúce prirodzený ráz vnímania krajiny. Budú dodržané záväzné regulatívy ako je max. výška zástavby, percento zastavanosti, podiel zelene, prípustné, podmienčne vhodné a neprípustné funkčné využitie priestoru. Návrh nezasahuje do lesných celkov. Predpokladáme, že v celom svojom kontexte nebudú mať rozvojové zámery negatívny vplyv na scenériu, využívanie a štruktúru krajiny. Významným a pozitívnym faktorom v tejto súvislosti bude vegetačné prepojenie obce s okolitou krajinou.

9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma (napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti), na územný systém ekologickej stability.

Návrh ochrany a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení, rešpektuje vyhlášku MŽP SR 492/2006 Z.z. (táto vyhláška mení a dopĺňa vyhlášku MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov).

Ochranu najvzácnejších biotopov a ohrozených druhov v európskom meradle - NATURA 2000 legislatívne zabezpečujú právne normy EÚ: smernica RES č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov a smernica RES č. 92/43/EHS o ochrane biotopov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín.

Návrh ÚPN obce Maňa, v stupni Koncept, rešpektuje všetky chránené územia, ochranné pásma, prvky územného systému ekologickej stability. Podrobnejší rozpis a charakteristika v kapitole C, bod II.8.

Navrhované plochy nemajú negatívny vplyv na územia európskeho významu, Natura 2000 a ani na prvky R-ÚSES, či chránené vodohospodárske oblasti.

Aj po realizácii navrhovaných zámerov ostanú vymedzené chránené územia súčasťou priestoru prírodnej krajiny ekologicky hodnotnej a zvyšná časť ostane ako priestor zmiešanej krajiny, so saturáciou ľudských potrieb obyvateľov obce a rešpektovaním ochranných pásiem dopravnej a technickej infraštruktúry, vodných tokov, kultúrnych pamiatok a pod.

Návrh rieši zlepšenie druhového zloženia existujúcich interakčných prvkov, resp. navrhuje založiť úplne nové koridory (alebo ich časti) výsadbou drevín a zároveň založiť infiltračné pásy vhodným druhovým zložením na eliminovanie vodnej erózie.

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky

Návrh riešenia Územného plánu obce, v stupni Koncept, nemá priamy vplyv na kultúrne a historické pamiatky. Územnoplánovacia dokumentácia obce vytvára predpoklady pre ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva a rešpektuje stanoviská Krajského pamiatkového úradu v Nitre. Rozpis kultúrnych a historických pamiatok v obci je uvedený v kapitole C. II. 10.

11. Vplyvy na archeologické náleziská

Návrh riešenia ÚPN obce Maňa, v stupni Koncept, neovplyvní výskyt archeologických lokalít, ale stanovuje spôsob ako postupovať v prípade nálezov. Územnoplánovacia dokumentácia obce vytvára predpoklady pre ochranu a zachovanie archeologických lokalít nálezísk a rešpektuje stanoviská Krajského pamiatkového úradu v Nitre. V obci je značný výskyt archeologických lokalít (viď. kapitola C II.10.).

12. Vplyvy na významné paleontologické a geologické lokality

Návrh riešenia Územného plánu obce, v stupni Koncept, nemá priamy vplyv na významné geologické a paleontologické lokality.

Z hľadiska zachovania a ochrany chránených ložiskových území sa podľa Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra spomínané územia v k.ú. obce Veľká Maňa a k.ú. Malá Maňa nenachádzajú. ÚPN obce ani nepočíta s lokalizáciou a vyznačením ďalších potencionálnych nálezísk a prieskumných území, chránených ložiskových území, dobývacích priestorov a pod.

13. Iné vplyvy

Nepredpokladáme, že by navrhované lokality, obsiahnuté v návrhu ÚPN obce Maňa, v stupni Koncept, vyvolávali iné vplyvy.

14. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Navrhované plochy, riešené v stupni Koncept ÚPN obce Maňa, rešpektujú ustanovenia platných zákonov, príslušných vyhlášok, metodických usmernení, VZN a ostatných záväzných predpisov, vzťahujúcich sa na jednotlivé oblasti, popísané v textovej a grafickej časti, ktoré sú pri komplexnom riešení priestorového a funkčného využívania celého katastrálneho územia zosúladené. Životné prostredie a ekologická stabilita tvorí súčasť celého komplexu otázok a odpovedí, ktorých výsledky sú zohľadnené v záväzných regulatívoch, rešpektujúcich stanoviská orgánov štátnej správy, samosprávy, fyzických, právnických osôb a občanov obce.

Vzhľadom na súčasný tvar zastavaného územia obce a jeho vnútorných rezerv, sa ponúka možnosť vytvorenia vnútorných lokalít so zástavbou IBV a vo väčších vnútroblokoch alebo

prelukách obce Maňa. Okrem toho sa ponúka možnosť zväčšenia hraníc zastavaného územia obce o nové rozvojové lokality, realizáciou IBV, zohľadňujúce požiadavky obyvateľov obce a požiadavky vyplývajúce zo schváleného zadania umiestňované tak, ako sú zakreslené vo výkresoch grafickej časti a dotýkajú sa hraníc jestvujúceho zastavaného územia obce, bez negatívneho zásahu do jeho štruktúry. Nové dopravné a technické napojenie bude napojené na existujúce, s dodržaním všetkých ochranných pásiem, v zmysle platných právnych predpisov.

Z výsledkov prerokovania Správy o hodnotení podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a prerokovania Konceptu ÚPN obce v zmysle § 22 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku bude vypracovaný Návrh ÚPN obce Maňa. Po schválení Návrhu ÚPN obce Maňa v zmysle § 22 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku bude vypracovaný Čistopis ÚPN obce Maňa. Po schválení jeho záväznej časti nasledovné podrobnejšie dokumentácie pre územné rozhodnutie a stavebné povolenie rešpektovať jeho záväzné regulatívy, ktoré zohľadňujú trvalo udržateľný rozvoj obce, v zmysle platných právnych predpisov.

Za očakávané vplyvy v poradí z hľadiska ich významnosti v území možno považovať:

1. eliminácia ohrozovania územia povodňami, prívalovými vodami a pôdnou eróziou (+)
2. zvýšenie kvality a pohody života obyvateľov realizovaním regulatívov územného rozvoja (+)
3. skvalitnenie obytného prostredia obce a zvýšenie jej atraktivity realizovaním zásad urbanistickej kompozície (+)
4. skvalitnenie životného prostredia - eliminácia ohrozovania spodných vôd nekontrolovateľne odvádzanými odpadovými vodami, skvalitnenie nakladania s odpadom (+)
5. skvalitnenie prírodného prostredia riešeného územia rešpektovaním prvkov ÚSES (+)
6. zábery poľnohospodárskeho pôdneho fondu (-)

Z komplexného posúdenia Územného plánu obce Maňa v stupni Koncept vyplýva, že nemá žiadne negatívne vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľov obce, ale naopak, navrhovanými opatreniami, limitmi a regulatívmi, obmedzeniami a odporúčaniami sa stanovujú podmienky pre zlepšenie s pozitívnym vplyvom. V územnom pláne sa určuje využitie potenciálu územia na zabezpečenie rozvoja vo všetkých jeho funkčných požiadavkách, s ohľadom na vytvorenie predpokladov pre rozvoj bývania, občianskej vybavenosti, technickej vybavenosti, rekreácie, športu, zelene a v menšej miere výroby.

Územný plán rieši environmentálne problémy návrhom kompletizácie splaškovej kanalizácie (rozvojové lokality), vytipovanie vhodnejšej polohy zberového dvora druhotných surovín s triedením, separovaním komunálneho odpadu a kompostárňou. Rieši zásobovanie energiami, odstránenie dopravných závad a dopravné sprístupnenie hlavne novo - navrhovaných lokalít. Realizáciou navrhovaných opatrení a prvkov MÚSES sa vytvoria predpoklady pre stabilizáciu prírodných hodnôt, atraktívnu prírodnú scenériu, úpravu štruktúry krajiny a zvýšenie ekologickej stability riešeného územia.

Pri spracovaní návrhu územnoplánovacej dokumentácie boli rešpektované všetky relevantné právne predpisy, uplatňujúce sa v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia.

IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

K navrhovaným opatreniam na prevenciu, na eliminovanie možných negatívnych vplyvov na životné prostredie a zdravie zároveň, na ich minimalizovanie a kompenzáciu ÚPN obce Maňa odporúča nasledovné:

- v rámci daných možností zaviesť územnopriestorovú segregáciu jednotlivých funkcií /bývanie, výroba ,rekreácia, vybavenosť...../;
- rešpektovať platné ochranné a bezpečnostné pásma;
- neurbanizovať potenciálne záplavové územia.

V oblasti environmentálnej a dopravnej infraštruktúry:

- dobudovať splaškovú kanalizáciu v obci a v nových rozvojových lokalitách a iniciovať proces pripojenia všetkých domácností a firiem na obecnú kanalizáciu;
- zlepšovanie vodohospodárskych pomerov na vodohospodársky významnom vodnom toku, vodnom toku a v ich povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii pomerov za extrémnych situácií ako povodňových, tak aj v období sucha;
- zlepšenie dopravného systému obce - odstránenie dopravných závad na nadradenej cestnej sieti aj na miestnych komunikáciách, dobudovanie siete peších komunikácií a plôch;
- realizovať také dopravné riešenia, ktoré budú ekologické, ohľaduplné voči zdraviu obyvateľstva a zároveň ekonomické.

V oblasti odpadového hospodárstva:

- vytvoriť územno-technické predpoklady pre zberný dvor druhotných surovín v ÚPC U1 (k.ú. Malá Maňa), zároveň v rámci k.ú. Veľká Maňa rozšíriť plochu jestvujúceho zberného dvora druhotných surovín ÚPC E
- uprednostniť minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov s využitím ekonomických a legislatívnych nástrojov;
- rozšíriť separovaný zber úžitkových zložiek z komunálneho odpadu, vrátane separácie problémových látok.

V oblasti ekostabilizačných opatrení:

- zvýšenie ekologickej stability riešeného územia;
- zabezpečenie v miestach s veternou a vodnou eróziou protieróznou ochranu pôdy uplatnením prvkov ÚSES a to najmä biokoridorov, odstránenie pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov ÚSES;
- skoordinovalie všetkých rozvojových zámerov s princípom trvalo udržateľného rozvoja obce;
- zabezpečenie nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného ÚSES, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na národnej, regionálnej a lokálnej, čo na území znamená venovať pozornosť predovšetkým:
  - zabezpečiť, aby podmáčané územia s ornou pôdou boli upravené na trvalé trávne porasty, resp. zarastené vlhkomilnou vegetáciou
  - rešpektovať všetky kategórie chránených území a ich ochranné pásma v zmysle platnej legislatívy.

V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom)

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Cieľom hodnotenia predpokladaného strategického dokumentu, ktorým je Koncept ÚPN obce Maňa, bude výber najoptimálnejšieho riešenia v jednotlivých zložkách životného prostredia. Spoločným menovateľom je dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja, ktorý definuje rovnováhu medzi spoločensko - hospodárskym rozvojom a ochranou prírody a tvorby krajiny, kultúrohistorickými danosťami spolu so životným prostredím. Záväzným výstupom z procesu tvorby územného plánu obce je teda súbor regulatívov územného rozvoja s presne formulovanými zásadami funkčného a priestorového usporiadania územia, ktoré môžeme podľa charakteru rozdeliť do 3 oblastí:

- krajinné - ekologické kritériá (regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability územia a starostlivosti o životné prostredie a pod.);
- socio - ekonomické kritériá (regulatívy pre plochy bývania, občianskeho vybavenia, športu a rekreácie, výroby, dopravy a pod.);
- technicko - ekonomické kritériá (regulatívy pre technické vybavenie územia - pre vodovod, kanalizáciu, elektrickú energiu, telekomunikácie a pod.).

Spektrum vyššie popísaných kritérií je zabezpečiť trvale udržateľný rozvoj obce, ktorý bude umožňovať zdravý rozvoj ľudskej populácie a zamedzovať riziká pre zdravie obyvateľov. Uzavretie problematiky hodnotenia optimálneho riešenia návrhu ÚPN obce bude možné až na záver jeho prerokovania a vyhodnotenia všetkých stanovísk orgánov štátnej správy, samosprávy, fyzických a právnických osôb.

2. Porovnanie variantov

Porovnanie variantov vychádza z metodického usmernenia MŽP a MDVRR SR k problematike posudzovania ÚPD ako strategického dokumentu podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Táto skutočnosť bola podpísaná v rozsahu hodnotenia podľa § 8 zákona č. 24/2006 Z.z. (list č. OU-NZ-OSZP-2019/012453-22-Hr, zo dňa 5.08.2019), ktorý bol adresovaný obci z OÚ NZ, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany prírody a krajiny a posudzovania vplyvov na ŽP, po vyhodnotení stanovísk k Oznámeniu o strategickom dokumente. ÚPN obce Maňa, v stupni Koncept, je spracovaný v dvoch alternatívach.

ÚPN prináša stratégiu rozvoja obce, ktorá vychádza zo súčasného demografického správania populácie. Ide o optimistický rozvoj jednotlivých vitálnych zložiek obce. Proporčne formuje funkčnú skladbu obce. Uprednostňuje funkčné zónovanie obce a formovanie územia so samostatnou zónou výroby, podnikania bez negatívneho vplyvu na ostatné funkčné celky obce. Návrh vytvára predpoklady pre intenzifikáciu územia miestnych vinogradov. V oblasti riešenia technickej infraštruktúry je pre návrh charakteristické rekonštrukcia a výstavby nových miestnych komunikácií návrh obecnej kanalizácie a dobudovanie ostatných IS .

Jedným z cieľov je zlepšiť architektonicko – urbanistický výraz obce a zabezpečiť harmonický charakter verejných priestorov a zastaviť znehodnocovanie územia nadmernou zastavanosťou.

Vytvorenie územnotechnických predpokladov pre realizáciu rekreačného športovo-oddychového areálu v tesnej blízkosti obce zabezpečí predpoklady pre šport , rekreáciu – zvýši príťažlivosť obce jak pre obyvateľov tak pre návštevníkov obce.

Alternatíva A – je priemetom priestorových potrieb obce s optimistickým demografickým vývojom . Prináša nové rozvojové plochy mimo zastavaného územia obce a navrhuje využiť

rozsiahle rozvojové rezervy v časti Malá Maňa. Typickým znakom alternatívy je návrh opatrení na elimináciu erózie na severovýchodnom, východnom a juhovýchodnom obvode obce. Na týchto opatreniach sa spolupodieľajú vegetačné ochranné opatrenia, úprava reliéfu a tiež navrhovaná zástavba v rámci IBV.

Z hľadiska dlhodobého rozvoja obce a proporčného formovanie sídelnej štruktúry sa návrh javí ako optimálny a jednoznačne sa snaží v maximálnej možnej miere vytvoriť predpoklad usporiadaného bezkolízneho regulovaného vývoja a rastu obce s progresívnym demografickým trendom.

Alternatíva B – zhodnocuje predovšetkým vnútorné rozvojové rezervy. Na ochranných opatreniach na východnom obvode v časti Veľká Maňa sa nepodieľa IBV. Ide len o vegetačné ochranné opatrenia. Konceptcia vychádza z porevolučnej demografickej stagnácie, nevytvára dostatočnú rozvojovú rezervu - nepočíta s demografickými skokmi a nerovnomerným vývojom, ktorý je pre obec v 19. a 20. storočí typický.

VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie

Územnoplánovacia dokumentácia územný plán obce Maňa - koncept riešenia vychádza z prieskumov a rozborov, ktoré analyzovali stav životného prostredia a problematiku ochrany prírody a tvorby krajiny. V procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie sa použili tieto hlavné východiskové materiály a zdroje informácií:

- Zmeny a doplnky 1 - Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja (r.2015);
- Prieskumy a rozborov ÚPN obce Maňa 09 /2019;
- Zadanie ÚPN obce Maňa, schválené uznesením č. VIII/03/11022020, na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa 11.2.2020 v Maňa;
- Koncept ÚPN obce Maňa 09/2021;
- Atlas krajiny SR, 2002
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Nové Zámky (2019)
- Detailná charakteristika pôdnych typov Slovenska

Samotný návrh územného plánu obce, v stupni koncept, nemá priamy vplyv na životné prostredie, ale prostredníctvom regulatívov, limitov obmedzení a usmernení, vytvára predpoklady na cieľavedomý, primeraný a proporčný rozvoj tohto špecifického priestoru, ktorý je založený na princípe udržania a skvalitňovania životného prostredia. Riešenie vychádza z prieskumov a rozborov a krajinno-ekologického plánu pre riešenie územnoplánovacej dokumentácie, ktorý analyzuje stav životného prostredia, problematiku ochrany prírody a tvorby krajiny a dopĺňa ÚSES. Na základe týchto informácií sa koncipovali jednotlivé oblasti záujmu, vstupy a výstupy, vyplývajúce z požiadaviek, charakteristika životného prostredia a zhodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie.

V procese hodnotenia územnoplánovacej dokumentácie boli použité všeobecne známe informácie o území publikované napr. na internetových portáloch (kataster portál, pôdny portál, enviroportál, SHMÚ, Atlas krajiny SR 2002) ako aj všeobecne záväzné právne predpisy. Údaje o súčasnom stave životného prostredia a zdravia boli získané v rámci prieskumov a rozborov ÚPN obce Maňa.

Na základe týchto údajov boli skoncipované údaje o vstupoch a výstupoch, charakteristika súčasného stavu životného prostredia a zhodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie.

Zo záverov správy je možné konštatovať, že realizáciou návrhu riešenia územného plánu obce a stanovením navrhnutých regulatívov dôjde k stabilizácii prvkov ÚSES v rámci záujmového múzemia obce a k zlepšeniu celkového stavu životného prostredia a kvality života obyvateľov obce.

VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

Pri vypracovaní správy o vplyve ÚPN obce na životné prostredie sa vychádzalo z faktu, že územnoplánovacia dokumentácia vychádza z princípov trvalo udržateľného rozvoja obce a na základe špecifickej analýzy, ktorá bola vypracovaná v stupni: Prieskumy a rozbory a v časti: Zadanie, pred samotným riešením návrhu územného plánu obce, v stupni koncept. Neurčitosti v poznatkoch pri vypracúvaní správy môžu vyplývať z faktu, že posudzovanie vplyvu na životné prostredie je predprojektovou etapou, v ktorej sa overujú limity územia z hľadiska rôznych záujmov a návrhy aktivít definovaných v územnoplánovacej dokumentácii nie sú určené bližšími kvantitatívnymi ukazovateľmi. Uvedené neurčitosti a nedostatky nie sú zásadného charakteru a všetky podstatné okolnosti pre posúdenie návrhu územného plánu obce Maňa, v stupni koncept, boli v správe o hodnotení vplyvu na životné prostredie zohľadňované. Táto etapa spracovania je vhodným materiálom pre zaujatie stanovísk orgánov štátnej správy, samosprávy, fyzických a právnických osôb k predkladanej dokumentácii, na ktorého konci bude predkladaný návrh, upravený o vyhodnotenie pripomienkového konania do formy čistopisu ÚPN obce Maňa. Jeho záväzná časť bude obsahovať zásadné limity a regulatívy, ktoré budú usmerňovať ďalšiu činnosť v riešenom území obce a obec si ich schváli všeobecne záväzným nariadením.

VIII. Všeobecne záverečné zhrnutie

Územný plán obce Maňa - koncept bol vypracovaný podľa ustanovení zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 55/2001 Ministerstva životného prostredia SR o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii. Pri vypracovaní návrhu ÚPN obce Maňa, v stupni koncept, bola rešpektovaná záväzná časť Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja v jeho plnom znení, vrátane Zmien a Doplnkov ÚPN R-NSK č.1. Územný plán regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja bol schválený uznesením č. 113/2012 na 23. riadnom zasadnutí Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja, konaného dňa 14. mája 2012 a záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením č.2/2012 zo dňa 14. mája 2012. Dokument nadobudol účinnosť dňom 29.mája 2012. Zastupiteľstvo Nitrianskeho samosprávneho kraja na 16. riadnom zasadnutí, konanom dňa 20. júla 2015, uznesením č. 111/2015 schválilo „Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1“.

Spracovávaný územný plán obce Maňa bude predstavovať komplexný, ucelený rozvojový dokument obce, ktorý v dlhodobom horizonte umožní primeraný rozvoj bývania, občianskej a technickej vybavenosti, aktivít v oblasti športu a rekreácie, výroby a podnikania, ako aj rozvoj zamestnanosti pri rešpektovaní všetkých limitujúcich faktorov ako sú ochranné pásma, ochrana prírody, archeologické lokality, kultúrne a historické danosti a prvky ÚSES. Upozorňuje na škodlivé vplyvy v oblasti životného prostredia, poškodzujúce prírodu a krajinu. Prináša riešenie a vytvára územné predpoklady pre skvalitnenie jednotlivých zložiek životného prostredia a revitalizáciu prírodného prostredia.

Spôsob plnenia špecifických požiadaviek

- Strategický dokument riešiť v súlade s Územným plánom veľkého územného celku Nitrianskeho kraja v znení jeho neskorších zmien a doplnkov, v rámci ktorých je potrebné rešpektovať najmä ustanovenia záväznej časti.

Akceptované - vid'. textová časť Koncept ÚPN obce Maňa, kapitola B2.

- Zabezpečiť ochranu pamiatkového fondu archeologických nálezov a situácií archeologických nálezísk v obci, na základe poskytnutých podkladov k spracovávanej územnoplánovacej dokumentácie ako neoddeliteľnej súčasti ochrany kultúrnych hodnôt obce.

Akceptované - vid'. kapitola C II. 10; vid'. výkres č.2, č.5.

- Rešpektovať pripomienky Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra, doručené listom 231-1083/1704/19, zo dňa 4.6.2019;

- Dostatočne zohľadniť územia, na ktorých sa nachádzajú environmentálne záťaže - sanované, rekultivované lokality;

- Rešpektovať, že predmetné územie spadá do stredného radónového rizika, čo môže negatívne ovplyvniť ďalšie možnosti využitia územia. Ministerstvo podľa § 20 ods. 3 geologického zákona, výskyt stredného radónového rizika vymedzuje ako riziko stavebného využitia územia. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č.355/2007 Z.z. a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z..

Akceptované - vid'. kapitola B I. 3 a B II. 3,4,5; vid'. výkres č.4.

- V celom rozsahu rešpektovať vyjadrenie Ministerstva dopravy a výstavby SR Bratislava, Odbor stratégie dopravy, doručené listom č. 08581/2020/IDP/105647/2019 zo dňa 14.01.2020

- V celom rozsahu rešpektovať požiadavky SSC, doručené listom č. SSC/7490/2019/2320/20193 zo dňa 3.6.2019

Akceptované - vid'. kapitola B I. 5; vid'. výkres č.2, č.8.

- V celom rozsahu rešpektovať požiadavky Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p., OZ Piešťany, doručené listom CS SVP OZ PN4998/20192/2CZ19678/2019/220 zo dňa 25.6.2019

- rešpektovať ochranné pásma vodohospodársky významného toku a drobného vodného toku

- rešpektovať Zákon o vodách č. 364/2004 Z.z. a príslušné platné normy STN 73 6822, STN 75 2102

- v záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové lokality v súlade so Zákonom č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami

Akceptované - vid'. kapitola C II. 4; vid'. výkres č.2.

- V celom rozsahu rešpektovať požiadavky Okresného úradu Nitra, Odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja, doručené listom OU-NR-OSZP1-2019/029858, zo dňa 18.6.2019

- rešpektovať chránené územia, CHVÚ, európsky významné druhy flóry a fauny

Akceptované - vid'. kapitola C II. 8; vid'. výkres č.3.

IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka)

Ing. arch. Peter Mizia – autorizovaný architekt, SKA, reg. č. 0550AA

X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení

- Prieskumy a rozborý ÚPN obce Maňa, 09 /2019
- Zadanie ÚPN obce Maňa, 02/2020
- Koncept ÚPN obce Maňa, 09/2021
- Oznámenie o strategickom dokumente
- ZaD č.1 k ÚPN Regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja 06/2015
- Atlas krajiny SR (MŽP SR 2002), Aktuálne ÚHDP (Úrad geodézie, kart. a katastra SR)

XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa

Starosta obce Maňa: Ing. Igor Sádovský

Maňa 09/2021